

Brassói Lapok

XL. évfolyam
16. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap
1934. évi január 21

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefon-számok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK ZSILVÖLGYÉT!

Az állandósult forradalom

Azokban a kisebb országokban, amelyeknek partjait az Atlanti-óceán vize mossa, egyre gyakrabban ismétlődnek meg az elkeseredett forradalmak. Lázong a lakosság kisebb-nagyobb része s az uralkon levők ostromállapot-tal, katonai diktatúrával is alig-alig tudják fékentartani a zendülő tömegeket.

Kubában már idestova egy esztendeje állandósult a forradalom, amelynek kezdete óta a köztársasági elnöki szék most már negyedszer cserélt gazdát véres harcok közepette. A háttérben forrong az istenadta nép kenyérért, emberibb megélhetésért, jogokért.

Argentínában egy jó hónapja ostromállapot-tal gyakorolja a hatalmat a köztársasági kormány, mert a radikális párt, Alvear volt elnök vezetésével, állítólag erőszakkal akarta magához ragadni a kormányzást. Letartóztatták a forradalmi párt valamennyi számottevő vezetőjét és Santa Fé-ben, ahol a radikális párt főfőszke van, szinte megbénult az élet, annyira feszült a helyzet.

Az Atlanti-óceán itteni partján is újabb forradalom ment végbe a nyugtalanságról közismert Portugáliában. Sikertől elnyomni egyelőre ezt is, de a feszültség tovább tart.

Ugyanakkor tehát, amikor a nagy ipari államokban, Amerikában, Angliában és Franciaországban a gazdasági válság bizonyos enyhülést vélik észlelni, a gyarmati jellegű országok még messze vannak attól, hogy visz-szanyerjék társadalmi egyensúlyukat, tovább forronganak. Ebben az ellentmondásosnak látszó párhuzamban kétségtelenül van összefüggés. A nagyobb gyarmati államok gazdasági helyzetének a javulása nyilván a kiszolgáltatott kisebb országok terhére történik. A nyersanyagok árai, az úgynevezett gyarmati-árak értéke nem emelkedik, vagy ha emelkedik is, ez csak a természetes nagyművi korlátozásnak tulajdonítható. S a tömegek élet-színvonala általában alacsonyabb, mint volt. Ezért az elégedetlenség, a sürű lázongás.

A délamerikai és más gyarmati országokbeli forradalmak hírei már nem is izgatják az el-fáradt kedélyeket.

Normális állapotokról, világméretben véve, majd csak akkor beszélhetünk ismét, ha el-maradnak a hírek a kubai, argentinai, portu-gáliai és más, annyira mindennapiassá vált forradalmakról...

A hiányzó harmadik

„Harmadik párt” létrehozásán fáradozik a hét eleje óta Argetoianu, a román politika egyik híres nagymestere. Harmadik kormányképes pártba szeretné össze-fogni a törpe és magukban véve örök el-lenzékeségre ítélte politikai alakulatokat.

Az ötlet, a fogalom és elnevezés ösztön-szerűen eszébe jutott az embernek a nagy francia forradalom idejében annyit emlegetett „harmadik rend”-et, amely a múlt században ki is vonta magának a polgár-jogot s általában uralomra került minden polgárasodott, civilizált államban.

Kétségen felül áll, hogy a liberális és nemzeti-parasztpárt mellett volna létjogo-sultsága Romániában egy harmadik na-gyobb, kormányképes pártnak is, hogy ezáltal elkerülhető legyen a két párt szin-te automatikussá fejlődő váltógazdasága. Ehhez azonban az kellene, hogy a har-madik párt azokat a társadalmi érdekeket képviselje szorosabban, amelyeket a két kormányképes párt nem képviselhet köz-

Pofonokkal folytatódik a Stavisky-vita a francia képviselőházban

De Monzie miniszter elverte a vádaskodó ellenzéki képviselőt

Ilyen botrányt régóta nem látott a francia képviselőház

A szenátus hatalmas többséggel szavazott bizalmat a kormánynak

Páris, január 20

A francia képviselőház csütörtök esti és éjszakai ülésén megismétlődött a multikori vihar a Stavisky-botrány miatt. A vita még mérgesebb volt, mint az előző alkalommal. A jobboldali ellenzék nem akarja kiengedni a kezéből a Stavisky-ügyet, mert ilyen jó kormánybuk-tató alkalom nem gyakran kínálkozik. Az ellenzéki képviselők nyílt panama-vádakat emelnek a kormány és a kor-mánypárt több tagja ellen. A Chau-temps-kormány azonban, amelyet meg-alakulásakor tisztavirágéletűnek jósol-tak, alapos bosszúságot szerez politikai ellenfeleinek: a botrány és vita közepet-te is szilárdan áll helyén. Tegnap ha-talmas szavazataránnyal megkapta a bi-zalmat a szenátusban is.

Az ellenzék vezérszónoka a tegnap éj-szakai ülésen Henriot volt, aki a Stavis-ky-panamában való bűnrészességgel vá-dolt meg több jelenlevő politikust. Majd szerfelett gyanusnak jelentette ki Bon-net pénzügyminiszter viselkedését, aki olyan nagy buzgalommal igyekszik ma-gát tisztára mosni. Végül Bonauret radi-kálispárti képviselő, Stavisky volt ügy-védjének dolgát hozta szóba.

— Miért nem tartóztatják le, miért jár-külhet szabadon ez az ember — kiáltotta Henriot — mikor a verebe kis csiripelik róla, hogy egyik főszereplője a Stavisky panamának!

Majd rendkívül érdekes részletet mon-dott el a Stavisky-ügyről. Szerinte még 1926-ban Staviskyné tagja volt egy pá-risi betörőbandának, amellyel együtt letartóztatásba is került. Arlette Simon — ez Staviskyné leánykori neve — ak-kor megbetegedett és kórházba került. Cachot rendőrbiztos eltöltötte, hogy a kórházban bárki közeledhessék hozzá. Mégis két férfi engedélyt kapott arra, hogy beszélhessen a nővel, aki Stavis-ky ismerőse volt és később a felesége lett. Ez a két ember jelenleg a kormány padjain ül!

vetlenül, amire viszont nem alkalmas az a keleti saláta, amelyet Argetoianu a ma-ga, valamint a Lupu, Goga és Januin pártjából össze próbál rakosgatni. Mert nem lehet szó közöltük egységes pro-gramról, egységes törekvésekről, még ke-vésbé pedig arról, hogy tényleg azt kép-viseljük és fejezzük ki politikailag, amit ki kellene fejezniük.

Ilyenformán legfeljebb csak annyit ér-hetnek el a szövetséző kispártok, hogy egy harmadik garnitúrát teremtenek a kormányzásra, azaz egygel megszorít-

— Neveket! — kiáltanak közbe a szél-sőjobboldalról.

Henriot egyelőre nem mond neveket, hanem kijelenti, hogy a két politikus kereshette a női ügyvédi minőségben is. Csak hogy ilyen esetekben sose lehet tud-ni, hol végződik az ügyvéd és hol kezdődik a politikus.

A szélsőjobboldal ismét neveket köve-tel, mire Henriot kijelenti, hogy Paul Boncour és De Monzie — mindketten ma miniszterek — voltak az illetők. A betörőbandának különben, amelyben Stavis-kyné szerepelt, maga Stavisky volt a fe-je.

— Különben — folytatja Henriot — Esset volt miniszter is közbenjárt Sta-visky érdekében...

Esset: Nem igaz! Ne állítson valótlan-ságokat!

Ekkor teljes erővel kitör a vihar. A jobboldaliak tombolva követelik, hogy vizsgálóbizottságot küldjenek ki az ügyben, ugyanakkor a kommunisták hangos tüntetésbe kezdenek:

— Éljen a Szovjet! Le a korrump álla-potokkal!

Henriot tovább is beszél, számtalan za-jos közbeszólás, tiltakozás és kiabálás közepette.

Henriot támadását Chaumpey minisz-terelnök utasította vissza hosszabb be-szédben. Tiltakozott az ellen, hogy kor-mánypártok szerepeltek volna az ügyben és politikai befolyásukkal közbenjártak volna Stavisky, vagy felesége érdeké-ben. Majd felszólította a házat, hogy a Stavisky-ügyet ne tekintse harci eszköz-nek a kormány ellen.

Ujabb bizalom a kormánynak

Tegnap este a szenátus is ülést tartott, amelyen Chaumpey miniszterelnök kül-politikai kérdésekben szólalt fel. Ebből a felszólalásból látni lehetett, hogy a francia kormány az utóbbi időkben le-folyt tárgyalgatások és közvetítések el-lénére sem változtatta meg évtizedes po-litikáját. Biztonság, vagyis erős fegyver-kezés fenntartása a genfi Népszövetség-nek, ahol Franciaország szava a döntő és bizalmatlanság Németországgal szemben — ma is ez a francia politika jelszava.

— Mi tiszteletben tartjuk minden ál-lam szuverenitását — mondta a minisz-terelnök és nem avatkozunk Németor-szág belügyeibe. Meg kell azonban álla-pítanunk, hogy a nemzeti érzés olyan felfokozása, amilyen Németországban történt, visszahat a külpolitikára is. Né-metország kilépése a Népszövetségből meglepett és bizalmatlanná tett bennün-ket. Franciaország rendíthetetlen híve a genfi intézménynek.

ják azt a választékot, amellyel az uralko-dó kormányválság esetén rendelkezhetik. Viszont programjukat, módszereiket, esz-meközüket és mentalitásukat tekintve ö-k sem hozhatnak több új szint, újabb lég-kört szükség esetén az ország élére, mint az eddigi két nagy párt.

Ez pedig egyértelmű azzal, hogy mind-egy: két garnitúra lesz-e, avagy három, ha egyszer csak a személyek s nem a fel-fogások, kormányzási módszerek válnak mosokká a harmadik párt esetleges hata-lomrajtásával.

Ami a fegyverkezést illeti, Franciaor-szág nem csökkentheti azt mindaddig, a míg más államok fegyverkeznek. A fran-cia kormány egyetért Roosevelt ameri-kai elnök leszerelési terveivel, de szeret-né, ha az elnök azt is kijelentené, hogy háboru esetén a támadó féllel szemben nem marad semleges.

Ezután vita következett a külügyek-ről, majd Chaumpey felvetette a bizal-mi kérdést. A szenátus hatalmas töb-biséggel, 257 szóval 3 ellenében bizalmat szavazott a kormánynak.

Pofonok zápora a képviselőházban

Ujabb jelentés szerint az izgatott han-gulatu éjszakai képviselőházi ülés vég-játéka a folyosókon zajlott le. De Mon-zie szenátor és miniszter felelősségre vonta Henriot képviselőt, rágalmozónak nevezte állításaiért, amelyek szerint De Monzie közbenjárt volna Staviskyék érdekében, majd — alaposan elverte po-litikai ellenfelét. Az agyabugyalás za-jára mindenki a verekedő Henriot és De Monzie köré csődült. A verekedő hon-atyákat csak nagynehezen tudták szét-választani higgadtabb társaik. Az ügy-nek minden valószínűség szerint lovagias folytatása lesz. A képviselőház folyosó-in rendkívül izgatott volt a hangulat és kicsibe mult, hogy a botrányos ülés nem fulladt általános verekedésbe.

Tessék kívágni és eltenni!

10. sz. SZELVÉNY a B. L. januári regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab januári szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregényátárának 1934 január havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Mégis Geníben...

Genf, január 20.

Genfi jelentések arról számolnak be, hogy a kisántant államok külügyminisztereinek értekezlete mégis Geníben lesz. Titulescu és Benes ugyanis okvetlenül részt vesznek a népszövetségi ülészekon s ezért leghevesebbnek látják, ha a konferencia színhelyét is odateszik át. Másfelől pedig ezzel is bizonyítani kívánják, hogy a kisántant államok híven kitartanak a Népszövetség mellett.

Ki foglalja el Apponyi helyét a magyar külügyi bizottságban

Budapest, január 20.

Rassay Károly és Farkas Tibor ellenzéki képviselők felkeresték Gombos miniszterelnököt s arra kérték őt, hogy a magyar parlament külügyi bizottságában Apponyi Albert gróf örökét Pallavicini György ögróffal töltsék be. A Budapesti Hírlap mai száma ezzel kapcsolatban azt az értesülést közli, hogy Apponyi helyét a külügyi bizottságban a legnagyobb valószínűség szerint dr. Grätz Gusztáv volt külügyminiszterrel töltik be.

Pórljárt nyilaskeresztes izgatók

Budapest, január 20

A Városi Színház-kávéházba csütörtökön este két ittas fiatalember állított be s miután az egyik asztalnál helyet foglaltak, a szomszédos asztalokhoz nyilaskeresztes röpcédulákat dobáltak át. Közben hangosan szidták a zsidókat. A kávéház több vendége távozásra szólította fel a garázda fiatalembereket, majd a mikor a szép szó nem használt, alaposan elverték a hitlerista ifjakat. Ezek végül is a Rókus-kórház sebészeti osztályára kerültek a kávéházi csetepaté lezajlása után.

A rendőrség a nyilaskeresztes ifjakat a kórházban hallgatta ki. Közülük az egyik Bárodssy Imre dr. nyugalmazott rendőrségfőkapitány, a másik pedig Szinner Gusztáv, nyugalmazott főhadnagy. Az eljárást mindkettőjük ellen megindították.

Az amerikaiak nem sietnek az arany beszállításával

Washington, január 20

Előzőleg közöltük, hogy Morgenthau amerikai kincstári államtitkár felhívást bocsátott ki a magánemberekhez, hogy a birtokukban levő és pénzverésre alkalmas aranyat legkésőbb szerda éjfélig szolgáltatassák be az államnak. Az amerikai kormány tudvalevőleg minden aranyat, ami csak az országban található, pssze akar gyűjteni, hogy korlátlanul diktálhassa az arany árá, helyesebben az arany és a dollár egymáshoz való viszonyát. Ez beletartozik a roosevelti valutatervekbe, amelyekkel az amerikai pénzügyi diktátor büvésmódra gazdasági fellendülést akar elővarázsolni.

Az amerikai magánbankárok és más aranyfelhalmozók azonban nyilván nem nagy megértéssel viseltetnek a terv iránt, mert nem nagyon siettek az államkincstárba beszállítani az aranyat. Ilyenformán Morgenthau államtitkár kénytelen volt újabb rendeletet kiadni, amely az arany beszállítására kitűzött határidőt meghosszabbítja, még hozzá bizonytalan időre.

STAVISKY, SAJNOS, NEM ZSIDÓ...

Páris, január 20.

Az első értesülések, közismerten, úgy szölk, hogy Stavisky, aki kétségenkívül a XX. század legzséniálisabb szélhámosa, zsidó. A „Republique” teljes jóhiszeműséggel, a jobboldali lapok pedig teljes rosszhiszeműséggel ezt az álláspontot védelmezték. Már-már úgy tetszett, hogy e kalandor segélyével sikerült talpraállítani az oly elhanyagolt, erőltén franciaországi antiszemitizmust. „Mort aux juifs!” — diszelgett hatalmas betűkkel a nyilvános illemhelyeken, amelyek tudvalevőleg a fasiszta áramlat agitációs központjai. Néhány diák gomblyukában megjelent a kampókeresztes email. Pofonszagok és egyéb politikai illatok lengedeztek az egyébként oly szabad Páris légkörében.

Hamarosan kiderült azonban, hogy nem zsidó. Prima nagyapa, elsőrendű nagynánya, kifogástalan családfa. Származása és tehetsége szerint miniszter lehetett volna Hitler kabinetjében.

A szemita minőséget csak a reakciós diktatúra-mozgalom akarta ráhamisítani.

A politika nem válogat az eszközökben. Megjelenik például Párisban egy fehér-orosz lapocska, Vosroszdenije címmel és egy Semenow nevű ur főszerkesztésében. Ez a Vosroszdenije nap mint nap a legképtelenebb híreket közli az oroszországi állapotokról. Hol 2 millió ember éhenhalt, hol száz csecsemőt felfaltak az éhezől szülők, hol beomlott egy bányás és 40.000 ember odaveszett, hol kolera pusztit és nincs orvos, hol... különben minek felsorolni? Elég annyi, hogy egy szép napon Herriot, aki nem kommunista, ellenben volt miniszterelnök és a radikális pártnak elnöke, kirohant a Vosroszdenije ellen. Hogy felesleges annyit hazudni. Hogy kár a lelkeket légbőlkapott hazugságokkal mérgezni. Hogy ez nem újságírás, hanem lelkiismeretlenség, népbetűtás, pimaszság.

Semenow főszerkesztő ur menten válaszlott Herriot-nak. Tiltakozott. Kikérte magának. Mikképpen merészel Herriot beleszólni a dolgokba? Nem ismeri az igazi oroszországi állapotokat. Ő ellenben igen. Mert eredeti leveleket kap. S lelkiismeretesen utánajár az anyagnak. Minden sorért, minden szóért felel.

Egy Párisban tanuló orosz diák, Michael Kolzow, kíváncsi volt arra, kinek van igazsága: Herriot-nak-e, vagy Semenownak? Elhatározta tehát, hogy próbára teszi a Vosroszdenijét. Levelet írt, paraszti megfogalmazásban, az oroszországi szörnyűségekről. Halottak, összeomlások, rémségek csak úgy nyüzsögtek a sorok között. A levél úgy volt megfogalmazva, mintha egy orosz parasztnő küldötte volna Párisban lakó férjének. Ez a férj aztán továbbította Semenow-nak azzal, hogy ezt a levelet most kaptam hazulról, ha kívánja, bővebb felvilágosítást is adhatok, ebben és ebben a körületben, ilyen és ilyen utcában, ennyi és ennyi szám alatt lakom.

Semenow nem kereste fel a férjet, hanem minden további nélkül leadta a levelet az újságban. Ezt pedig rosszul vette, mert a levél úgy volt összeállítva, hogy a szavak kezdőbetűiből a következő mondat jött ki:

— A mi napilapunk ellenőrzés nélkül minden rágalmat lead Oroszország elen...

Ezzel aztán a Herriot-Semenov-vita végleg eldőlt, mert Kolzow diák leveleének megjelése után az egész tréfát leleplezte a párisi lapokban és a Vosroszdenije tekintélyét egyszer s mindenkorra megölte.

Mind ezt csak annak az igazolására, hogy a politikában nem válogatóság és minden eszköz alkalmas, ha célhoz vezet. Ilyen eszköznek látszott Stavisky izraelita mivolta is.

Sajnos, kisült, hogy nem zsidó.

Különbben most épületes dolgoknak lehetnének szemtanúi a párisi boulevardokon. Szépen fellendülne a temetkezési vállalkozásoknak.

*

Függetlenül ettől, úgy kell tekinteni őt, mint lángeszű kalandort. Elvezet a múltjában kutatni. Ez a múlt oly zavaros és oly eseményteljes, hogy tisztán, áttekinthetően, egyszerűen fel sem lehet mozzanatait vázolni. De úgy nagy általánosságban, érdemes egy keresztmetszetet csinálni:

1. Még kölyök volt, amikor kibérelte a Champs Elysées-n lévő Marigny-színházat és a teljes bevétellel megszökött. A hiányt a kifogástalat származásu nagypapa egyenlítette ki.

2. 1916-ban váltóhamisításért hatheti fogházra ítélték. Bagatell. Leülte.

3. Valamivel később belefektette az üzletbe az anyját, aki rákkal haldoklott az egyik klinikán. Stavisky gyakorta járt föl a beteghez és a naív kedves-nővéreknek elmondotta, hogy ő át akar térni a római katolikus hitre. A nővérek érdeklődni kezdtek a kegyes fiatalember után. Aki azonban nem tért át, megmaradt híthű ortodoxnak, ellenben anyját rábeszélte, hogy, szinte már halottaiban, változtasson vallást. Ez be is következett. A temetés a római katolikus sírkertben zajlott le. A következő éjszaka Stavisky kiásatta a halottat és átszállította az ortodox temetőbe.

S amíg ezek a bonyolult felekezeti műveletek tartottak, a kedves nővérek odaadtak a fiatalembernek 750 ezer frankot. Valami talál-

mányra. Ez a háromnegyed millió még ma is esedékes tétel.

4. Röviddel ezután feltalálta a Matryscob-ot, egy készületek a terhésség kétségtelen megálapítására. Hogy erre mennyit fizettek rá a jóhiszeműek, most kutatják.

5. Félév múlva a rue Taitbout 64. szám alatt üzletet nyitott: Alexander Stavisky, ékszerek adásvétele. Ez üzletben Stavisky összecserélte a valódi ékszereket a hamissakkal. Ezt a cserét annyira eltolta, hogy végül csak egyetlen valódi maradt az egész boltból: az elfogatóparancs. Ezt kicserélte egy ismeretlen tartózkodási helyre.

6. Két év múlva egy három millió frankos hamis csekk kapasan tűnt fel ismét. Lefogták. De a börtönben is kitűnően keresett, mert bizonyos miniszteri körök megszerezték neki az Eiffel-torony-hirdetési koncesszióját. Ömlött hozzá a pénz. Mire szabadlábra került, százszázrei voltak.

Egyébként nem ítélték el. Az eljárás ugyan szakadatlanul folyt, de főtárgyalásig sohasem érett a dolog. Mert előzőleg mindig megjelent egy elegáns ur a vizsgálóbírónál, aki hivatalos irással igazolta, hogy Staviskyk elmegyógyintézetben van.

Ez az elegáns ur maga Stavisky volt.

Aki egyébként szenvedélyesen alapított. A rue Volnay-ban „Etablissement Alex” címen szélhámoskodta ki a milliókat. Majd átvette a

Crédit Municipal D'Orléans képviseletét, ebben a minőségében 10 millió franknyi bont bocsátott ki.

Később bővült az üzlet. A bayonnei zálogház révén 500 millió tételekben játszott már. A másik 500 millióra most készült, a magyar optások követeléseinek segélyével.

Mielőtt azonban ez az üzlet is sikerülhetett volna, föbe kellett magát lőnie.

*

Hol van az elszakasztott 500 millió?

A kérdésre senki sem tud felelni. Stavisky nagyszabású életet élt ugyan, elegánsan lakott, autótartott, színházakat bérelt, művésznőket segélyezett, de a gigászi összeg eltűnése mégsem indokolt. Mondjuk, elélt 25 milliót. Ötven milliót. De százmilliót már nem. Legkevesebb 400 millió hiányzik.

Főmunkatársa, bizalmija és bűntársa, Tissot, éhez és fagyoskodik a börtönben. Nincs napi 3 frankja fűtésre.

Ezek a kalandor-zsenik már nem is a pénzért sikkasztanak. Hanem l'art pour l'art. A szélhámoság hevületében. Extázisban. Ihletben. Összegeket szednek ki. Adnak tovább. Váltakoztatnak át. Tüntetnek el. Örületben cselszölk.

A végén minden hiányzik. Nem marad nekik semmi.

Csak a golyó.

m. i.

Mérgező fölkelést nyomott el a portugál kormány

Lisszabon, január 20.

A portugál fővárosból meglepő hivatalos jelentés érkezett. A közlemény a politikai rendőrség főnökétől származik és az derül ki belőle, hogy az országban forrongások, valóságos kisebbséretű forradalom zajlott le az utóbbi napokban. A szűkszavú jelentésből még az sem derül ki pontosan, hogy a megmozdulások mikor kezdődtek.

A hivatalos jelentés szerint szélsőséges baloldali elemek általános sztrájkot és felkelést akartak szítani, de a terv úgy a

fővárosban, mint a vidéken kudarcot vallott a rendőrség erőfeszítései folytán. Több helyen elkeseredett utcai harcok játszódtak le a karhatalom azonban mindenütt ura maradt a helyzetnek. — Lisszabonban a felkelők a rendőrség épületét és az egyik kaszárnját is megostromolták, de visszaverték őket. Az országban sok bomba robbant, de különösebb kárt a pokolgépek sehol sem okoztak. A lázadók csütörtökön este tették az utolsó erőfeszítést a felkelésre és az általános sztrájk megvalósítására, de a karhatalom ekkor is győzelmet aratott felettük.

A harmadik birodalomnak nincs szüksége Vilmosra Egy porosz államtanácsos feltűnő nyilatkozata

Berlin, január 20.

Bár a Hitler-féle harmadik birodalom egyáltalán nem vette programjába a Hohenzollernek restaurálását, Németországban mégis igen sok hiva van a doorni száműzetésben élő Vilmos excsászárnak. Ezek a császárpártiak csendben csinálják is a propagandát a doorni remete hazahozása érdekében.

A Reichsbund csütörtöki gyűlésén azonban hivatalos állásfoglalásnak is tekinthető nyilatkozat hangzott el erről a kérésről.

A nyilatkozatot Görllitzer porosz államtanácsos tette, a mai németországi rend egyik oszlopja tagja s éppen ezért tarthat számot nagyobb érdeklődésre mindaz, amit Vilmos hazahozatáról mondott.

Görllitzer nyíltan leszögezte, hogy Vilmos excsászár hazatérése egyáltalán nem kívánatos esemény. A német birodalom mai vezetőinek okvetlenül ki kell kérniük, hogy a doorni öreg ur állandóan sűrű levelezést bonyolítson le itthoni híveivel visszatérése érdekében.

Munkácson került elő a borzalmas franciaországi vasúti katasztrófa alkalmával eltűnt ékköves aranyóra

Vérnyomok vannak az órán, amely ma is az összeütközés pontos idejét mutatja

Ungvár, január 20.

A munkácsi rendőrség rendkívül érdekes bűnygyben indította meg a nyomozást.

Az egyik órászületbe beállított egy cselédleány, aki rendkívül értékes órát kintál fel megvételre. Az órát, amelynek szerkezete megállt, 14 briliáns és 6 smaragdtkő ékesítette. Az ékszerész rövid vizsgálódás után arra az álláspontra helyezkedett, hogy az óra valószínűleg a Lagny mellett lejátszódtott borzalmas karácsonyi vasúti szerencsétlenség valamelyik áldozatától került a cselédleányhoz.

Gyanuját közölte a rendőrséggel, amely a leányt azonnal előállította. A rendőrségen derült ki aztán a drágaköves óra borzalmas titka.

A cselédleány, akinek neve Stesz Mária, előadta, hogy a halálvonattal utazott Párisból hazafelé. Kint járt Amerikában és onnan tért vissza s éppen a nancy-i gyorsra szállt fel, amelyet a strassburgi expressz pozdorjává zuzott az összeütközés alkalmával. Ő maga szerencsésen megmenekült s amikor a kocsi romjai között elhaladt, a földön találta az órát. Felvette és elhozta magával.

A rendőrségen az órát tüzetesebben megvizsgálták s megállapították, hogy annak szerkezete az összeütközés pillanatában megállt s azóta mutatja azt a percet, amikor a két vonat egymásba szaladt. Az órának számlapján egyébként vérnyomokat is találtak.

Stesz Máriát a munkácsi rendőrség azonnal letartóztatta kihallgatása után.

Külföldi lapokat koboztak el Kolozsváron

Kolozsvár, január 20.

A kolozsvári állambiztonsági hivatal emberei ma elkobozták a Reggeli Ujságot, a Neue Presse 17-iki számát, valamint az Illustration és a Die Woche című német képeslapok legutóbbi számát.

Hogyan fizetik Brassóban a nyugdíjasokat

Brassó, január 20

A brassói pénzügyigazgatóság az érdekeltek tudomására hozza, hogy a január havi nyugdíjak nyugdíjbonokkal való kifizetése a következő sorrendben történik:

A pénzügyigazgatóság pénztáránál január 19-én A, B, C, 20-án az E, F, G, 22-én az I, K, L 23-án az O, P, R, 25-én az U, V, W, Z kezdőbetűs nyugdíjasok kivételéseit fizetik ki.

A brassói I. kerület adóhivatalánál január 19-én a D, január 20-án a J, 22-én az N, 23-án az S kezdőbetűs nyugdíjasok kapják meg járandóságukat.

A brassói II. kerület adóhivatalánál január 19-én a hadirokkantak, özvegyek és árvák kapják ki segélyeiket.

Ugyanennél az intézménynél január 20-án a H, 22-én az M, 23-án a T kezdőbetűs nyugdíjasok vehetik fel fizetéseiket.

Eltemették Mihali Tivadart

Kolozsvár, január 20.

Pénteken délután nagy pompával temették el Mihali Tivadart dr. volt kolozsvári polgármestert, akit tudvalevőleg a nemzet halottjának nyilvánítottak. Mihali Tivadar tetemét a Deák Ferenc-utcai görög katolikus templomban ravatalozták fel. A templomban, a ravatal előtt egész nap valóságos népvándorlás volt. A főbb utvonalon a villanylámpák gyásztárral leborítva, egész nap égtek. A városháza erkélyét is fekete posztóval borították be, azonkívül az összes városi és állami hivatalok gyászt öltöttek.

Az elhunyt özvegyét délelőtt a részvénytulajdonosok tömegével árasztották el. A temetésre kivonultak az összes iskolák, egyesületek, katonai zenekarok és az egész helyőrség, diszbe öltözöttek. Az ország minden részéből, valamint Bukarestből is rengeteg előkező politikai személyiség érkezett Kolozsvárra, hogy részt vegyen a nemzet halottjának temetésén. Mihali Tivadart ágyutalpon vitték a görög katolikus temetőig, ahol örök nyugalomra helyezték. Ezek kísérték utolsó útjára a románság egykori vezéré.

Meghalt

Ady „Léda asszony”-a

Budapest, január 20

A budapesti Park-szanatóriumban csütörtökön este meghalt Diósi Ödön bánya-útánacsos felesége, született Brüll Adél.

A rövid és szűkszavú telefonjelentésnek azonban az ad a magyar irodalomtörténetben nagy érdekességet, hogy az elhunyt volt az a Léda asszony, aki a fiatal Ady kivételes tehetségét észrevette és áldozatkészségével, nagy jószágával lehetővé tette, hogy Ady elérje álmai városát: Páris.

Léda asszony tehát meghalt. Emlékét azonban sokáig megőrzi Ady gyönyörű versei.

Belőtt a német követség ablakán

Varsó, január 20.

A csütörtökről péntekre virradó éjszaka egy fiatalember revolvérrel többször belőtt a varsói német követség ablakain. A merénylet rövid hajszá után elfogták. Kihallgatásakor megállapították, hogy a neve Baumann s lengyelországi zsidó. A merénylet okairól eddig még semmit sem tudtak bejöle kicsikarni.

— Ideges embereknek és lelkibetegeknek az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvíz rendszeres bevétele, jó emésztést és elegendő étvágyzérteket teremt. Világhírű ideggyógyászok véleménye alapján a „Ferenc József” víz használata az agy és a gerincvelő megbetegedéseinek is kiválóan ajánlható.

Suvich látogatása megmozgatta az osztrák horogkereszteseket

A rendőrség mindenütt erőlesen lépett föl a Mussolinit és Hitlert éljenző tüntetők ellen

Miről tárgyal Bécsben az olasz külügyi államtitkár?

Bécs, január 20.

Suvich olasz külügyi államtitkár látogatásával kapcsolatban a nemzetiszocialista tüntetéseket ismét újult erővel lángoltak fel az osztrák főváros utcáin. A hitlerista osztrákok megragadták ezt az alkalmat arra, hogy a fasiszta Olaszország mellett rendezett tüntetések ürügye alatt éltesék Hitler Németországát is.

Csütörtökön délelőtt, amikor Suvich államtitkár az Imperial-szállóból kilépett, már hatalmas tömeg várta. Mind nemzetiszocialisták voltak a hatalmas emberseregben, akik Suvich-ot hangos „Heil Mussolini, heil Hitler” kiáltásokkal fogadták. A karhatalom már készen állt és tekintet nélkül arra, hogy Mussolinist is éltesse a tüntetők, gumibottal verte szét a tömeget.

A Ringen is osztrák nemzetiszocialisták sorfala állott és szavalókórusban éltesse Hitlert.

SUVICH MIKLAS ELNÖKNEL

Suvich egyébként délután 1 órakor Miklas elnöknel tett tisztelegő látogatást, majd villásreggelire ment az olasz követségre, ahol az osztrák kormányt Fey és Schussnigg miniszterek képviselték. Ebédután pedig Dollfuss kancellárnál tett látogatást.

Az olasz külügyi államtitkár látogatását jó ürügynek tekintve, Dollfuss kancellár csütörtökön délután a keresztényszocialista egyesületben tartott gyűlésen nagy beszédet mondott az olasz-osztrák kapcsolatokról és természetesen a belpolitikai helyzetről is, amelyet január eleje óta megint igen zavarossá tettek a sorozatos náci-terrorcselekmények és tüntetések.

Dollfuss beszédében üdvözölte Suvich olasz külügyi államtitkárt, majd rendkívül meleg szavakkal állapította meg, hogy egyetlen állam sem tanúsított olyan nagy megértést Ausztria gazdasági problémái iránt, mint éppen Olaszország. Azután Ausztria függetlenségét hangsúlyozta, s kifejtette, hogy Ausztria hatalmas szomszédjának, (Németországnak) meg kell végre értenie, hogy talán nem is olyan veszélytelen az a játék, amellyel a testvérorság függetlenségét fenyegeti.

A következőkben Dollfuss belpolitikai kérdésekről szólva, arra mutatott rá, hogy Szilveszterkor elmondott beszéde teljesen hatástalanul hangzott el, mert a szélsőséges elemek tovább folytatják üzemüket s a beszédre újabb terrorhullám volt a válasz. Jellemző, alapította meg Dollfuss, hogy a januárban elkövetett merényletekhez felhasznált robbantóanyagot legnagyobb részben a német határon csempészték keresztül. A kormány azonban teljes kiméltelenséggel igyekezik rendet teremteni.

ALBERTIT UJRA LETARTOZTATTÁK ÉS GYÜJTŐTÁBORBA VITTEK

Alberti grófot, az alsóausztriai Heimwehr-esapatok parancsnokát, akit néhány nappal ezelőtt a náciakkal való paktálás miatt őrizetbe vettek, majd ismét szabadlábra helyezték, ma újra letartóztatták. Albertit előállítás után átszállították a wöllersdorfi koncentrációs táborba.

Letartóztatták titkárnőjét is, továbbá Spann Vilmos neves osztrák szociológus Vilmos nevű fiát is.

PETÁRDÁK ROBBANTAK LINZBEN

Az elmúlt éjszaka Linzben a törvényszék és a katolikus legényegylet épülete előtt petárdák robbant. A robbanás dőreje nagy izgalmat keltett, kárt azonban nem okozott. A linzi rendőrség még az éjszakai órákban általános razziazt rendezett s annak során több mint 100 embert, közöttük ügyvédeket és középiskolai tanárokat is, őrizetbe vett. Ezeket minő a wöllersdorfi gyűjtőtáborba szállították. A razziazt egyébként Felsőausztria más városában is folytatják.

MIRŐL TÁRGYAL SUVICH BECSBEN?

A kormányhoz közelálló Neugkeits Weltblatt nagy cikkben számol be Suvich bécsi látogatásáról s kifejti, hogy az olasz külügyminisztérium jelenlegi vezetőjének bécsi útja azt a célt szolgálja, hogy közös olasz-német-osztrák politikai lehetőséget teremtsen meg a le-
szerelés és a biztonság kérdésében.

Hiányokat fedeztek fel két csiki állomási pénztárnál

Három vasuti felügyelő dolgozik a hiányok számszerű megállapításán

Csikszereda, január 20

Az államvasutak bukaresti vezérigazgatósága bizalmas értesítést kapott, hogy Alsócsik egyes állomásain súlyos pénzübeli visszaélések történtek. A vezérigazgatóságnál a tapasztalatok szerint, — sajnos — nem mennek meglepetésszámban ezek a hírek, de mégis feltűnő gyorsasággal érkezett három ellenőr Csiktusnádra és Csikszentsimonra.

Szigoru rovincsoláshoz fogtak mindkét helyen. Néhány óras munka után aztán a csiktusnádi állomáson kiderült, hogy súlyos és elég nagyszabású visszaélések történtek. A pénztárért felelős

állomásfőnök nagyobb összegekkel károsította meg a CFR-t. A kár számszerű megállapítását most végzik az ellenőrök.

Csikszentsimonon szintén bajok vannak. Egyelőre, csak ennyi szivárgott ki. Emellett bizonyít az is, hogy a három felügyelő gőzerővel dolgozik.

A feltűnő, de nem egészen váratlan újabb vasuti pénzelkezelés is amellyel bizonyít, hogy a CFR-nél igen hiányos az ellenőrzés, mely minden kereskedelmi vállalatnak az alapja. Így aztán nem lehet csodálkozni azon, hogy a rosszul fizetett alkalmazottak keze a vasuti pénztárt összetéveszti saját zsebével.

Kevés dolgot ad a kormány a parlamentnek

A csütörtöki minisztertanács — Ismét elhalasztják az országos diákgyűlést

Bukarest, január 20.

Már csak tíz nap van hátra az új parlament összeüléséig s a kormány érthető módon igyekszik eleve megállapítani a törvényhozás végleges programját is. — Amint a Tempo értesül, a kormány elhatározta hogy a törvényhozó testületet csupán 60 napig tartja együtt a leg-szükségesebb javaslatok tárgyalására. Eszerint március 15-ikén tul, ameddig az ülészak az alkotmány értelmében tart, csak két héttel hosszabbítják majd meg a törvényhozást s március 31-ikén pihe-nőre küldik a parlamentet egészen október 15-ig.

Tatarescu miniszterelnök egyébként a napokban megújítja azt a kérését a pártvezérekhez, hogy az igazolási és felirati vitát a lehető legrövidebb időre korlátozzák s még február első felében térjenek át a betervezett törvényjavaslatok tárgyalására. Az államvédelmi törvényen, a konverzió, az adóterhek könnyítéséről szóló javaslatokon és még néhány módosító javaslaton kívül ugyanis megszavazásra kell kerülnie április 1-ig az új költségvetésnek is.

A csütörtök esti folytatolagos minisztertanácsnak — amint röviden jelentettük — tisztán gazdasági és pénzügyi jellege van. Tatarescu miniszterelnök mint ipar- és kereskedelemügyi miniszter helyett Assan alminiszter ismertette a kormánynak az iparra és kereskedelemre vonatkozó programját, három problémát emelve ki, a melynek a megoldásával a kormány foglalkozik: a kontingentálás kérdésének megoldása, a külkereskedelem fokozása és piacok szerzése új kereskedelmi egyezmények révén, végül pedig az ipar támogatása, fokozása és a nemzetvédelem szükségleteivel való összhangba hozása.

A kormány ezzel kapcsolatban hétfőre összehívta az újraélesztett gazdasági bizottságot, hogy haladéktalanul rendezze a kontingentálás ügyét.

Ezután Slavescu Viktor pénzügyminiszter ismertette az állami pénzügyek állását, rámutatva, hogy november 15-től, amióta a liberális-párt uralmon van, pontosan fizették a köztisztviselők és nyugdíjasok illetményeit, valamint fedezték a szükséges anyagi kiadásokat. A jövő költségvetés összeállításával kapcsolatban ki-

fejtette azokat az alapelveket, amelyek szerint a minisztériumoknak meg kell állapítaniok bevételeiket és kiadásait. Minthogy a pénzügyminiszter egyszerű elengedhetetleneknek tartja az adókönyvitéseket, másrészt a nemzetvédelemmel és az államadósságok végleges rendezésével kapcsolatban nagyobb összegekre van szükség, kérte minisztertársait, hogy a legnagyobb figyelemmel vizsgálják felül hivatalaik kiadásait s a legmesszebbmenő takarékoszággal küszöböljenek ki minden nélkülözhető terhet.

VALÓSZINÜLEG

UJBÓL ELHALASZTIJAK

A DIÁKKONGRESSZUST

A keresztény román diákszövetség vezetősége csütörtökön este ülést tartott, amelyen a miniszterelnöknel járt küldöttség beszámolt kihallgatása eredményeiről. A január 28 és 31-ikére kitűzött turnuszevénin gyűlés előkészítésével összefüggésben több diákvezér azt javasolta, hogy a nagy gyűlést halasszák el február 6-ikára. Az indítvány fölött még nem döntöttek, de valószínű, hogy a kongresszust, amelyet a múlt év december elejéről egyszer már elhalasztottak, ismét elhalasztják.

A Bratianu Dinu elnökletével működő konverziós bizottság pénteken délelőtt újabb ülést tartott. A kiadott közlemény szerint a bizottság megvizsgálta az új törvénytervezetet s véglegesen megállapította azokra az általános elvekre vonatkozólag, amelyek szerint a különböző adóskategóriák tartozásait rendezik.

Az államvédelmi törvényt előkészítő bizottság is ülésezett Tatarescu semmitőszéki bíró elnökletével. Ez a bizottság most már csak az utolsó simításokat végzi a javaslaton.

A NEMZETI-PARASZTPÁRT VEZÉRLŐBIZOTTSÁGA

pénteken délelőtt folytatta Mihalache elnökletével csütörtökön este megkezdett ülést, amelyen megtárgyalták Tatarescu miniszterelnöknek a politikai fegyverszünetre vonatkozó ajánlatát, majd a parlament igazolási vitájában való részvételük módját beszélték meg. Délután összeült a pártklubban az ujonnan megválasztott képviselőkől összetevődő parlamenti tanács. Maniu, Vajda és Madgearu hiányoztak a tanácskozásokról.

Tömeges elhelyezkedési lehetőséget kíván nyújtani a „Hangya” a kenyér nélkül maradt értékes magyar értelmiségnek

Ngyenyed, január 20

A nagyenyedi „Hangya” szövetkezeti központtól kaptuk az alábbi felhívást. Közérdekű dolgokról van szó, tehát teljes terjedelmében közöljük:

A rossz gazdasági helyzet miatt úgy az állami, mint magánipari és kereskedelmi vállalatok mind fokozottabb mértékben kényszerültek a tisztviselőcsökkentésre. Ennek következtében nagyon sok kisebbségi alkalmazotti maradt kenyér nélkül. Viszont kötelezőnkbe tartozó szövetkezeteinknél a kevésbé alkalmas és nem megbízható egyének elbocsátása révén tágabb lehetőség nyílna a fenti okok miatt kenyér nélkül maradt, de egyébképpen értékes egyéneket álláshoz juttatni.

Az értékes elem megmentése nemzeti érdek s ezért a magunk körében készséggel állunk rendelkezésre. Elhatároztuk tehát, hogy az olyan egyéneket, akik fogyasztási szövetkezeteinknél üzletvezetőül vannak alkalmazva, de saját gazdaságukból meg tudnának élni, avagy teljesen nem megbízhatók és munkakörüket ellátására nem bizonyultak megfelelőeknek, kicseréljük, ha megfelelő jelentkezők lennének.

Közérdekű célkitűzésünket azonban csak a sajtó támogatásával valósíthatnók meg s ezért teljes tisztelettel kérjük, hogy az idecsatolt értesítést alkalmas

helyen közölni szíveskedjék.

A nagyenyedi (Aiud) „Hangya” Szövetkezetek Ellenőrző Uniója kötelekéhez tartozó fogyasztási szövetkezetekhez üzletvezetőket keres. Elhelyez kereskedőket, valamint más, kellő ügyességgel és értelmiséggel rendelkező oly egyéneket, akik elég képességet éreznek a szükséges áruismeretek és az üzletkezelés gyakorlatának megszerzésére s kellő óvadékot tudnak nyújtani.

Érdeklődők közöljék az alábbi címre a következő adatokat: 1. név, 2. életkor, 3. foglalkozás, 4. családi állapot, 5. válás, 6. román állampolgárság, 7. katonai kötelezettség, 8. hol volt eddig és miféle alkalmazásban. Ha volt még fogyasztási szövetkezetben, hol és mikor? 9. óvadék biztosítékképpen mennyi készpénzzel rendelkezik? 10. ha nincs készpénze, tud-e zálogjogot adni első helyen saját házára, vagy saját földbirtokra, mennyi ezen ingatlanok forgalmi értéke, 11. ha nincs saját ingatlana, van-e valakije, aki helyette a kezességet vállalja és saját ingatlanára első helyen zálogjogot adjon és milyen értékben? 12. ház és ingatlanról a telekkönyvi másolat csatolandó, 13. melyik vidéken szeretne elhelyezkedni, 14. alkalmaztatás esetén az állást mikor foglalhatná el? 15. válaszadásra megcímzett levelezőlap csatolása szükséges.

„Hangya” Szövetkezetek Uniója
Nagyenyed.

GALLIA MODERN SELYMEK

BRASSÓ,

PIAȚA LIBERTĂȚII
(SZABADSÁGTER) 3 SZÁM.
(Tanácsházzal szemben)

A következő anyagokat ajánlja ESTÉLYI RUHÁKNAK:

DUBARRY
HAVAIA
VELOURETTE
MONNA-VANNA
JERSEITINA

LAMÉE
SELYEM-BÁRSONY
HERMINETTE
VELOUR
MARINIER

DETAIL
ENGROS

Kinevezési és menesztési játék a temesvári kamara körül

Baltescu Jon és Grigore Jon helyett — Jonescu Aurel és Conciatu Jon

Temesvár, január 20.

Megírta a B. L., hogy a temesi liberális tagozat, a vármegye és a város után „tisztogatásra” készül a kereskedelmi és iparkamaránál is. Az időközi csend nem jelentette azt, hogy értesülésünk nem felel meg a valóságnak. Talán a helyzet nem volt elég érett, vagy kormánykörök huzódzkodtak beavatkozni a kamara ügyei-be, — egész addig, amíg most, úgy látszik, a „pályázók” mégis döntésre kívánják inni a kérdést.

EGY TITKÁRI KINEVEZÉS ÉS KÖVETKEZMÉNYEI

A kamara ügyeibe való nem törvényszerű beavatkozást már a nemzeti-parasztpárti kormány kezdte azzal, hogy az előírt szabályok mellőzésével kinevezte a kamara titkárává Grigore Jont. Ennél a kinevezésnél mentő körülmény volt, hogy Jon kinevezése egyébként nem sértett semmiféle érdeket. Nyugalmazott titkár helyébe került, tehát nem tettek félre senkit a kedvéért, kitűnően képzett közgazdász, jól beszél az összes kisebbségi nyelveket és rövid pár hónap alatt kétszázalékosan nagyon erős rokonszenvet szerzett munkaképességével és a felelősséggel való nagyon előékeny érintkezésével. Kinevezését megtámadták azzal, hogy képesítése nem felel meg a törvényben előírt szabályoknak, ennek elintézése a közigazgatási bíróság előtt van.

Grigore Jon ügyében tehát törvényes bíróság kezében van a döntés, amelynek, úgy hittük, semmiféle fórum sem vághat elébe. Ugy hittük, de nem így történt. Két nappal ezelőtt meglepetésszerűen megérkezett Temesvárra a bukaresti jelentés, amely szerint Jon Conciatut kinevezték Grigore Jon helyébe a temesvári kereskedelmi és iparkamara titkárává.

A kamarai titkár törvényes kinevezésének formája: az állás megüresedésénél a kamara igazgatósága felterjeszt két jelöltet, akiknek képesítése megfelel a törvényben előírt követelményeknek. Felterjeszthet többet is, de legalább kettőt köteles. Ezekből választ a miniszter és az általa kijelöltet királyi dekrétummal kinevezi. Mindez nem történt meg, ellenkezőleg, mindezek mellőzésével jutott ki

nevezéséhez Conciatu Jon.

Conciatu neve nem ismeretlen Temesváron. Egyidőben, kamarai vonatkozásban is, — szerepet játszott itt. Ez a szerepe semmiesetre sem teszi megnyugtatóvá kinevezését. Grigore Jon kinevezését egy el nem ismert lipcei diploma alapján támadták meg, tehát állítólagos képesítés hiány miatt. Ez a kifogás fokozottan fennáll Conciatunál, akinek kinevezése még azoknál a szempontoknál fogva sem megnyugtató, amelyekre vonatkozólag a jelenlegi titkár működése alatt teljes értékű bizonyítékot nyújtott. Ez nem feltevés: mindakettőnél temesvári működésük alapján ítélünk.

Baltescu menesztése

Ez a játék azonban nemcsak a kamarai titkári állása körül folyik, hanem megkezdődött az elnök, Baltescu Jon személye körül is. Amint megírtuk, ez várható is volt, hiszen Baltescu exponált híve a nemzeti-parasztpártnak. El kell azonban ismerni, hogy ez az exponáltsága sohasem ment kamarai elnöki működésének rovására. Sőt más szempontoknál sem igyekezett akarata a kamara tagjainak véleménye ellen érvényesíteni. Ezt bizonyította a legutóbbi kamarai választásnál, amikor az alelnöki állásra a jelöltje Lendvai Jenő volt kamarai főtitkár volt. Ennek ellenére Lendvai súlyos vereséget szenvedett, mert Baltescu a legkisebb mértékben sem befolyásolta a választást, bármennyire is szeretne volna jelöltjét győzelemre juttatni.

Néhány nappal ezelőtt Baltescu hivatalos helyről megkapta a felszólítást, mondjon le elnöki tiszttségéről. Baltescu megtagadta a kívánság teljesítését azzal, hogy csak politikai okot lát fennforogni távozására. Ennek pedig nem hajlandó alávetni magát. Távolítsa el a kormány, ha jónak látja, de addig nem hagyja el a helyét. Időközben megtörtént Conciatu Jon kinevezése és ez ugy elkedvetlenítette Baltescut, hogy most már saját jószántából is hajlandó távozni.

A kormánypárt jelöltje eredetileg Oprea János volt a kamara elnöki tiszttségére. Oprea közéleti szereplésének a közismert Timisiana-ügy vetett véget. Időközben ez is eliminálódott és úgy látszott, nincs akadálya, hogy Oprea visszakérüljön a kamarai elnöki székébe, amennyiben a kormány politikai okokból okvetlen változást akar. Ennek a kombinációnak elejét vette a bánsági liberális-pártban kitört frakcióharc, amelyben az a

csoport kerekedett felül, amelyik nem látna szívesen Oprea visszakérését. Holott, ha már okvetlen újabb politikai beavatkozást kell eltűnni a kamara belső életében, Temesvár kereskedő és iparos-társadalma legszívesebben Opreát fosadta volna, aki előző kamarai elnöki működésével, nemzetségre való tekintet nélkül, a legteljesebb megelégedést vívta ki. Mindez azonban, úgy látszik, nem szá-

mit a pártérdek és a politikai frakciók harcában, mert Oprea félreállításával olyan név került előtérbe, amelyik a helyzetet a titkári kinevezéssel teszi azonosossá. Hiszen, ha jobb jönne Baltescunál! De a kormány jelöltje erre az állásra Jonescu Aurel, egy kisebb temesvári kéregetező vállalat tulajdonosa. Mindössze néhány éve él Temesváron és egyetlen képesítése a kamara elnöki tiszttségére, hogy hűséges tagja a liberális-pártnak. Ezenkívül a szó szoros értelmében semmi, ebben a tradíciós kereskedelmi városban, ahol nem ismerik és ideje sem volt gyökeret verni és megszerezni azt a tekintélyt és bizalmat, amely elengedhetetlenül szükséges ehhez a fontos méltósághoz. Nem beszélve arról a talán nem egészen jelentéktelen szemponttól, hogy Jonescu Aurel egyetlen egyet sem beszél az itt élő kisebbségek nyelvéből.

Pillanatnyilag ez a helyzet, de ebben a kérdésben a legfontosabb tényezők Temesvár kereskedői, gyárosai és iparosai: nem valószínű, hogy ezek megmozdulás nélkül vegyék tudomásul ezt a játékokat, legfontosabb testületükkel, amelynek fenntartásáért évről-évre a legsúlyosabb áldozatot hozzák.

Asztalos Sándor

Izgalmas lóköthajszka az érmihályfalvai országúton

Újra hurokra került Lakatos Balog Laci

Érmihályfalva, január 20

Vasárnap este az Érmihályfalvától mindössze 3 kilométer távolságra fekvő Ersemjénből bejött a moziba Pásztor Lajos földbirtokos szép, uri szánkójával, a mely elé két fiatal tüzesvérű csikó volt fogva.

Mig Pásztor a moziban élvezte Harry Piel bravuros mutatványait, kocsisa is megunt a hidegben való várakozást és betört melegedni a mozi vendéglőjébe. Előadás után aztán a kocsi és gazdája csak hűlt helyét találták a fogatnak.

Előbb azt hitték, hogy a lovak maguktól indultak el és valahol a városban megtalálják. Hosszu keresés és kérdezősködés után aztán rájöttek, hogy a lovakat a szánkóval együtt lóköthöz tolvajok hajtották el.

Most már ijedten rohantak a csendőrségre, jelenteni a lopást.

Socaciu Joan őrsparancsnok azonnal intézkedett, amely eredményre is vezetett. Éjjel 1 órakor telefonált a vidéki csendőrszolgálatnak, hogy figyeljék az országutakat. A lóköthöz az érkörtvélyesi határnál látták, hogy csendőrök várják őket, elvágta a szerszámokat, a szánt az

árokba fordították és lóháton igyekeztek menekülni. Nem sokáig mentek, mikor újabb csendőrrőjáratba ütköztek. Most már a lovakat is veszni hagyták és a maguk bórét igyekeztek menteni, ami két napig sikerült is.

Socaciu őrsparancsnok és Pop Simion őrmester nem elégedtek meg azzal, hogy csak a lovak kerültek meg, a tetteseket is kézre akarták keríteni, ami két napi izgalmas nyomozás után sikerült is. Szerdán délután a gálospetri határban egy szalmakazalban fogták el a két vakmerő lóköthő tolvajt.

Csak ekkor derült ki, hogy milyen jó fogást csináltak. A főkolompós nem volt más, mint a hírhedt, körözött szatmári cigány betörő, Lakatos Balog Laci, aki nemrégén töltötte ki két és fél éves börtönbüntetését és azóta már több lopást és betörést követett el. Érmihályfalvai kiruccanásánál aztán csúnyán ráfizetett.

A társa Szilágyi József, az érmihályfalvai gyeppmester segédje volt, akit Lakatos most akart a bandába bevinni.

Mindkettőjüket átadták a zilahi ügyészségnek.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük elsőjén lejár, a mai napon postautalványt küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautalvány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatatlagos küldésében megszakítás álljon elő.

Igy temetnek Nagyváradon 1934-ben

Nagyvárad, január 20.

A múlt évben heteken keresztül jelentek meg cikkek arról, hogy milyen visszaélések és felületességek folynak a szegény-temetések körül.

A városi szegények eltemetése ugyanis köztudomás szerint a város kötelessége. Ezt a város teljesíti is jól, hol rosszúl. A temetések körül tapasztalható hiányok büne csak részben hárul a városra. A város ugyanis nem temethet, legföljebb temethet. A temetés munkáját a Tarsoly-cég végzi, ezzel a céggel a város szerződést kötött néhány évvel ezelőtt. A szerződés szerint bizonyos kialakított összeg fejében a cég vállalta is a szegénysorsu halottak tisztességes eltemetését.

Hogy a Tarsoly-cég mennyiben tett eleget a szerződésnek, erről beszámoltak a múlt év cikkei. A cikkek nyomán a város vizsgálatot indított és ennek eredményeképpen körülbelül két hónapig rendszeren folytak a temetések. Ami azonban tegnap délután történt, az minden eddigi borzalmat, felületességet felülmúl.

Hosszas szenvedés után meghalt Lengyel László, egy régebben jobb napokat látott biztosítási tisztviselő. Lengyelt pár évvel ezelőtt minden végkielégítés, vagy nyugdíj nélkül elbocsátották, úgyhogy családjával együtt egész haláláig a legnagyobb szegénységben s kínódásban élt. A szerencsétlen család egyetlen reménye a református teológiát hallgató lány, pár hónappal ezelőtt meghalt. Talán ez is hozzájárult ahhoz, hogy Lengyelnek minden kedve elmenjen az életből.

Az egyedülálló özvegyasszony, tekintettel arra, hogy még betevő falatja sem volt, a várostól kérte, hogy temettesse el az urát.

A város, hosszú utánjárások után, adott is egy utalványt.

A temetés tegnap délután folyt le. A temetkezési intézet emberei kivitték a hullát a Rulikovszky-uti temetőbe és betették egy deszkából készült koporsóba. Azután otthagyták a koporsót a hullaházban. A tegnapi temetésre érkezőket megdöbbentő kép fogadta. A koporsó ott állt a földön, benne a hulla. Azonban még egy fejpárna sem volt a hulla feje alatt, sőt még szeg sem volt, hogy a koporsó fedelét be lehessen zárni.

Igy, félig nyitva, szállították a sírásók a sírhoz a koporsót, a temetési vállalat emberei sehol sem voltak.

A sírnál azután kiderült, hogy a sír szűke van szobva és a koporsót nem lehet sírba eresztetni. A sírásók ekkor két órán keresztül csákánnyal vágták a fagyos földet. Addig, természetesen, a temetés két óráig várni kellett.

Mikor azután újból folytatták a temetést és ismét megpróbálkoztak a halott sírbabocsátásával, a koporsót beleejtették a fagyos gödörbe, a koporsó teteje lecsúszott és a hulla félig kiesüngött a koporsóból.

Ez történt 1934-ben, Nagyváradon! Szórol-szóra ez!

Esküdtszéki ítélet Radautiban. Radautiból jelentik: A radauti esküdtszék a napokban felháborító kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság ügyében hozott meglepő ítéletet. Az elmúlt év májusának egyik éjszakáján Vartolonnei Zoltar Mihai Zoltar és Nicolae Zoltar Volovai parasztszónok parasztszék, készszerzők és revolverlövőkkel meggyilkolták régi haragdosukat Emilian Cocea erdőben. Az esküdtszék előtt a gyil-

kosok konokul és közönyösen tagadtak. Csak egyikük, Vartolonnei Zoltar ismerete be a gyilkosságot. Az esküdték szavazata alapján az esküdtszék többévi kényszermunkára ítélte a tagadó gyilkosokat, Vartolonnei Zoltar azonban, aki bevallott mindent és megbánta bűnét, felmentették. A felmentő ítélet óriási meglepetést keltett mindenütt.

Elsőrangú történelmi esemény, — mondta Friedmann doktor cseh meghatalmazott miniszter egy nappal a gazdasági kisantant prágai konferenciája előtt. Jólesett hallanunk végre a szót, más vonatkozásban is, mint ahogy eddig megszoktuk: történelmi esemény. Nem volt puszkapországa, nem csörtettek mögötte kardot, nem érzett ki belőle a tilkos katonai paktumok, a véd- és dacsövetségek halálisan rejtelmes nyugtalansága: a munka és a termelés szelidebb illatai és hangjai kísérték a kifejezést. Friedmann miniszter szerint a három kisantantállam szorosabb gazdasági blokkja alkalmas rá, hogy elsőrangú történelmi ténnyé váljék s az esemény abban a pillanatban indul, amely pillanatban a három ország az új blokkot létrehozta s a nagyobb aktivitást ígérő szállítási szerződéseket aláírta. Az ilyen történelem számunkra annál kedvesebb, mert nem a háború fenyegetését, de a béke nagyobb teljességét ígéri, a több munka, a több kenyér lehetőségét és a fojtogató krízis előbb-utóbb való likvidálását.

Ugy-e, milyen szépen hangzik mindez. Mennyire igaz, mennyire áhitott, kíváncsú. Olyan, mint egy emelkedett szellemű vezércikk.

Az is.

Nem több, sajnos.

A szavak ugyanis mostanában álarcos farsangot ülnék. Az igazság álarcáját öltik magukra, hogy jobban hassanak. Puszkapországtól mentes történelemről beszélnek, hogy nyugodtabban gyúrthassák — az ekrazitot.

SYNNOEVE LIE

norvég hölgy, az ezerméteres távon 1 perc 48.1 másodperces időt ért el s ezzel a gyorskorcsolyázás világrekordját megdöntötte.

Betörők a nagyváradai tábla előtt. Tudósítónk jelenti: Tarka József, Szénássy József és Szebeni Sándor fiatal emberek álltak a nagyváradai tábla előtt. A három jómadár annakidején betörőbandát szervezett és hosszú időn keresztül fosztogatta Biharpuszpökit, valamint a környékbeli falvakat. Egyetlen éjszaka negyven hektoliter bort loptak el a gazdáktól. A törvényszék Tarkát másfél évre, Szénássyt 1 évre, Szebeni Sándort pedig 2 évi fogsázbüntetésre ítélte. A tábla büntetlen előéletükre való tekintettel Tarka büntetését 7 hónapra, a másik kettőt pedig 6—6 hónapra szállította le. Az ítélet jogerőre emelkedett.

— Indig Ottó darabja Tasnádon. A tasnádi csizmadia ipartársulat f. év január hó 27-én, a tasnádi Royal szálló nagytérképében műkedvelő előadással egybekötött táncestélyt rendez. Színre kerül Indig Ottó nagysikerű darabja, az „Ember a híd alatt”. Azonkívül apró vígjátékok és kárdaok színesítik az estély műsorát. A vidám est tiszta jövedelmét az elszegényedett tagtársak felsegélyezésére fordítják.

— Betörésig szállított a volt községi bíró fia. Csikszeredáról jelentik: Röviden megírjuk, hogy Darvas Béla csikbánkfalvai lakos behatolt Csáki Ferenc csikszentgyörgyi lakos mézarszékebe s onnan haterz lej értékben árut lopott el. Értékeltelen csontoknál egyebet nem hagyott maga után vissza. A csendőrségi nyomozás során aztán nem mindennapi dolgok derültek ki. Beigazolást nyert, hogy Darvas már több bűncselekményt követett el, melyek következményei alól ügyesen ki tudta vonni magát. A múlt nyáron marhalopásba keveredett s egy csendőrgolyótól meg is sebesült. Kétségtelen bizonyítékokat azonban nem sikerült ellene szerezni akkor s így megmenekült a fogháztól. A tél beállta

FIGYELEM!

Az új „HOTEL PARIS” szálló

BUKAREST, STRADA ACADEMIEI 21.

Teljesen új berendezés.

Ultramodern komfort.

Nagyon olcsó árak! Szoba: napi Lei 90-től.

MEGNYILT!

ABLAK

idegrohamot kapott. Az özvegyasszony egy tele petroleumos üveggel, sikoltozva, kiabálva, káromkodva rohant le az emeletről a ház udvarára és ott a rémült nézők előtt petroleummal leöntötte magát, aztán meggyújtotta ruháit. Az öregasszony 20 éves fia, anyja segítségére rohant, de az ő ruhái is meggyúltak a lángtól és eszméletlenül esett ő is anyja mellé. Mindkettőjüket súlyos égési sebekkel vitték kórházba.

— Öten egy ellen. Csikszeredáról jelentik: Az átkos és végetérni nem akaró bicskázások sorából messze kiemelkedik az alábbi eset, mely világosan igazolja, hogy a székelők már a bicskázások „illemszabályai”-ra sem adnak semmit, mert többen, sőt csapatosan támadnak meg egyet, aki természetesen nem tud védekezni a tulerő ellen. Csikmadarason játszódtott le a legutolsó „diócsitt”. Horváth Mátyás odaváló legény nyugodtan igyekezett hazafelé, amikor Miklós Ferenc, Horváth Alajos és Ágoston, Csáki József és Pál Sándor haragos legénytársai megtámadták. Üldölni kezdték, majd késsel oly súlyos sebeket ejtettek rajta, hogy azonnal a csikszeredai dr. Hirsch-féle szanatóriumba kellett szállítani, ahol műtétet hajtottak rajta végre, de életbenmaradása így sem biztos.

— MILEN IDŐ LESZ? A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint enyhe idő várható, helyenként, inkább északon, esővel, dél és délnyugati légáramlással.

— Ujra magyar újságírókat ítél el a kolozsvári törvényszék. Tudósítónk jelenti: A kolozsvári törvényszék újból magyar újságírók sajtópereit tárgyalta. — Szentimrei Kovács Jenő, az Ellenzék szerkesztője állott vádlottként a bíróság előtt egyik vezércikke miatt. A törvényszék hosszas tanácskozás után a szerkesztőt felmentette. Ugyancsak ma tárgyalta a törvényszék Rajnai Tibor, Gara Ákos és Pap Tibor dr. sajtópereit. Az újságírókat a sínfalvai ügyben írt tudósításaik miatt helyezték vád alá. A törvényszék Rajnait és Gara Ákóst 3—3 havi fogságra és fejenként ötezer lej pénzbüntetésre ítélte, Pap Tibort pedig felmentette. Az elítéltek felelősek.

— Aranyérmét és az evvel járó bédugulás, repedés, kelés, gyakori vizelet inger, derékfájás, mellzsorulás, szivdobogás, és szédülési rohamoknál a természetes „Ferenc József” keserűviz használata kellemes megkönnyebbülést eredményez.

— Csak 16 napra ítéltek el az apagyilkos fiut, aki anyját követte el a gyilkosságot. Buzauból jelentik: Két évvel ezelőtt Buzaú városában, megrendítendő apagyilkosság történt. Vasile Alexandru 18 éves lakatos egy jól irányzott revolverlövélssel megölte apját, az iszákos, zuhlott halászt. A gyilkosság után a fiatal fiu saját maga ellen fordította a fegyvert és főbe lőtte magát. Az apa azonnal meghalt. A fiu életben maradt ugyan, de mind a két szemére megvakult. A golyók ugyanis szemidegeit roncsolták össze. A gyilkosság és öngyilkosság megrázó ügyét a napokban tárgyalta a buzaui törvényszék. A vak fiut anyja támogatta a bírak elé. Itt az összetört és irtózatosan megöregedett, alig 20 éves fiatalember elmondotta, hogy apja megrogzott iszákos volt és a feleségét, az anyját állandóan verte. A szerencsétlen asszony nem bírta tovább a poklot és hazahívatta Bukarestből 18 éves fiát, elpanaszolta rettenetes életét és kérte őt, hogy segítsen rajta. Ekkor elhatározta, hogy végez apjával. Revolvert szerzett és amikor apja egy este újra részegen jött haza és venni kezdte az anyját ő elkövette a gyilkosságot, aztán önmaga ellen fordította a fegyvert. A bíróság az apagyilkos fiut hosszas tanácskozás után csak 16 napi fogságra ítélte és ezt az ítéletet is felfüggesztette. Az ítélet indoklása az volt, hogy a gyilkos fiu megsemmisített bűnéért és így a bíróság nem tartja szükségesnek, hogy külön is megbüntesse.

— FEBRUÁR HETEDIKEN TÁRGYALJA A TÁBLA A GRIVITAI PERT. A nagy grivitai vasutas munkások perének felelőbbézési tárgyalását február 7-én tüzték ki. A súlyos büntetésekkel sújtott munkások védői pénteken reggel benyújtották a felelőbbézési indokokat a hadbíró ságon.

Miocu prefektus

Nem tehetünk róla, nem szeretjük dicserni, az a véleményünk, hogy aki közéleti szereplést vállalt, annak teljesítenie kell a kötelességet, amelyért nem jár dícséret, legfeljebb elismerés.

Miocu Romulusz, a hunyadmegyei prefektus sok buzgalommal látja el a közéleti posztján a megye ügyeinek intézését. El kell ismerni, hogy ezuttal a dévai megyeházán több történet egyszerű politikai személynézeténél. Rendszerváltozás történt, mégpedig a szónak gyakorlati értelmében. Az új prefektus friss lendülettel, új munkakörrel hozott és olyan politikai kezést, amely az ő igazgatása alatt álló megye számára a legteljesebb jóindulatot és támogatást jelenti a kormány részéről.

Tatarescu miniszterelnök nem csupán politikai fegyvertársa, de jóbarátja is a magánéletben a prefektusnak. Hogy ez mit ér nálunk, ahol legtöbbször nem a józan mérlegelés, hanem a politikai érdekek és megfontolások szerint intézik az ügyeket, nem kell bővebben felvázolnunk.

Hunyadmegyében az történik, amit Miocu prefektus akar. És a prefektus sokat akar. Mindenek fölött munkát, felvilágosítást, harmóniát. Minden ambíciója, becsvágya ez. Hogy a megye felvirágzásának korszaka az ő nevéhez, az ő munkájához fűződjék...

A prefektus mindenütt ott van. Közföldmunkákat látogat, vizsgál, kihallgat, meghallgat, munkatervet készít, felvilágosít mindenkit, munkára ösztönöz, hanyagságot, mulasztást nem tűr.

A napokban lentjárt Petrozsényban, panasznapot tartott. Ez eddig nem volt.

Egy nap, amikor mindenki szabadon előadhathatja panaszát a prefektusnak. A prefektus odarendelte az adófőnököt, az agronomot, a szolgápirót, stb.

— No, mi baj, emberek?

A dolgozó bányászok azt mondták, nincs semmi, örülnek, hogy megint rendszeresen dolgozhatnak.

A munkanélküliek segítyt kértek.

— Segélyt nem adok, munkát adok — jelentette ki a prefektus. És a szurduki vasúti munkához már össze is irták a jelentkezőket, de kell munkás a városi és a megyei közmunkákhoz is.

Az erdőmérnökség megbírságolta a parasztokat, mert fát vittek az erdőből, a legnagyobb bírsággal sújtotta őket.

— Miért a legnagyobb? — kérdezte a prefektus a főmérnöktől.

— Mert... mert...

— Vegyük a legnagyobb és legkisebb bírság közepét — mondotta a prefektus. Meg vagytok elégedve, emberek?

Meg voltak elégedve...

A panasznapi rendszerét be kellene vezetnünk az ország összes prefektusai!

A „Jiul” új rendszerrel kísérletezik

Sportköröket és a sport barátait bizonyára érdekelni fogja a Jiulnak, a kitűnő bányászcsapatnak, a kerületi bajnokcsapatnak az az újítása, amelyet be akar vezetni a futballmérkőzéseknél. Az egyesület, amelynek éppúgy vannak román, mint magyar tagjai, elhatározta, hogy a jövőben minden mérkőzésre, még ha nemzetközi csapat játszik is, ingyen bemenetelt biztosít a tagoknak a pályára.

Hogy ezt megvalósíthassa, egyrészt rendezi a tagdíjak kérdését, másrészt lehetőleg jó programot állít össze az idei futbalszezonra.

Egyelőre 700 tagja van az egyesületnek, de igyekszik további új tagokat gyűjteni. A tagdíjakat úgy állapította meg, hogy az azokból befolyó jövedelem fedezze a mérkőzések költségeit. Nőtlen munkás egyesületi tag havi 20, nő havi 30, tisztviselő havi 60 lej fizet és ezért joga van minden tagnak ingyen végigmenézni az összes Jiul-mérkőzéseket.

Az egyesület most építi ki box-szakosztályát és leszerződtette edzőnek a többszörös bajnok, közismert boxolót, Mantát. A futballcsapat trénera a bécsi Maloschek, akinek nevéhez fűződik a csapat eddigi kitűnő fejlődése is.

Ha a Jiul kísérlete a futball népszerűsítésére és a tagoknak előnyökét nyújtó rendszer bevezetésére sikerül, egy valószínűleg több egyesület fogja követni a zsilvölgyi bajnokcsapat egyesületének a példáját.

Klimatikus gyógyhely leszünk, kérem!

A hó nem fehér, hanem szürke, a levegő nem üdítő, hanem szénszagú, de csak a völgyben...

Tehát klimatikus gyógyhely leszünk, kérem. Ha a terv megvalósul — és miért ne valósulna meg? — jövőre ötven százalékos vasúti kedvezményrel utazhatunk a Zsilvölgyébe, a legszépnyarabb bányavidékre: gyógyüdülni.

Mert különös hely ez a Zsilvölgye, kérem. A hó itt nem fehér, hanem szürke, a levegő nem üdítő, hanem kábit, finom szénpor felhője lebeg télen és nyáron egyaránt a levegőben, amely beeszi magát az ember orrába, a torokba, a tüdőbe és a frissen hullott hóra is ráterül, mint egy szürke pókháló.

De csak a völgyben van így.

A völgyet hegykoszorú övezi. Sziklás hegyek, erdős bergek, nyáron is hófödte csúcsok. Egy másik világ kezdődik ott, ahol véget ér a szénporfelhő, a szürke pókhálófűgőny. Svájca emlékeztető pa-

zar tájak.

Ha minden sikerül, jövőre autót vezet fel a Páringra, modern sanatórium, esetleg kényelemmel berendezett szálloda fogja várni a nyáron havaslevegőre áhitozó közönséget. Gondoljuk csak el, alig harminc kilométerrel távolabb, ott, ahol a szurduki szoros véget ér, kezdődik a nagy román alföld, ahol tikkasztóan forró a nyár — és pár év múlva készen lesz az új vasút, amely ezt a forró vidéket összeköti ezzel a hegyvidékkel...

A Zsilvölgyének, mint klimatikus helynek, határozottan van jövője. Lehet, hogy erre már régebben rájöttek, de a jelszót csak most adták ki.

Ketten mindenestre nagyon akarják: a megye prefektusa és Petrozsény polgármestere. Ha megcsinálják, ezzel beírják nevüket a Zsilvölgye fejlődésének történetkönyvébe!

Tek.

Petrozsényi állomásfőnökség Petrozsényi

Kaptuk az alábbi panaszleveleket, amelyeket van szerencsénk b. címére továbbítani:

1. „Tisztelt Szerkesztőség! Felkérjük, szíveskedjenek szóvátenni b. lapjukban, hogy a petrozsényi vasúti állomáson nem fűtik a várótermeket. Négy személypontra fut be naponta az itteni állomásra, ezek közül az egyik éjjel 12 órakor, a másik hajnali 4 órakor, tehát olyan időben, amikor legkevesebb foga van a hidegnek, de a várótermek egyik pontához sem fűtik be. Néha előfordul, hogy van egy kis tűz, de csak mutatóba akkor is, hogy az embernek eszébe jusson tőle, hogy meleg is lehetne. Nem tudjuk, miért spórol az állomásfőnökség a fűtéssel éppen Petrozsényben, ahol a szén hazája van és a két kis váróterem befűtéséhez nem kellene más, csupán egy kis, egy egészen kis kötelességtudás. Többen a didergő utasok közül.”

2. „Tisztelt Szerkesztőség! A petrozsényi vasúti átjáróhid, mely ég és föld között lebeg, magas és hosszú a vágányok fölött, életveszélyes közlekedési hely este, ha beáll a sötétség. Az ilyen hidakat mindenütt meg szokták világítani, csak Petrozsényben nem, ahol nemcsak a szén, de a világítással is spórol a vasútállomás főnöksége. A hid lépcsőzetét nem tisztogatják, ha ráfagy a hó, a víz, addig marad ott a fagyott massa, amíg magától el nem olvad. A hid ennélfogva nemcsak sötét, de sikos is, a közlekedés rajta: életveszélyes.

Egy ember, aki kitörte — nem a nyakát — csak a lábát.”

A Zsilvölgye megint kitarja gazdag ölét Megkezdődött a vasutépítés — jönnek a tavaszi közmunkák is

A nagy állami közmunka, a szurduki vasutépítés immár nem csak hivatalosan, de a valóságban is megkezdődött.

Mérnökök, nyolcvan emberrel, a hideg ellenére megkezdtek a műszaki méréseket.

A három, öt és tízéves munkatervet közül az ötévest fogadták el, ez a fontos vasút tehát öt év alatt fog elkészülni.

Ez azt jelenti, hogy öt éven át lesz munka, lesz kenyér pár ezer ember számára.

Egy milliárd van előirányozva a vasutépítésre, évi kétszáz millió, amelyből tekintélyes rész jut a Zsilvölgyének munkaszolgáltatás és munkabérek fejében.

Hírek szerint, március 1-ig háromezer munkást fognak munkába állítani a vasutépítésnél. A társaság a napokban pró-

baösszeírást csinált, hogy hány munkásra számíthat, hogy nem kell-e más vidékről toborozni munkásokat.

Hivatalos kimutatás szerint a Zsilvölgyében 1600 munkanélküli van. Az összeírásnál ötszázán jelentkeztek. Talán nem jutott el minden munkanélkülihez az összeírás híre, talán a hideg tartotta őket vissza a jelentkezéstől, a munkavállalástól. Tény, hogy az ezerhatszáz közül ötszáz jelentkezett...

A vasutépítésen kívül több másik közmunka van tervbevéve a Zsilvölgyében. Ezek közül egyik-másik a tavaszi folyamán valószínűleg szintén beindul.

És a Zsilvölgye, mely az utóbbi évek alatt csak leépített, csak elbocsátott, — kifogja tární karjait, hogy gazdag ölébe fogadja újra elüldözött mostohagyermekait: a munka hadseregét!

Nem fontos, de talán érdekes

A „Paringul” vasúti sportegyesület futballcsapatát nagy veszteség érte. Sebők és Miskolczy, a két kitűnő hátvéd átlépett a „Jiul” bajnokcsapatba. Az egyiknek veszteség, a másiknak nyereség. A nagyszámú minden kis tranzakció kiegyenlítődik, így hát nem történt semmi hiba.

★

Elnökségi válság ütött ki a petrozsényi zsidó nőegyletnél, még pedig nem kisebb dolog, mint egy: bálhélyosság miatt. Az alelnökönő nem akarta, az elnökönő kijelentette, hogy szolidaritás az alelnökönővel, viszont a t. gyűlékezést ragaszkodott hozzá, hogy: igenis, ott legyen. Ah-ah! Még vannak gondok és problémák az életben...

★

A liberálistáknak a Zsilvölgyében, mint halljuk, súlyos fejtörést okoz, hogyan taroloztassa fel azt az áramlatot, mely a párt kapuit döngeti. Arról van szó, hogy mindenki szeretne liberális

lenni és az új tagok tömegével jelentkeznek felvételre. Egyelőre két régi tag megbízhatósági nyilatkozatához kötött a felvételt. Ha ez nem segít, újabb megszorítások következnek. Nemcsak az idők s az emberek: a politikai elvek is változnak. És milyen sűrűn változnak!

★

Azok számára, akik nem tudják, megírjuk, hogy kevés helyen van annyi fűst, mint a petrozsényi pályaudvaron. Valami egészen hihetetlen bűdös, orrfacsaró fűstöt okádnak itt a mozdonyok, aminek az lehet az oka, hogy nem szénrel, hanem szénporral fűtik. Nem tudjuk, ki-nek jutott eszébe, hogy ide, pont ide, a legfűstösebb pályaudvarra építsenek futballpályát, télen korcsolyapályát. Itt sport, fűstnyelő tréning folyik ezen a pályán...

★

Salamoni ítéletet hozott Müller ort. főrabbi egy tettlegességig fajult politikai összetűzés ügyében. Két hívő, mindket-

tő petrilai kereskedő, egy politikai vita hevében összeverekedtek. Az egyiknek a szája volt nagy, a másiknak az ereje. A bölcs főrabbi így ítélkezett: Az, akinek a szája nagy, de az ereje kicsi, fizessen ötszáz lejt. A másik, akinek az ereje nagyobb, mint a szája, fizessen kétszáz lejt. A pénzt a szegények kapják. A felek az ítéletben megnyugodtak, de nem békültek ki...

★

Azért mulatunk is néha. Bálozzunk. Pontos zsilvölgyi naptárral nem szolgálhatunk, még nem futottak be az összejelentések. Petrozsényben a bál kalendárium: jan. 20. Jiul-álarcosbál, meghívottak kéretnek a klub színeiben megjelenni, fehér-feketében. Január végén zsidó ifjuság bálja. Február 3. kereskedőbál. Február közepén nőegyleti bál. Február végén magyarbál. Stb. stb...

★

Legényegyletet alakítottak a petrozsényi rom. kath. ifjak. Az egyesület vezetője Szabó Gyula segédlelkész. Célja: önévelés, önfejlesztés a kultúrában. Az egyesületnek már otthona is van, szép kis könyvtára és hogy szórakozás is legyen, az otthonban asztali-tenisz és billiard.

★

Miocu Romulus, a megye prefektusa, abból az alkalomból, hogy beiktatta az új petrozsényi polgármestert, beszédet intézett a városi tisztviselőkhöz. Felszólította őket, hogy ne politizáljanak, ne csináljanak pártpolitikát, a politikát engedjék át: a polgármesternek. Akik ezeket a fogas kéréseket, most azon ünnökök, vajjon ezután tényleg nem fognak politizálni a városi tisztviselők?

Háromszáz kontár dolgozik

Kontároknak nevezték eredetileg azokat, akik minden előképzettség nélkül utánozták a mestereket. Az idők, különösen az utóbbi idők folyamán a kontárfoglalom módosult és kiszélesült.

Ma már mindenki kontárnak számít, aki nem rendelkezik iparendeléssel és mesterséget folytat.

Vizsgálat igen sokan vannak képzettek, mesterek, akiknek csak azért nincs iparendélyük, mert nem tudják az adót fizetni, ellenben dolgoznak, mert megélni mégis kell valamiből.

A Zsilvölgyében — az ipartestület kimutatása szerint — nem kevesebb a kontár száma háromszáznál. Az olyan mestereknek és nem mester iparosoknak a száma, akik iparendély nélkül vállalkoznak munkát a különböző iparágakban. Ezek ellen a zsilvölgyi kisiparosok az ipartestület útján most könyörtelenül fel akarnak lépni. Kimutatást készítenek és névvel jelölik meg az iparigazolvány nélküli iparosokat és a névsort az illetékes hatóságnak átadják azzal, hogy ezeket tiltás alá a munkavállalástól.

Az iparosok eljárása a kontárok ellen nem éppen szociális, de indokolt, mert hiszen ők adót fizetnek.

Másrésről viszont a kontároknak minősített iparosok is fizetnének adót az ipar után, ha volna miből, ha az adó nem volna teljesíthetetlenül nagy.

Ki tud itt igazságot tenni?!

Van és mégsincs

Van és mégsincs munkakamarája a Zsilvölgyének. Van, mert a dévai munkakamara felállította fiókját Petrozsényben, mintegy hat héttel ezelőtt, de azért mégsincs, mert nem működik. Egyetlen ülést tartott eddig ez a kamara, az alakulógyűlést, amikor megválasztották az elnököt, a vezetőség tagjait. Az elnök, Gorjan mérnök, megválasztása után pár nappal mindjárt le is mondott és ezzel egyelőre ki is merült a kamara ténykedése. Az egészben csupán az a vigasztaló, hogy a munkakamarának olyan szűkre szabott hatáskörük van, hogy ott se sok vizet zavarnak, ahol működnek.

Polgármester-beiktatás

Petrozsény beiktatta az 6 polgármestert. A polgármester dr. Moga János orvos, nagyon szimpatikus ember, akinek sok híve és barátja van a kisebbségek között is.

Az új polgármester programját ismertettük már, különben pár szóban össze is foglalhatjuk megint: városrendezés, közmunka, új városháza, járványkórház stb.

Hogy mindezt miből?

A kormánytól származni lehet egy kis támogatásra, aztán lesz itt pénz elég, hiszen beindulnak a nagy állami közmunkák, fellendül a kereskedelem, az ipar, egyszerűen: lesz...

Beiktatjuk.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A tőzsde, amelyet Titulescu tárcavállalása megnyugtató

Bukarest, január 20.

A nemzetközi deviza- és valutapiacra az elmúlt héten nem sok változás volt. A dollár körül mutatkozott mindössze némi idegesség, ami érthető is, hiszen Roosevelt kongresszusi beszéde nyíltan kijelentette, hogy a dollárt most már az elnök alaposan leértékeli és felveszi a harcot nemcsak az angol, hanem, ha kell, az egész világ valuta-hadseregeivel. A külföldi helyzetnél is sokkal jobban idegesítette a bukaresti tőzsdét azonban az a körülmény, hogy a deviza-kiutalás egyre jobban gyérül. Különösen ideges a hangulat azóta, amióta — mint már jelentettük — hirtelen, hogy az egyre jobban csökkenő készletek és ellátási lehetőségek folytán a Nemzeti Banknak és a kormánynak az a terve, hogy a deviza-kiutalásokat teljesen abbahagyja. Ezek a hírek még nem nyertek hivatalos megerősítést, de egyre inkább tartják magukat, ami azt jelenti, hogy ha a kormány ehhez a végső rendszabályhoz nem is nyúl, azzal azonban számolni lehet, hogy a devizák kiutalása körül komoly és jelentős újabb és szigorúbb rendszabályokat fog életbe léptetni.

Akárhogy is fordul majd a dolog, *nyilvánvalóan bizonyos, hogy a deviza-kiutalások jelenlegi rendjét megváltoztatják.*

E riasztó hírekkel szemben nagyon jó hatást tett a bukaresti tőzsdére az a hír, hogy a Tatarescu-kormány most már véglegesen megalakultnak tekinthető. Általános megkönnyebbülés mutatkozott abban a pillanatban, amikor Titulescu ismét vállalta a külügyminiszeri tárcát és az esküt az uralkodó kezébe letette. Titulescunak a kormányba való belépését az értékek megállapodottságával honorálta Bukarest gazdasági ültőre, a tőzsde. Egyes értékekben a Titulescu-tárcavállalásával kapcsolatban emelkedtek az árfolyamok, sőt voltak olyan papírok is, amelyeknek árfolyama szinte ugrásszerűen emelkedett.

Az értékpapírpiacon különösen a petróleum-papírok iránt mutatkozott nagy érdeklődés és volt egynehány olyan papíros is, amely jelentékeny árfolyam-emelkedéssel zárta az elmúlt hetet.

A bank és biztosítási papírokat ez az árfolyamemelkedés nem érintette. Azok javarészt változatlan kurzuson zárultak.

A kormány nem enged meg, hogy a szeszdó-tartozásokat adóbonokkal fizessék

Bukarest, január 20.

Amint azt néhány nappal ezelőtt jelentettük, a pénzügyminiszterium rendeletet adott ki, amelyben megtiltotta a pénzügyigazgatóságoknak, hogy szeszdó hátralék fejében adóbonokat fogadjanak el. A pénzügyminiszteriumnak ez az intézkedése az érdekeltek között kinos feltűnést keltett. A szeszgyárosok egyrésze kérdést intézett a pénzügyminiszteriumhoz, hogy ezt az iparágat miért részesíti rendkívüli elbánásban az ország többi hátralékos adófizetőivel szemben.

Erre a kérdésre a pénzügyminiszter megadta a választ. Eszerint a pénzügyi kormányzat a szeszdó tartozásokat tulajdonképpen hiteleknek tekinti. Valóban volt ugyanis az egyk szesztörvénynek olyan intézkedése, amely szeszdó hitelt biztosított a szeszgyároknak.

A pénzügyminiszterium tehát azzal érvel, hogy az adóbonokkal csak adótartozásokat lehet kifizetni s nem pedig azokat az összegeket is, amelyekkel az állam bárkit meghitelezett.

Az érdekeltek a pénzügyminiszteriumnak erre a válaszára nem nyugodtak meg és elhatározták, hogy tiltakozni fognak a törvénynek ilyen magyarázata ellen. Tiltakozásukban hivatkozni fognak arra, hogy a polgárságnak az államal szemben fennálló adósságai összeírása alkalmával a szeszgyárok adótartozásait beírták a törlesztési pénztár kimutatásaiba, ami magától értetődő volt. Ezzel az intézkedéssel pedig maga a pénzügyminiszterium elismerte, hogy a szeszgyárok adótartozása is olyan természetű állami követelés, amelyet a törlesztési pénztár, vagyis adóbonok útján kell likvidálni.

A harc egyelőre áll a szeszgyárok és a pénzügyminiszterium között. A későbbi események fogják majd beigazolni azt, hogy ebben a törvények körüli harcban melyik félnek van igaza.

A bankok szerint

A román konverziós törvény az összes hasonló európai törvények közül a legradikálisabb

Bukarest, január 20.

Tegnap délután tartotta meg Bukarestben rendes évi közgyűlést a Romániai Bankok Szövetsége. A közgyűlési jelentésnek egyik legérdekesebb pontja az a rész, amely a hitellel és a konverzióval foglalkozik.

A jelentés elsősorban megállapítja, hogy az állampolitika az utóbbi években teljesen figyelmen kívül hagyta annak a tőkegyűjtési folyamatnak valamint a tőke és a hitellel zavartalanosságának fontosságát, amely a gazdasági életet konverzívalhatja és egészségesebbé teheti. Ennek tulajdonítható, hogy az ország lakossága szegényedik, az állami költségvetés bevételeiben pedig csökkenés mutatkozik.

Ennek a tarthatatlan helyzetnek legbeszédesebb bizonyítékát nyújtja a hitelezők és az adósok között uralkodó viszony. A jelentés a továbbiakban megállapítja, hogy az összes eddigi adósságrendező törvényeket a hitelintézetek és bankok képviselőinek meghallgatása nélkül alkották meg. Az 1932. április 12-én hozott első adósságrendező törvény oly rossz volt,

hogy azt maga a Semmitőszék is alkotmányellenesnek találta.

A Semmitőszék határozata valamennyire enyhítette a helyzetet, mert az adósságlegengedés mellett kardoskodó demagógok egyrésze jobbnak látta a hitelezőkkel való békés megegyezést. A bankok soha sem voltak ellene a békés kiegyezésnek, amit legjobban bizonyít az a tény, hogy az akkor megindult tárgyalások nagyrésze eredményre is vezetett. A bankok mindössze azt kérték, hogy a kiegyezési alap emberségesebb legyen, mint amilyet a törvény előírt. Mert, ha a törvényt alkalmazták volna, az ország összes bankjai tönkre mentek volna.

A bankok tehát azt akarták és ma is azt akarják, hogy az adósokkal békésen kiegyezzenek és főleg azért küzdenek, hogy a hitellel és a normális bankforgalmat, amely nélkül kapitalista államgazdálkodás el sem képzelhető, minél hamarabb visszaállíthassák.

A bankok és az adósok között lefolyt vég nélküli tárgyalások során egyébként maguk az adósok is elismerték, hogy:

a bankoknak továbbra is élni kell egyrészt az adósok, másrészt pedig a nemzetgazdaság fenntarthatásának érdekében,

a bankok s az adósok között ohajtott békés megegyezés kulcsa a Nemzeti Bank kezében van. Amennyiben ugyanis a Nemzeti Bank a mezőgazdasági hitelek visszeszámítolási kamatát a minimumban állapítaná meg, úgy a bankok valamely csekély kamatdifferenciához jutnának, amelyből fedezhetnék az adminisztrációs költségeket,

azt az adóst, aki két évnegyed esedékességét nem fizetné, vonják ki a konverziós intézkedések előnyeiből,

végül pedig bármilyen eredményre is jutnának tárgyalásaikban a bankok és az adósok, a döntő szó a Nemzeti Bankot illesse meg.

A jelentés megállapítja, hogy az adósok többször közbenjártak a Nemzeti Banknál, de képtelenek voltak kedvezőbb

visszeszámítolási kamatot kiharcolni. Ilyen előzmények után érkezünk el az elmúlt áprilisában megszavazott konverziós tör-

A CFR egy év alatt kifizette milliárdos beföldi adósságát

Bukarest, január 20.

A CFR vezérigazgatósága, mint ismeretes, az elmúlt év elején összeírta egy beföldi, mint külföldi adósságait. Ezeket a tartozásokat két táblába osztották be. Az egyik táblát, amely kimondottan a beföldi iparral és kereskedelemmel szemben fennálló tartozásokat foglalta magában, több mint egymilliárd lej végösszeggel zárult.

A vasut pénzügyi bizottságának hiva-

talos jelentése szerint a CFR ezt az ugynevezett A táblát teljesen kiegyenlítette, ami azt jelenti, hogy a vasut egy év leforgása alatt a folyó tételek mellett több, mint egymilliárd lejt fizetett ki beföldi hitelezőinek. Ugyanakkor a B táblában összefoglalt 200 millió lejes tartozás jelentős részét is kiegyenlítették. Ebben a B táblában már külföldi hitelezők is szerepelnek.

Háromezer vagonnal kevesebb a husexportunk, mint most 3 éve volt

1931-ben 99 ezer szarvasmarhát exportáltunk, 1933-ban — 16584 darabot

Bukarest, január 20.

Az ipar- és kereskedelemügyi miniszterium mellett működő külkereskedelmi hivatal most állította össze Románia 1933. évi élőállat kivitelének statisztikáját. Ha az elmúlt év statisztikai adatait összehasonlítjuk az előző évek exportstatisztikáival, rájövünk arra, hogy élőállat kivitelünk az utóbbi három évben katasztrofális méretekben csökkent.

Három évvel ezelőtt, 1931-ben, amikor már javában „dühöngött” a gazdasági válság és arról panaszkodtunk, hogy a kivitelünk végzetesen csökken, összesen 99 ezer darab szarvasmarhát exportáltunk. 1932-ben a kivitel hirtelen esett és ennek tulajdonítható, hogy ebben az évben már

csak 19.382 darab szarvasmarhát adtunk el külföldön.

Az elmúltévi kimutatás pedig egyenesen lesújtó a két évvel ezelőttivel szemben. 1933-ban ugyanis mindössze csak 16.584 darab szarvasmarhát exportáltunk.

A többi kiviteli cikkekkel is hasonlóképpen állunk. 1931-ben sertés kivitelünk 197.280 darab volt, míg a következő évben már csak 195.608 darab, 1933-ban pedig összesen 116.420 darab sertést exportáltunk. Tagadhatatlan, hogy a sertés kivitel csökkenése nem olyan szembetűnő és katasztrofális, mint a szarvasmarháé.

Ezzel szemben a vágottus-kivitel valóban ijesztő méretekben csökkent. Míg 1931-ben Románia vágottus-kivitele 3

vényhez. Ennél a törvénytől szöveg engedték ugyan a bankokat, azoknak követeléseit azonban csak egész elenyésző részben teljesítették és így a törvény alkalmazhatatlanná vált. Ez a törvény teljesen diszkreditálta az adósokat és gyászosan tévedtek azok az optimisták, akik abban a hitben ringatták magukat, hogy miután az adósságok nagyrészt mestersegesen leoperáltak, a törvény élvezni valaha is újabb hiteket kaphatnak majd.

Ilyen argumentumok felsorakoztatása után a bankszövetség jelentése megállapítja, hogy Románia addigi konverziós törvényei a szomszédos államok hasonló törvényeivel való összehasonlításban a legradikálisabbak és egyben legképtelenebbek.

A bankok abban a pillanatban, amikor felvetődött a mezőgazdasági adósságok konverziója, tartottak attól, hogy a kérdés megvalósítása után a többi adósságok konvertálását is fessegetni fogják. És ez megtörtént, amennyiben a legutolsó törvény már a városi adósságokra is háladékat adott. A bankoknak az az álláspontja, hogy a kereskedők és iparosok a kényszerregezés bevezetésével megkapták mindazokat az előnyöket, amelyeket a mai válságos világban adósok élvezhetnek. Ennél többet pedig nem kívánhatnak, mert ebben az esetben nemcsak saját, de az ország egész gazdasági és hitellelétének sirját ássák meg.

A jelentés végülis leszögezi, hogy úgy a konverziós törvény, mint a kényszerregezési törvény csak mint rendkívüli intézkedések jöhetnek számításba és ezért harcolni kell, hogy azokat nélkülözhetővé tegyék. Ebben az esetben ugyanis az ország hitellelét is helyre állna

millió 445 ezer 505 kgr. volt, egyetlen év alatt közel másfélmillió kilóval esett, úgyhogy 1932-ben már csak 1 millió 983 ezer 684 kgr. vágottust exportáltunk. 1933-ban aztán a kiviteli arányszám végzetesen összezsugorodott. Az elmúlt évben már nem is irtunk milliókat, mert egész évi vágottus-kivitelünk 427 ezer 898 kgr. volt. Vagyis huszötötől több mint háromezer vagonnal esett három év leforgása alatt. Minden évben ezer vagon megszűnt.

A juh kivitel terén sem mutattunk fejlődést. 1931-ben 34 ezer 817 darab juhot exportáltunk, 1932-ben 21 ezer 060 darabot, 1933-ban pedig mindössze csak 1800 darabot. Juh kivitelünk tehát évi 34 ezer darabról 1800 darabra esökkent.

TERMÉNYÁRAK

(Székelyudvarhely) Buza 65—68, rozs 55—57, árpa 26—28, kukorica 30—32, zab 21—22, krumpli 18—20.

BRASSÓI PIACI ÁRAK

Marhahús levesnek kgr. I. 14, II. 9. marhahépcsenye 34—36, sertéscomb 26, sertés-karaj 32, zsirszalonna 28, zsir 36, tojás drb. 2—2.50, csirke párja 40—90 lej. — Élőállatok kilóra: Export ökrök élőszul kgr. 8—10, sertés 17—20, ígás ökrök drb. 3000—5000, ló drb. 2000—6000, luxus ló drb. 10.000—16.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza mázsája 440—470, rozs 280—290, sörárpa 250—260, takarmányárpa 180—200, zab 220—240, szemes tengeri 180—190, nagyszemű lencse 550—650, fehér bab 300—320, burgonya 90—120 lej. — Takarmányárak nagyban per 100 kgr. Préselt széna 150—160, laza széna 110—120, laza szalma 55—65, korpa 150—160 lej.

SZOMBATON DÉLIG

még lehet elővételben jegyeket váltani a brassói Székely Társaság Ágisz-szötte-báljára az Ágisz rózsatéri és Weiss Mihály utcai üzemhelyiségében. Az esti pénztár a Gewerbeverein, szási Iparegylet helyiségében, ahol a bál lesz, este 8 órakor nyílik meg. A bál este kilenc órakor kezdődik. A rendezőség ismételten felhívja a figyelmet arra, hogy a szötteben való megjelenés nem kötelező, az tehát senkire sem riasztó vissza a részvételtől, hogy nem sikerült szötte-ruhát szereznie, vagy csináltatnia.

UJ VEZETÉKSÖVEKET KAP A VIZMO
A város állandó választmánya elhatározta, hogy a közeli napokban árlejtést ír ki a városi vízműveknek 200 ezer lej értékű csővel való ellátására.

MÜSOROS DÉLUTÁN

A Spárta sportegyesület folyó hó 21-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel műsoros délutánt rendez a Deresteyi-ut 54 szám alatti Moré István-féle vendéglőben.

VALLÁSOS ESTÉLY ZERNESTEN

F. hó 21-én, vasárnap d. u. 5 órakor kezdődik a ref. imaházban. Műsorát: Martiny Jánosné elnöknő megnyitó beszéde, Köhler Józsefné alelnöknő előadása, Hajek Nándorné szóló éneke, Kosztur Mária és Simon Margit szavaltatai, majd a ref. Dalkör énekei szolgáltatják. A belépés díjtalan Adományok a szövetség jótékony céljait szolgálatják. Minden érdeklődőt szívesen hív és szeretettel vár a rendezőség.

Szolgáltatás gyógyszerárak. Január 20-tól február 3-ig a következő gyógyszerárak tartják a vasárnap, déli és éjjeli szolgálatot: „Szerecsen”-gyógyszertár, Virágsor 13, „Minerva”-gyógyszertár, Kut-utca 26 szám.

A BRASSÓI TURISTAEGYESÜLET SIVERSENYE

Január 21-én, vasárnap rendezi a BTE ideai siversevényének első részét a Bolnokon, melyet lejtőinek kitűnő fekvése és az állandóan jöminőségű hó a külföldi nagy versenypályákhoz tesznek hasonlóvá. A verseny keretében most lebonyolításra kerül a modern akadályverseny (elalóm) szeniorok, juniorok, valamint gyermekek részére, valamint a hölgyverseny. A verseny kezdete délelőtt 10 óra.

Nevezéseket január 20-án, szombaton délig a BTE kapuutcai irodájában, vagy vasárnap reggel 10 óráig a verseny színhelyén a versenybizottságnál lehet bejelenteni, ahol egyben a versenyzők minden felvilágosítást megkaphatnak. Nevezési díj személyenként és versenyenként 50 lej, junioroknak és gyermekeknek 20 lej. A kombinált verseny nevezési díja 50 lej.

A versenyeken a Román Szövetség szabályzatai nyerne alkalmazást.

A verseny színhelye a közönség számára is könnyen megközelíthető. A kisvasút vagy a Brassó-hosszúfalusi autóbusszjárat bácsfalusi állomásától könnyen járható, mintegy tízenötperces út vezet a verseny helyére, ahol a BTE vezetősége a közönségre való tekintettel új turistaházat építtetett s így a verseny megtekintése nem kerül túlságosan nagy fáradságba.

TEKÉZŐSPORT

Nagyszabású házi díjversenyt rendez február 4-én Gottfried Sándor 44-es pályatulajdonos a Vasut-utca 67 szám alatt (Modern-vendéglő) az unitárius egyház templomépítése javára. Tekintettel arra, hogy a tisztá jövedelme ezen nemcsak célra fordítják és a játék menetét az alosztály, valamint az unitárius egyház kiküldöttjei ellenőrzik, a rendezőség kéri a tekesport-kedvelők támogatását. A résztvevő tagok névsorát hírlapilag közlik. — A karnetek utolsó beszolgáltatási ideje 1934 január 23. Ezen időpont után a csapatok kötelesek saját költségükön a Federaia-hoz küldeni. — A vasárnapi Bolonya házi díjversenyen 5 darab 60–70 kgr közötti súlyú disznó lesz díjnak kitéve a Moderna pályán.

★ Jelmez-estély. Az Elite-kávéház helyiségében folyó hó 20-án, szombaton, nagy jelmez-estély lesz, melyre a t. közönség szíves megjelenését kéri a vezetőség. Beléptidj nincs.

TRÉFÁS FARSANGI EST

A Brassói Magyar Dalárda a régi szokasz hiven az idén is megrendezi anyuira kedvelt s tréfás műsorral egybekötött farsangi táncos mulatságát, mely február 13-án, húshagyó-kedden este fog lefolyni a városi Vigadó (Redut) termében, mint az idej farsangi magyar mulatságok méltó befejezője. Férfi- és vegyeskarok, magánszámok és egy énekes vigjáték szerepelnek az érdekes műsoron, melyet a fiatalság mulatságára tánc követ. Ételről italról a rendezőség bőven gondoskodik s hogy ez az est is minél jobban sikerüljön, az egyesület a helyáratat a lehető legolcsóbbra szabta.

Miért veszi el a munkügyi minisztérium a brassói munkanélkülieknek gyűjtött pénzt?

Brassó, január 20.

A munkanélkülieket segélyező bizottság legutóbbi ülésén Ziske dr. városi tanácsos elnök. A gyűlésen résztvettek még a brassói munkafelügyelő, a munkakamara, a nagyipar, a kisiparosok, az Ugir, a kereskedelmi kamara és a munkásság képviselői.

A gyűlésen újlag azzal a miniszteri rendelettel foglalkoztak, amely úgy intézkedik, hogy a betegsegélyzőnek az 1 százalékos munkanélküli adót egyenesen a munkügyi minisztériumnak kell beküldenie.

A gyűlés foglalkozott ezzel a sérelmes rendelettel és határozatba hozta, hogy amennyi-

ben a minisztérium nem intézkedik, hogy a rendeletet hatályon kívül helyezzék, úgy a brassói munkások és munkaadók megtagadják az 1 százalékos munkanélküli adó befizetését. Ebben az esetben a bizottság, úgy körülbelül 210 ezer lej vagyonát a munkanélküliek segélyezésére fordítja meg, azután a brassói munkanélküliek enyhítésének égető ügyét és felelősségét a munkügyi minisztériumra hárítja át.

Rémélni lehet azonban, hogy nem kerül sor erre a végső elhatározásra. Strat prefektus, aki Bukarestben járt, megígérte, hogy mindent megtesz a sérelmes rendelkezés visszavonására.

10 évre szóló szerződést kötött a brassói villamosmű a vasúti üzemeknek villannyal való ellátására

Brassó, január 20.

A brassói villamosmű igazgatósága hosszabb idő óta tárgyalásokat folytat a brassói kerületi vasúti felügyelőséggel, hogy a város területén levő, de a körzetéhez tartozó összes CFR intézményeket bevonják a városi villamosmű villanyszolgáltatási hálózatába.

A tárgyalások eredményre vezettek és a villamosműnek sikerült a CFR vezetőségével kedvező megállapodást létesíteni. Tekintve azonban, hogy a villamosmű kihasználásában a városnak is van bizonyos része, a svéd villamos társaság átiratot intézett a városhoz, a melytől azt kéri, hogy engedélyezze a CFR-el való szerződés megkötését.

Köztudomású, hogy a svéd társasággal kötött szerződés egyik legkedvezőbb pontja az, amely kilovattonként 1 lej részesedést biztosít a városnak. Brassó állandó választmánya arra az álláspontra helyezkedett, hogy a svéd villamos társaság, illetve a villanyüzem és a CFR között megkötendő szerződés nyomán a várost nem illetheti meg ez az 1 lejes részesedés, hanem ebben az esetben az energia-tör-

vény az irányadó, mely tudvalevőleg ilyen esetekre vonatkozólag külön intézkedéseket tartalmaz. Az energia-törvény értelmében az államnak szállított villamos áram után, amely tudvalevőleg jóval olcsóbb, mint a rendes áram, a várost csak 5 banis kilovattonkénti részesedés illeti meg.

A város állandó választmánya határozatilag kimondotta, hogy elfogadja az energia törvény intézkedését, ugyanakkor pedig feljogosította a villamosüzem igazgatóságát, hogy a CFR el 10 évre szóló szerződést kössön.

Az állandó választmány ezenkívül foglalkozott még a brassói háztulajdonosoknak a villanyáram díja ügyében benyújtott memorandumával is. A város vezetősége elhatározta, hogy az ügyben közvetíteni fog a villamos-társaság és kérvényezők között, a felmerült kérdések elintézésére.

Végül is az állandó választmány elhatározta, hogy átiratban értesíti a villamosmű vezetőségét a villamosáram díjával együtt szedett 1 százalékos forgalmi és fényüzési adóra vonatkozó határozatáról.

Weisz Ilona házi-hangversenye Weinberger Emil közreműködésével

Nem lehet eléggé méltányolni Weisz Ilonának, az országhatárokon túl is nevéssé vált zongoraművésznek azt a kezdeményezését, amellyel Brassóban is bevezette és meghonosítani igyekszik a fővárosias házi-versenyek mindenképpen hálás módszerét. A házi-koncertek fenntartják az egyre nehezebben rendezhető nyilvános hangversenyek között a zenei élet folytonosságát, mégpedig a lehető legközvetlenebb és legmegnyerőbb, leglebilincselőbb formában.

Első házi-hangversenyt Weisz Ilona szerdán este rendezte feg Weinberger Emil, a szintén kitűnő hegedűművész közreműködésével. A mintegy ötven főnyi meghívott közönség, amelynek körében ott láttuk a város számos lelkes zenekarát és avatott zeneértőjét, a meghírt környezetben élvezettel hallgatta végig Mozart híres Es-dúr és Beethoven még híresebb A-dúr, Kreutzer szonátáját, a két művész elragadóan közvetlen

előadásában. A Mozart-szonátában Weisz Ilona és Weinberger Emil maradektalanul érzékeltették a mű minden finomságát, bájoságát. Weisz Ilona mesteri biztossága és kifejező-erejének verve-je lendületessé tette Weinberger inkább melankolikus játékhajlamát s így tökéletes harmóniában tolmácsolták a halhatatlan alkotást. Összjátékuk különösen nagyszerű és bámulatos volt a Kreutzer-szonátában s kiváltképpen annak második tételében. Ritka átérzéssel fejezték ki a darab szinte démonikus szenvedélyességét. Weisz Ilona játéknak heve áttüzesítette a hegedű szólamait is.

A választékos hallgatóság sok tapssal, méginkább azonban az elragadtatás őszinte hálájával méltányolta a magas élvezetet, amelyet a két művész nyújtott, egyáltalában a házi-hangverseny áldozatos ajándékát. Ezzel ugyanis Weisz Ilona ismét jelentékenyen gyara-

Astra Mozgó, Brassó.

Százan és százan maradtak jegy nélkül, mert az Astra nagy terme nem képes befogadni azoknak tömegét, akik látni akarják

GAÁL FRANCISKA

harmadik és legnagyobb filmoperettjét:

„Pardon, tévedtem!”

(Botrány Budapestén)

Paul Hörbiger

Szőke Szakáll

Huszár Puffi

Rendezte Bolváry Géza.

Vasárnap délelőli: „Nem kértem ki vagy” szenzációs operette — LIANE HAID és GUSTAV FRÖHLICH

pitotta azt a sok érdemét, amelyet az elmúlt évek hosszú során át Brassó zenei műveltségének fejlesztése terén szerzett az áldozatkész és odaadó művész fáradságtalanságával.

Weisz Ilona legközelebb február 14-én rendez ismét házi-koncertet este 9 órai kezdettel.

Brassó sportja

A VULTUR SPORTEGYESÜLET

a disztrikt indítványára hétfőn este 8 órakor tartja első összejövetelét elméleti oktatás céljából. Előadó Makkay, a CFR intézője. A vezetőség kéri az összes játékosok pontos megjelenését a klubhelyiségben.

Ugyancsak a Vultur sportegyesület január 20-án, este fél 9 órai kezdettel jelmezes estélyt rendez a Reiss-féle vendéglő nagytermében, a Gyár-ut 124 szám alatt. Az egyesület ezúton hívja meg tagjait, pártolóit és a nagyközönséget.

A BRASSÓI BIRÓTESTÜLET

a napokban megtartott közgyűlésén a következő vezetőséget választotta meg. Elnök Tibád Géza, tagok Lungu Traján, Puui Gheorghe (titkár) Ruzicska József és Gergely Aladár. Pótagok Melchior Mihály és Hamar Andor.

Apróhirdetések

Szavanként 1 lej, vastag betűvel 2 lej. — Legkisebb hirdetés 20 lej

Atkoltözés miatt áruaktáramat kisebbitem. Ha olcsón akar vásárolni, keresse fel üzletemet. Révész József textilkereskedő, Lensor.

Keresek megvételre gyümölcsöt, Brassó, vagy környékén. Cim 1178. szám alatt a brassói kiadóban.

Perfekt szakácsnőt keresek kisebb regáti szanatóriumhoz. Dr. Vadász, Bacău, szanatórium. 1176

Keresek egy szobás, fürdőszobás üres lakást, lehetőleg központhoz közel. Leveleket „Pontos fizető” jellegre a kiadóba. 1200

Kis családi ház kiadó, esetleg eladó. Brassó, Rézműves-utca 2. 1221

Halló! Halló! Aki szombaton este jól akar mulatni, az menjen el Petre Pista vendéglőjébe. disznótoros vacsorára. 3 óráig nyitva, zene, tánc. Brassó, Kereszt- és Romántemplom-utca sarok. 1230

A t. ur! és hölgyvendégeim szíves tudomására hozom, hogy áram mérsékelten leszállítottam, a mai gazdasági viszonyokhoz mérten. Hajvágás 15 lej, ondolás 15 lej, gyerekhajvágások 10–12 lej. Tisztelettel: Brenndörfer Ernő fodrász, Vasut-utca 32. 1228

Szalonok, matracok, jutányosan beszerezhetőek, mindennemű kárpitosmunkák, Gersch. Brassó, Hosszu-utca 39. 1227

Keresek jobb lányt, ki a házteteendőkben is segítkezik és szerény fizetés mellett jó otthonra vágyik. Kovács Ferenc kereskedő, Cornatu, jud. Braşov. 1225

Szombaton, január 20-án, premier

Norma Shaerer és Friderich March

világraszóló és legnagyobb hangosan beszélő német filmalkotása

Csók a kastélyban

amely az egész világot meghódította.

Világattrakció!

Szünetben kísértő műsorként fellép a berlini Scala színház világhírű táncos triója, a

Trio Martini

amelyet Brassó még nem látott.

LUX
MOZGÓ BRASSÓ

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

HIDEG

Irta: KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

Te vagy az ősi ellenség.
Tagadlak egész hevemmel, mert mi-
voltom az, hogy lobogjak, érzek, láng
legyek és szüntelenül áradjak, táguljak,
nőjek.

Te is tagadsz engem, mert guzsa
kötsz, összeszűkítesz, belém marsz, mint
a farkas s érzem, hogy egy-kettő fölfal-
nál, szöröstül-böröstül, ha hagynám.

Mihely kilépek, könny csorran két
szememből. Nem érzek pedig semmi
szomorúságot, szellemem vidám s gyö-
nyörködik a téli táj vad szépségében, de
testem, mely bölcsőbb nálam, a butának
nevezett anvag már sír, annak már eszé-
be jutott, előbb mint az agyamnak, hogy
a hőnek ez a távolléte, ez az éles, metsző
résztvéltenség, izelítő abból a síri fagy-
ból, mely vár rám és majd rabul tart, az
idők végezetéig.

Arcom hirtelen elvörösödik, mintha
a jeges szél, valami ocsmány szemtelen-
séget, valami becstelenséget, gorombasá-
got sugott volna fülembe. Körömöm las-
sanként megkékül, akár a halottaké. Bő-
röm, — ez a takarója és országghatára
egyniségemnek, mely azt mutatja, hogy
meddig én s meddig a külső világ — tel-
jes erejéből tiltakozik, a maga módján.
Szegény próbál összehúzózkodni, ennél-
fogva pang a vérkeringése és szederjes-
sé válik, lüdbörözik, tüszői és faggyu-
mirigyei görcsösen megszűkülnek, szőr-
szálai élükre állnak, fölborzadnak, mint
akkor, amikor valami szörnyű történetet
hallok. Egyáltalán van-e olyan rémmese,
olyan lélekzetlítő borzadály, mint te,
hideg?

Lám, a fogam is vacog. A két fogszor
eszelen egymásba kocodik. Rágóizmo-
mot kezded bénítani, te varázsló, hogy
ne vehessék többé szájamba ételt és éhen
pusztuljak. Ide-oda rángatsz, táncra per-
litesz, akaratom ellenére a halál táncát
járom, a te fütttyödre.

Mindazt, ami mozgó és élő, megmere-
vítet; szerény, beszélgető hullámokat
fényes ésszerű, halott gyémánt nyak-
ékké némitasz, te uzsorás, tavakat tükrö-
kké változtatsz, hogy öntelten néze-
ghess bennük meddő tündöklésed, te
hisz a levegőbe olyan finom gyémánt-
port szórsz, olyan üvegreszeléket, me-
lyet a renaissance agyafutur gonoszteví-
kevertek ellenségeik ételbe, hogy las-
san emészék el őket, te mindenkép mel-
tő cinkostársuk, régi és javíthatatlan or-
gyilkos.

Ó, a meleg sokkal közelebbi rokonunk
s ellenségünknek is emberségesebb. Re-
kénnyel nyáron jajgatunk miatta, de akkor
ablakbőrömről 37-et mutat, a vérünk
hőfokát. Ha pedig ezen is túlhang a hőség
s a természetnek láza van és az erdő-
ben a rekesztő lombok félbeszélnek,
akkor legföljebb ledobjuk ruhánkat és
meztelenül szaladunk eléje a parton,
hogy megölelhessük. De ki bírja el a te
hallálos szorításodat? A meleg meggyújt
bennünket, föl is perzselhet, halált
is adhat a máglyán. Te azonban elorzod
tőlünk az életet, aljas, besúrranó tolvaj,
alattomosan lopod tőlünk a meleget, azt
az állati meleget, melyről már régóta
tudjuk, hogy üsteni meleg.

Az ó-skandináv népek érezték, hogy
te vagy a gonoszok gonosza. Ők a nor-
mákról álmodtak, akik az Yggdrasil nevű
kőrisfa alatt kuporognak, a fagy vakai
és sötét isteneiről, akik megémberegett
tagokkal, rila orral, állatbőrökbe fűl-
ig bugyolálva fázódnak a sarki ködben,
minthogy terajtd még az istenek se
győzedelmeskednek. Dante fagypokla
szerszerte rémesebb a lángpokolnál.

Minden, ami rossz, a te neveddel függ
össze. Mondhatunk-e borzasztóbbat en-
nél: „hideg szív”?

Nyelvünk — ellentétben más nyelvek-
kel — mereven visszautasít, eleve elhá-
rít magától. Így szólunk: „melegem
van”. Ennek mintájára azonban már
nem állíthatjuk ezt: „hidegem van”.
Mindössze a hatását jelezhetjük: „fá-
zom”. A nyelv ősi szelleme nyilván ug-
yokoskodott, hogy a meleg valami kézzel-
fogható és érzékelhető, melyet magunk-

Mit vár az új kormányzattól a nagyipar?

Az ipar vállalni akarta a mezőgazdák adóterhét

A cseh—román gazdasági barátkozás lehetőségei és akadályai

Irta: DIÁMANT IZSÓ, a Sodronyipar r. i. vezérigazgatója,
az Ugir elnöke

Krisis idejében, mikor a társadalom
és a gazdasági élet minden osztályát és
majd minden tagját a pesszimizmus bé-
nítő hangulata üli meg, a vállalkozó és
a nagyiparos nem adhatja fel álláspont-
ját, — a vállalkozónak és a nagyiparos-
nak optimistának kell lennie és marad-
nia még ilyenkor is, mert ebből a hitből
és optimizmusból virágzik ki az új élet:
a gazdasági életnek a megújodása.

Mi, optimisták, minden kormányválto-
zásnál erős hittel hisszük, hogy a gazda-
sági élet tetszhalálából újra feltámad,
hogy az addig vezetés nélkül maradt,
vagy rosszul vezetett ország regeneráló-
do képességét teljes egészében megőriz-
te és képes lesz olyan erőt kifejteni, a
melytől ismét talpraállítja és ezt a ter-
mészet kincseivel és embereinek képes-

ségével és tehetségével megáldott orszá-
got abba a gazdagságba és jólétbe visz-
szahelyezni, amelytől joggal megilleti.

Erre a hitre a liberális kormány min-
den más pártkormányval szemben, mul-
tija és annak révén szolgált rá, hogy a
gazdasági élet iránt fokozottabb érzék-
kel és megértéssel bír. Talán nem szorul
majd bizonyításra ezentúl, hogy a ter-
melő osztályok a mezőgazdaság, az ipar,
a kereskedők, a diplomás emberek stb.
keresete nem bűn, hanem út, mely az
ország jólétének emeléséhez vezet, —
hogy nem lehet az adózás tekintetében a
„mindenkinek gyanus, aki él” elvét követni
és eleve becsutellenek és adóelítélőknek
tekinteni mindenkit, aki az ellenkezőjét
nem bizonyította vagy nem bizonyíthat-
ta még be, — hogy a teherviselést nem

lehet rokonsági vagy harátsági kapcsa-
latok alapján egy társadalmi osztályra
kírni, amely azt csak büntetés jellegé-
vel hordozza, mint az legutóbb a bal-
esetbiztosítási járulékokkal történt, —
hogy a gazdasági életet nem lehet annak
törvényeivel ellentétes elvek szerint ve-
zetni és hamis jelszavakkal megbénítani
és végül nem lehet könnyelműen odave-
tett politikai frázisokkal gazdasági elő-
nyökről lemondani.

Ezzel aztán nagyjában vázoltam is,
hogy az új kormány gazdasági politiká-
jától mi, javíthatatlan optimisták, a
nagyipar, mit várunk. Hadd fejtsem ki,
néhány aktuális eset kapcsán, kívánsá-
gaikat konkrétebben.

A „rajtakapásra” berendezett adózás

Az adózási rendszer nem igazságos és
nem célszerű, (ami a gazdasági életben
egyet jelent). Nem a jövedelmet tartotta
szemelőtt, sem a teherbírást, hanem tisz-
tára az ellenőrizhetőségre és a „rajtaka-
pásra” alapított rendszerét. Tisztában
vagyunk azzal, hogy az államnak szük-
sége van a jövedelemre, — sőt súlyos
gazdasági válságok idejében az állam-
háztartás egyensúlyának helyreállítása
fokozottabb áldozatokat követel, ame-
lyek vállalása elől a nagyipar nem ki-
vánja magát kivonni. Komoly megfonto-
lás tárgyát képezte már a nagyipar ré-
széről olyan terv is, hogy a mezőgazda-
ság mentessék fel teljesen az egyenes
adók fizetése alól és azt az adót maga az
ipar teremtsen elő, ha ennek fejében fo-
kozottabb védelemben részesülhetne,
hogy forgalmának növelése útján a több-
let-adót előteremthesse. De a leghatáro-
zottabban állást kell foglalnia a nagy-
iparnak ama adórendszerek ellen, ame-
lyek „intuitive” szeretőnek az adóala-
nyok teherbírást megítélni és nem a
gazdasági helyzet és főképpen nem sta-
tisztikai adatok ismerete alapján. Így
történhetett meg azután, hogy mikor a
mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi,
mikor az ingatlan, a globális stb. adók
a válság folytán mélyen a várakozásokon
alul maradtak, p. o. 1930-ban a „mobi-
liar” adó 121 millióval, a fizetések és bé-
rek után fizetett adók 510 millióval mul-
tálak felül a prelmínarét. Statisztikai
adatok fúmagálása vagy nem ismerete
okozták az adórendszerek ama hiányos-
ságait, hogy egyes termelési ágakat
többszörösen sújtott az elvi szempontból
is egészen elhibázott forgalmi adó, hogy
elsőrendű szükségleti cikkeket (csokolá-
dék, selyem és műselyem) luxus-adóval
„büntetett” és hogy nem volt képes egy
elvet konzekvensen az egész rendszeren
végigvezetni.

Orvoslást vár a nagyipar a beteg-
ségélyző és balesetbiztosítás terén. Napvi-
látot látott egy törvény, amely egyene-
sen kirovokálja a munkaadókat, hogy

a betegségyelzővel visszaélő munkást,
vagy akiről ezt a visszaélést csak felté-
telezi, az utcára tegye és hogy a munká-
sokat a katonai sorozáshoz hasonló mó-
don a legszigorubb előzetes orvosi vizs-
gálatnak vessen alá, valamint azt is, hogy
egy bizonyos korhatárt túllépett mun-
kást fel se vegyen, ill. állásából elbo-
csássa. Egy szíves szociális intézkedés
így válik kifejezetten antiszociálissá.
Németországban az aggsági biztosításhoz
az állam évente 400 millió márkával jár-
ul hozzá, nálunk az állami bányák biz-
tosítási alapjainak hiányait az erdélyi
gyárpárral fizették meg. Az admini-
strációs költségek e szociális szerve-
zeteknél Németországban (lásd Reiners:
Die wirkliche Wirtschaft, 1933.) átlagban
15%-ra rugnak, nálunk ennek többszö-
rösét teszik.

Minden kormány megígérte az érde-
keltek előzetes meghallgatását legalább
is az életbevágóan fontos kérdések és
problémák megoldásánál, — de ugylát-

Mit hozhat a prágai konferencia

A legaktuálisabb problémák kétsége-
lenül a kisanantnak Prágában most fo-
lyó tárgyalásai. E tekintetben már az
előző kormányok politikája is elköte-
lezte az országot bizonyos mértékben.
Szövetségi viszonyunk kétségtelenül
kívánatosnak teszi, hogy úgy Jugoszláviá-
val, mint Csehszlovákiával szoros kap-
csolatba jussunk, amely kapcsolat a köl-
csönös hitelezői védelemre, a közvetle-
nebb és kedvezményezett vasuti kapcsa-
latokra, a kongruens váltótörvényre, ál-
lampolgáraink kölcsönös védelmére és a
tartózkodási engedélyek terén való
könnyítésekre vonatkozik. Etekintetben
aligha lesz szükség arra, hogy a kor-
mánytól mást kérjünk, minthogy elvei-
hez és nevéhez méltóan, vagyis liberális
álláspontot foglaljon el.

hirdetik, hogy a hideg ránc is, csak me-
leg van, a hideg pusztító viszonylat, a me-
leg hiánya, de nem valami, ami van.
Ugy nem ismernek el téged a tudósok,
akár a jámbor hívők nem ismerik el az
ördögöt, aki a jószág hiánya, az alkotás
ellenérte, a rombolás s végtelen sötétsé-
ge csak Isten végtelen fényén tetszik föl-
le mérhető meg.

Te vagy a semmi,

szük, egyetlen problémát sem látott élet-
bevágóan fontosnak, — vagy ha már
hallgatta, nem hallgatta meg.

A kompenzációk és a behozatali enge-
délyek tekintetében az elintézés nehéz-
kes és hosszadalmas volt, sűrűn változ-
tatták a rendszert és minden alkalommal
sok idő telt el, míg az érdekelték ma-
guk is tisztába jöttek az alkalmazási
módszerekkel. Ellentétek merültek fel a
Banca Naționala és a szakminisztérium
között, egyik dezavualta a másikat és
sokszor önmaguk is dezavualták saját
intézkedéseiket. Sűrűn előfordult, hogy
az országban megfelelő mennyiségben és
minőségben gyártott cikkekre megadták
az engedélyt, de egy elengedhetetlenül
fontos gépet, géprészt, vagy nyersanya-
got nem engedtek, vagy csak ismételt,
elkeseredett intervencióra, behozni. E
téren megértést és az illetékes faktorok-
nak a gazdasági élet követelményei iránt
fokozott és kifinomult érzékét kívánjuk
kérjük, várjuk.

Másképpen áll azonban a dolog a ki-
mondottan gazdasági problémáknál és
megkülönböztetetten Csehszlovákia ese-
tében. Az ipari válságot jelző „trend”-
vonalak Angliában, Németországban,
Franciaországban stb. határozott javu-
lásról számolnak be az 1933 évre vonat-
kozóan, amely javulást az előző évvel
szemben nagy általánosságban 18—20
%-osnak lehet mondani. Csehszlovákia
még nem érkezett el a javulás e stádu-
máig, sőt állíthatjuk, hogy a válság kul-
minációja, legalább is, ami a munkanél-
küliek számát illeti, csak az év második
felére esett, vagy talán még be sem kö-
vetkezett. Az oroszokkal lebonyolított
üzletek is fájdalmas visszaesést mutat-
tak, az 1931. évi 443 millió Kc.-vel szem-
ben 1933-ban csak 64 millió Kc. értékű
árut exportálhattak a Szovjetke. Vidasz-
taló momentum egyedül a Németország-
gal szemben havi 100 millió Kc.-t kitevő
passzívumnak teljes eltüntetése. A Ro-
mániába irányuló export is lényeges el-
tolódást mutat főképpen vasárunkban.
Az acél-cső, a nyersvas, a rudvas-export
részben ötödére és még alább is esett.
Ezzel motiválják Csehszlovákia részéről

azt a követelést, hogy nekünk tág kaput kell nyitnunk mindama iparcikkeik számára, amelyek piacukat elvesztették.

Két dologról nem feledkezhetünk meg azonban: hogy a csehszlovákiai vasáru szinte önként vonult le a piacunkról, mert a nyugati vasipari országok áraival lépést tartani nem akart és hogy Csehszlovákia szinte becsapta az ajtóit a romániai agrártermékek előtt. Ma Németország után, amelynek gépei és vegyipari cikkei nélkülözni nem tudjuk, éppen Csehszlovákiával szemben legnagyobb kereskedelmi mérlegünk passzivitása. Jellemző az esetre, hogy a félhivatalos Prager Presse nemrég igen mértékadó helyről hozott közleménye, ugyan- csak a fargyáról szólva, nem tudott más, Romániából importálható cikket felmélíteni, mint 18.000 tonna mangánércet, amelynek értéke 10 millió lejen alul van. Mezőgazdasági cikkekről még említés sem történt, nehogy bárki ezekről még csak álmodni is merjen. Avagy tán onnan is a szója-babot fogják ajánlani, mint Papen azt Magyarországnak ajánlotta?

A hazai nagyipar egyöntetűen a kormány mögé áll, ha arról van szó, hogy a C. S. R. hozzánk irányuló exportját fejlesztési és velünk való gazdasági kapcsolatait kimélyíteni kívánja. De ez a kimélyítés nem lehet egyoldalú! Hiszen most sem tudjuk és ezt Csehország is állandóan felhívja a figyelműnkre, hogy a csehszlovákiai devizák hiánya miatt ki- egyenlíteni.

Valljuk be, hogy a kisantant-tal való gazdasági kapcsolatnak van, vagy lehet egy napi politikán túlmenő fontos célja, és ez: a közös nemzetvédelmi szempont. Súlyosan vétkezünk e szövetségi kötelezettségek ellen a közelmúltban, amikor a belpolitika olyan irányzatot vett, amely teljesen eltért főleg Csehszlovákia és Lengyelország életbevágó, egzisztenciális érdekeitől, anélkül, hogy erre bármiképpen is szükségünk lett volna. Nekünk szükségünk van szövetségeseink és szomszédaink gazdasági támogatására és bennük megvan a hajlandóság, hogy szomszédainkat támogassuk. Mi ebben a kölcsönös segítségben a mai, kényszerű autarkia első lépései tőrekvéseit látjuk és köszöntjük. A „Grossraumwirtschaft” előnye kecsesgetnek, ha tényleg sikerül olyan szoros gazdasági kapcsolatokat létrehozni, amelyek az árucserre lehetőségeit minél nagyobb területre terjesztik ki. A nagyipar is hajlandó lesz bizonyos koncessziókra, — de csak: ha ezzel a hazai mezőgazdaságot felsegítheti. A nagyipar szívesen tereli majd át más országokból irányuló importját Csehszlovákia felé, ha tudni fogja, hogy ez áldozatot miért hozza?

A nemzetvédelmi szempont azt követeli meg, hogy a kisantant „szükség esetében” autark tudjon lenni, — de azzal, hogy Csehország elvárja tőlünk, hogy iparunkat leszereljük, de ő maga mezőgazdaságát fejlessze, csakis azt bizonyítja, hogy ő a végszükségben diktált autarkia kizárólag a saját területére értelmezi. És ezzel példát ad arra, hogy azt nekünk miképpen kell értelmeznünk!

A magasabb politikai és nemzetvédelmi szempont elől, amelynek jelszava alatt e tárgyalások megindultak, Csehország úgy tér ki, hogy kilátásba helyezi mezőgazdasági terményeinek más országokban való elhelyezését. Ilyen tranzakciók az árut csak drágíthatják, mert a közvetítéssel járó költségek, áruvesztések, a transzport megszakításából származó többletkiadások elkerülhetetlenek. Ezt a veszteséget Csehország kénytelen-kelletlen ránk fogja hárítani, még pedig vagy azáltal, hogy ennyivel kevesebbet fizet agrár-terményeinkért, vagy hogy ezt a különbséget megfizetteti ipari termékeiket importáló román fogyasztóival.

Lehetséges az is, hogy áron alul kísérlik meg exportunkat elhelyezni, máltal tönkreteszik export-piacainkat, amelyek ennek többszörösét kénytelenek külföldi piacra vetni. Különben nehéz elképzelni, hogy erre a közvetítésre mi szükségünk lenne? Hiszen a mi exportőrjeink tényleg a helyzet magaslatán állanak és Csehország nem képes számunkra új piacokat felfedezni, hanem csak bennünket saját áruinkkal, saját piacunkról kiszorítani!

Ebben a tranzakcióban nem bírjuk a „magasabb szempontok” kritériumait felfedezni.

Azt kérjük és azt várjuk a kormánytól, hogy oly sokszor hangoztatott és számtalanszor beigazolt hozzáértését a gazdasági problémákhoz ezúttal is bizonyítsa be és ne áldozzon fel egy jöttánnyal abból, ami van, anélkül, hogy a hazai gazdaságnak és elsősorban mezőgazdaságunknak hasznát hozzon. Szép szavakért pedig csak szép szavakkal fizessünk mi is.

Aradóni Sándor (Kolozsvár)

AZ ÜTKÖZŐKÖZÖN

*Tul szennyes, péres, romboló és forrongó koron
Élem gyáva életem szánalmas polgári soron.
Osztlályok harcában, robbanó, fojtott lepegőn,
Az örök semmiben lappangva, lopva, lebegőn.*

*Mint tisztos ösök vasaltnadrágos, uri sarja,
Ki a fényt, a pompát nem kívánja, nem akarja,
Hüttlen szakadár, dacos, nyukas, pártuló vagyok,
Ki nem tündököl erőnyben s jó hírben nem ragyog.
Mert komor zengési a hangom s a szemem
Sötét tekintetűek s szívtől nyujtom kezeim
Azoknak, kik az iskolapadban velem ültek,
Kik ma az izzó vas zászlaja alá kerültek,
És mert barátokozom velük, csak barátokozom
(De nagy eszméikért magam fel nem áldozom.)
S mivel érdekel az új titánok új hatalma,
Hogy mit rejteget az új kelet új birodalma,
Mert könyvet keresek s nem vagyok álmokban tőkés,
Mellem nem verem s nem hallik tőlem honfőbőgés,
Mert szóm nem hízogó s nem nevetek széles szájjal,
Nem dörgölődöm s nem haladok a régi nyájjal,
Mert a polgári lét unalmas és szennyes polta,
A fámlógó, tört tegnapot tölem távol toltá,
Mégköveznek és harsog ellenem a riadó:
Vigyázz! Feszítsd meg! Hiszen pártuló és lázadó!*

*Mert nem tömjénezek s nem zengek zsoldárt álzsentséggel,
Nem esengek s nem szeretkezek a magas éggel,
Átokkal vernek és az istenek sem szeretnek,
Mert hitehagyott vagyok és romboló eretnek.
Pálmafás keletet és szent, nagy multat feladó
Pogány és templomot kerülő istentagadó.*

*S mert bár uri sarjadék vagyok, üres a zsebem
És ami a millióknak fáj, nekem is sebam,
Mégsem sodródok az éhesekkel új harcmezőn,
(Mert van még egy falatom s nem lézengek éhezőn).
Ezért ott, hol száz földalatti forradalmi sejt
Forrongó folyamban szárnyaló szót suttogva ejt,
Csak lenéző és megvetéssel említi nevem,
Mert nincsen bennem férfi-vér és nincs hősi hevem,
Mert nem testőrem a testőré, de távol-idegen,
Mert nem lázít a vér, a jaj, s hagy némán, hidegen
Mert nem vagyok öntudatos bős és büszke bátor,
És nem győz meg szavával száz elszánt agitátor,
Mert fenkölt fanatizmusukkal vitába szállok
És örök csafasorukba csatárnak nem állok,
Mert nem vetem magam a harcba sem testtel, sem vérrel,
Nem ordítok s megelégszem egy falat kenyérrel,
Holt vagyok s mint ősi falevél, fonnyadt, sárguló:
Feszítsd meg! Hisz megalkuvó és osztályáruló!*

*Én, a kisiklott ember és utnesztőbe elvessző,
Hajóroncsokra menekült, holt vizeken evező,
Kinek utját állja száz kerítés és száz határ,
Hej, én nem vagyok sem burzsoá, sem proletár!*

*Tört uszó vagyok, ki földet lát és partot mégsem ér,
Kit megtagad, kiálkoz, kire ostromapást mér
Barna Berlin, vörös Moszkva, a fekete Róma,
Az erdélyi havas és a délibábos róma.*

*De tudom, érzem s hittel vallom: partot érni kell!
Nem lehet fuldokolva élni, szorult lélekkel,
Mert utol ér és hej, elborít az átközönn
S én meghalok, én meghalok az ütközőközön!*

Gyorsinterjú két rómpiparti között

Hunyadi Sándor nem ír operettlibrettót

Röpke jegyzetek az „Aranyifju” szerzőjéről, aki gyönyörködik ugyan a kolozsvári nőkben, de nősülésre nem gondol

Kolozsvár, január 20.

— Hunyadi ur römizik! — szól tétován az Újságíró-klub ruhatárosa, amikor az „Aranyifju” szerzője után érdeklődöm. — Mit mondjak neki, ki keresi?

— Én — felelem könnyedén és a szolgálatkészt férfiut megelőzve, benyitok a terembe, amelynek végében, egy asztalka mellett kártyázgató társaságban, ritmikusan gomolygó kékes füstbe burkolózva, tényleg felvillan az erősen ösztölő hajzat, néhány centivel alább miniatűr Zeppelin vége parázslak a levegőben. A Hunyadi szivarja. Remélem, hogy nem esik le, bár az R. 101. is kigyulladt, mielőtt lezuhant.

Tehát römizik.

— Nemsokára befejeződik a parti! — nyugtat meg valaki, mintha türelmetlen lennék. — X. doktorért már kétszer jött a felesége!

— Ez tényleg biztató! — konstatalom és az egyik fotóbjá süppedek.

Alig háromnegyed óra múlva valóban vége van a játszmának. Az urak felcíhelődnek. Amíg Hunyadi Sándor felém tart, gyorsan megfigyelem, mielőtt leülne,

hogy nem olyan molett, mint a fényképeim,

hogy végtelenül rokonszenves, szórakoztató jására van,

hogy elsőrangú szabónál dolgoztat, miután helyet foglalt.

hogy meglepően nőies hangja van,
hogy szeret szivarozni,
hogy — siker ide, siker oda, — közvetlen maradt.

Hunyadi Sándor, aki az „Aranyifju” nemrég lezajlott premierje kapcsán idézik a városban, örök rajongója maradt Kolozsvárnak, amely szerinte kedélyileg és gazdaságilag mintha javult volna valamit...

„Vajha” Hunyadi szemével láthatnánk ezt a várost a kolozsvári kereskedők is...

— Mi igaz abból, — kérdezem — hogy librettót készít Abrahám Pál részére? A pesti lapok legalább is azt írták, hogy...

— Nem igaz! — feleli.

— Szóval, kacsa?

— Nem éppen... Talán egyszer, valamelyik kávéházban szobakerült közöttünk, hogy jó volna... Valaki meghalott, hogy mit diskurálunk. Innen az egész...

— Operettszöveget tehát nem ír! Darabot?

— Minek? Most van ez...!

— Igen, az „Aranyifju.” Regényt?

— Ha visszamegyek Budapestre, ami néhány napon belül megtörténik, folytatom a „Családi Albumot.” Most az apám halála utáni időköt írom meg. Ebben szó esik majd kolozsvári éveimről is. Sok kolozsvári vonul fel benne...

Hirtelen elhallgat. Elegáns, nyulánk nő siet a termen keresztül. Raffinált parfüm, talán Chanel vagy Worth valamelyik illatkreatívója árad csikóbundájából, amint asztalunk mellett elviharzik. Hunyadi boldogan, elismerőleg, mindamellett disztigvált elánnal, de feltétlen szakértelemmel szemlélgeti, majd váratlanul meghajol kissé és odabólint, mint egy köszönés gyanánt. Magam is boldog vagyok, mert néhány pernyi töprengés után eszembe jutott az a kifejezés, amellyel Hunyadi tekintetét kellően körülírhatom. „Örömittasan” ez a helyes szó. Hát nem boldogság?

— Ki ez a nő, ki ez a nő? — töpreng félhangosan Hunyadi és ismételtelen köszön a hölgynek, aki sikló, angolvalcerszerű léptekkel már az ajtón andalog ki felé.

Világos, hogy az „Aranyifju” szerzője nem veti meg éppen a női nemet, sőt... Csupa rajongás, ahogy szemével a csikóbundás ismeretlen elvesző lépteit követi.

Udvariatlanság bár, de kellemetlen kérdéssel riasztom fel ebből a lehetetlennélkelni sziesztából:

— Miért nem nősül meg? — kérdezem

— Ugy tudom, hogy Ön legényember.

Hunyadi tiltakozóan mosolyog:

— Hát el tudok én egy családot tartani?

— Nem egy családot, csak egy, asz szonyt...

— Azt sem...

— A befutottság eszerint anyagilag nem értendő?

— Ugyan!...

— A „Feketeszáru cseresznyét” pedig Hollywoodban megfilmesítették és külföldi színpadokon is játszották...

— Hát számít az?

Magam sem tudom, mit gondoljak? Bánkódjék az, akit érint. „Jó órában legyen mondva”, nem vagyok eladólány!

Elbucszom.

Hunyadi Sándor is felkel. Azután ismét a terem végébe ballag, ahol már két dzsentimen várakozik rá... Römmizés lesz!

... és itt ismét alkalman volt megfigyelni azt a szórakoztató járást, amit röviddel ezelőtt olyan lelkesen megcsodáltam. Tudom, hogy semmi mesterkeltetés sincsen benne és mégis olyan művészi tökéletességű, olyan kiegyensúlyozott, hangtalan és finom. Ahogy a kitünően vasalt nadrág éle minden lépésnél hangyagul ráncolódik, ahogy a hegyesorrú barna félcipő a szőnyeget éri, külön koreográfiái tanulmány.

Amint két perc múlva odapillantok, már tul vannak az osztáson és javában folyik a játék.

Legalább nem kell poén a riport végére. Így, remélhetőleg, kerek lesz. Ugy végződik, ahogy kezdődik:

Hunyadi ur römizik!

Nemes Ferenc

A Tajgetosz és az egyszeregy

Irtá: HALÁSZ SÁNDOR

Éppen elég ideig tartott, amíg a technika százada rácsmúlt arra, hogy voltaképpen merre is az ellenség. A távolba látó készülékekkel ugylászik, csak — távolba lehet látni, de közelre nem.

Tizenöt esztendeje politikus és diplomata, polgár és proletár egyaránt a reváns háborujától félnek. Voltak, akik évre és hónapra, sőt a merészebbek napra és percre bejósolták, mikor ugrik neki a német a franciának, a bolgár a szerbnek, vagy az orosz a lengyelnek. Aztán a forradalmi jövődöndők követtek: a baloldali világforradalomnak szektája volt ugyanugy, mint ahogyan mostanában a jobboldali világforradalom kitörésének hitében teljesednek ki az álomlátások. Ebből sem lesz semmi. Általában semmiből nem lesz semmi, mert a tervek, kiszámítottságok és elképzelések logikai folyamata nem halad a korral. Az egyszeregyet ugyanugy használjuk és benne ugyanugy hiszünk, mint ahogyan 1914 nyár elején hinni lehetett és kellett is benne. Holott az egyszeregy változott. . . !

Már csak harmincötön tud számolniak vele. Azon innen, a huszévesek, a huszonhatba beérkezettek, a férfikorba lépők és a kamaszból ifjúvá serdülő az új egyszeregy hívei és fanatikusaivá lettek. És ezért nem a nemzetek és a fajok, a rendek és osztályok az igazi és márhólnapra leszámolást provokáló ellenség, hanem a — fiatalok.

★

A németek tulfeszült és túltelített korak-záró éveiben ugyanugy egymásnak mentek az emberek, mint ahogyan manapság egymásnak menni készülünk. Akkor azonban arról volt szó, hogy mit és mennyit kell elvenni a másik rendtől, vagy osztálytól. A váru iratlan gazdaságából évszázadonként egyszer-kétszer ki kellett rabolni a porciót. A porció azután, egy-két évtizedig, bőséget jelentett jobbagynak, zsellérnek, a kisiparosnak és a nagyvárosi polgárnak egyaránt. A számvetés mindig az volt — ez az az egyszeregy! — hogy „van neki elég, legyen ezentul kevesebb.” A mai vélt harcok ezzel szemben nem belőle valamit, hanem belőle az egészet akarják kiszakmáynolni. Mit ér a megskal-polt váru skalpja, amikor a váru is csak „első az egyenlők” között? Mit ér, ha a negytlékések sok tökéjéből erabol-nának a nincstelennek — valamennyit? A világ minden gazdasága fejadagra „trancsirozva” is csak szegénység marad és ezért a nemzeti, faji- vagy osztály-alapokon felvonuló hadseregek háboruja emberi porciót nem hozhat, legfeljebb igazságszabó adagot.

Két rostélyost egy helyett, vagy felet a semmi helyett. . . !

És ezért nincs még mindig sem világ-háboru, sem világforradalom. A tömegek közáporral betörők a kávéház ablakát és spontán egy-két áruházaat is fel-robbantanak és kirabolnak, de arról, hogy egyhamar tervszerű és rendszerbe-kiepitett komoly háborut viseljenek, szó sem lehet, mert vezéreik a régi egyszereggel számolnak.

Számolnak és eredményt analizálnak. Az eredmény nyomorult és vérsze-gény. A régi tőkés gazdasági rend meg-szemmisítésére Mussolinit, Stalint, Hitler-t vagy Rooseveltet hozhatja.

Kell? Ez kell? Ennyi kell? Ilyen kell?

Jut? Ételre, munkára, emberi sorsra jut? És boldogságra, gondtalanságra, beteljesült vágyak kielégítésére jut?

Válaszolni sem kell.

De tovább számolni muszáj.

Minden exakt teóriával szemben ott áll a dogma: az egyéni önzés abszorbeáló ereje. Ha a tömegek előbb-utóbb ráesz-mélnek, hogy mindannyian együtt, jól és kielégítően, akár a barna, akár a fe-hér, akár a többi politikai színárnyala-tok forma-ruháiban, megélni nem tud-nak, akkor a közkatona előbb-utóbb megtántorodik, cserben hagyja a kol-lektív eszme pártját és ismét önző indi-viduum lesz.

Politikai ígéretekkel és az azok hatá-saként ébredő illúziókkal csak ideig-őráig lehet „dolgozni”. Mihelyt a betel-jesülés annyit késik, hogy e késés éveibe telmorzsolódik az arasznyi emberi élet java, kiugrik a sorból a türelmes baka és önállósítja magát. A gazdasági betel-jesülés holnapját naponta sok ideig fel-lehet vázolni. Hitegetni lehet vele so-káig, de nem tizenöt esztendeig.

Aki a hit ébresztésének hajnalán har-

Finta Zoltán:

Bangyénlányok utja a Kőkeresztig

Néhány szó a „Kőkereszt” című regényről, amelyet Huszár Emillel együtt írtam

Brassó, január 20.

Régi hagyomány az irodalom berkei-ben, hogy az író — ha történetesen saját munkájáról kell megnyilatkoznia — sü-rü hajlongások és bocsánatkérések kö-zött járul az olvasó színe elé s elnézést kér azért, hogy szellemi gyermekével kapcsolatban egy-két dolgot okvetlenül el kell mondania. Régi hagyomány ez s általában nem is mellőzi senki, aki író léte, friss munkájáról beszél, akár a megszokott hírlapi nyilatkozat formájá-ban, akár pedig spontán, a maga kezde-ményezéséből. A B. L. „Ajándékregény-tárának” január havi köteteként néhány nap múlva jut el az olvasókhöz Finta Zoltán és Huszár Emil „KŐKERESZT” című regénye. És a régi ildomos írói ha-gyományt alulírott, mint a Kőkereszt egyik írója, kénytelen-kelletlen mégis csak felretolja, amikor szükségét érzi annak, hogy néhány szóval bocsása út-jára regényét a legilletékesebb irodalmi fórum, az olvasókörzség elbírálása elé.

Bizonyos pedig, hogy egészségesebb irodalmi életviszonyok talaján sokkal sebb és kényelmesebb álláspont volna megvárni, amíg elhangzik az olvasók tá-borának megfélebbhezhetetlen ítélete, a mely a szellemi termelés piacán a sikert, vagy a bukást jelenti. Hiszen nem lehet letagadni, hogy sikert, átütő nagy si-kert kíván minden író könyvének, ame-lyet már dübörögtve ontanak magukból a rotációs gép hengerei. Nyugodtan mel-lőzhetem azonban a hagyományos ál-szemérmét, amely csak azért köntörfala-zik, hogy az olvasó mégis csak odahajol-jon az íróhoz és kegyesen megverege-sse a vállát: Nono, fiatalember, azért az a regény egészen pompás!

Nem erről van itt szó. Nem sikerre, a szó triviális értelmében nem könnyű si-kerre pályázik a B. L. ajándékregény-tárának legfrissebb kötete, csak éppen arra a minimumra, amelyet minden becsüle-tes erdélyi könyv elvárhat, arra a ke-vésére, hogy olvassák el, mentől többen olvassák el. Olvassák el akkor is, ha ugy-talánálk, hogy az író, ebben az esetben a társszerzők, az íróasztal kényelmes fe-dezőkében kényük-kedvükre élnek az életadta téma kiformálásával. Olvassák el ezt a regényt, csak ennyi az íróknak minden vágya, mert a Kőkeresztnek leg-első és legfőbb jellemzőtulajdonsága az, hogy nemcsak gyönyörködtetni, szór-akoztatni akar, de megdöbenteni és fel-rázni és magunkba pillantani is!

Gnóti se auton! — mondták a görög bölcsék.

Ismerjük meg magunkat! — kiáltja a Kőkereszt minden sora majd az olvasó felé.

Szívesen elismerem és egy pillanatig sem vitatom el azt, hogy a regény pro-blémája cseppet sem rokonszenves. Mert miről is beszél a Kőkereszt? Arról, hogy

minc éves volt, az ma negyvenöt és aki negyvenöt volt, az ma hatvan.

És aki hatvan, az kitör a sorból és el-megy „saját számlára” csirkét lopni. Az is megy, aki ötven.

Azok is mennek már, akik csak negy-venesek.

Elindulnak a kollektív-megmozdulások kiszikkadt mezejéről nem a közösség, hanem a maguk javára cserkészni és ha-rácsolni. Egyet-mást elemelni és félre-tenni. Idegesen és reszkette lopnak ma-guknak valamennyit. Lopnak, amíg még lehet.

Mert most már sokáig ugy sem lehet.

Nem csak ott e „tolvajlás” akadály, hogy aki nem siet és nem ügyes, annak nem jut, hanem egyre inkább ott a féle-lém, hogy nem hagyják — a fiatalok.

A „készlet” egyre kisebb és a másik partról egyre többen jönnek.

A másik partról az új egyszeregy ma-tematikusi jönnek. A fiatalok lépnek a színre és ezek így kalkulálnak:

— Az öregek ostobák. Alkati és szervi bajról beszélnek és mindegyiknek van valamilyen beteg és vérszegény teóriája. Jósi bácsi a korporációs rendszer híve, Feri bácsi a monetáris megoldási módok-ban hisz, Riza néni a kollektív rendszer-ért lelkesedik és az öreg Marci valami buta faj-teóriákkal sakkozik. Hát ez mind szép és nagyszerűen szórakoztató, unaloműző játék, életék delén túl és ha-lál-kapuk küszöbén. És szeretnének is még vagy tíz évig csendesen vitatkozni, mert ráérnek, mert túl vannak a cred-

egy Páll Juliska nevű székely leány el-megy a falujából Bukarestbe szolgálni s ott aránylag rövid idő alatt, a nagyvá-rosi élet idegen sodrában, a gazdasági hatóerők lelketlen nyomása alatt, meg-toldva saját kis könnyüvérségének adottságaival, lezúllik abba a fertőbe, a melynek prostitúció a neve.

Rokonszenves, illedelmes dolog ez? Bizonyára nem. Szívesen egyetérték azokkal, akik arra az álláspontra helyez-kednek, hogy az ilyesmit legjobb nem meglátni, legjobb nem piszkálni, boly-gatni, feltálni és irodalmi alkotást csi-nálni belőle. Milyen jó és könnyű sor volna ez! Hiszen hacsak arról volna szó, hogy ez a Páll Juliska bukott bele a bu-karesti fertő ingoványába. Ez csak egyé-ni sors volna, amivel ma, a tömegmoz-galmak klasszikus korában, nem volna érdemes sokat törődni. De ezzel szemben akármilyen fájdalmas és arcprító tény is, az az igazság, hogy száz és ezer Páll Juliskákat csalt maga felé a bukaresti kenyérkereset hajdan egyszerű Eldo-rádója s ma már valamennyit, vagy majdnem valamennyit elnyeli az egyéni és társadalmi lezüllöttség minden kép-zeletet felülmúló ingoványa.

Azok, akik a hazafias romantika szem-tüvegén keresztül nézik az élet tényeit, nyugodtan kiátkozhatják a regényt. A meztelen igazságon azonban ez semmit sem változtatna: a mai kereseti lehetőségek között Bukarest mégis csak a székely leányok nagy erkölcsi temetője marad, amíg itthon, a sovány és szikár székely hegyek között a kenyérgondokat nem enyhíti akár egy isteni csoda, akár pedig egy egészségesebb és tisztultabb kisebbségi gazdaságpolitika.

Évtizedeken keresztül nyelte el Buka-rest a jobb sorsra érdemes székely leá-nyokat, senki sem látta meg, senki sem vette észre ezt a sajátos, szivbemarkoló népi tragédiáját a három székely szék-nek. Ha az író s a mai viszonyok sodrá-ban a becsületes tollu ujságíró élő lelki-ismerete a népének, akkor Huszár Emil, a szász származású, de a magyar szó sze-relmében magyar ujságíróvá lett fiatal-ember nagy szolgálatot tett azzal, hogy Bukarest utvesztőiben meglátta az által-vetős székely leányt s addig kísérté sor-sát figyelemmel, amíg az eljutott a ke-nyérkereset legutolsó stációjára, a Calea Dudești egyik kis terén álló kőkereszt-hez.

Valamikor gyilkosság történt ezen a

ményen. Ilyenkor már nagyszerű és bol-dogító az emésztés vegetatív gyönyöre is, de mi tíz perc múlva végre és először en-ni is akarunk és élni, mert hiszen ha ta-lán nem csaldunk, azért vagyunk.

És jön a vég-konklúzió:

— Mivel pedig az ő elavult egyszere-gyű szerint, ha a világ rendjét meg is változtatják, telepofájú harapás mind-annyiuunknak úgysem jut, nem a rend, hanem az egyszeregy változtatása a sür-gősebb és bölesebb feladat.

— Egyszerűbben szólva: utat banda! Utat, mert most mi következünk!

Logikus az eszmemenet. Az öregeknek kellemetlen ugyan, de a fiataloknak megoldás legalább.

És egyszerű a kiviteli lehetősége is: az öregek fizikailag gyengülnek és számban pusztulnak, a fiatalok ellenben fizi-kailag erősödnek és számban szaporod-nak.

A fiatal tömegekről ma azt állítják, hogy érthetetlenül reakciósoz. Tévedés: a fiataloknak ez a vélt reakciója a jö-vendő progressziója, csak mi még nem ismerjük fel és sokáig nem akarjuk majd még felismerni, hogy ez a „handabanda” az eljövendő progresszió.

A Tajgetosz ismétlődik.

A spártaiak a satnya csecsemőt vetet-ték a mélységbe, az új európaiaknál a gyengülő öregeket fogja a feltörekvő fiatalság — félreállítani.

A gazdasági rendszerváltoztatás nagy harcában az akadémikus viták második évtizedének végén tartunk, ami azt is

A PUDER

befedi az arcot, elta-
karja a hibákat, ugyan
de az arcőr frissessé-
gét, az elvesztett szép-
séget csak

a szervezel
belső
tisztasága
adja vissza!

A rendetlen vagy elégtelen széklet a női szépség legnagyobb ellen-sége. Nincs annyi puder és arckenőcs, amennyi befedhetné a hibákat, ame-lyeket a szervezetben levő mérges anyagok okoznak.

Rendes és tökéletes széklet elérésére vegyen lefekvés előtt két szem dra-geet.

Artin nem okoz fájdalmat, sem za-varokat.

Artin nem szoktatja hozzá a szerve-zetet, hogy csakis hashajtóval mű-ködjék.

ÁRA LEI 20. — 33. — 83. —

Dr. Wander r. t. üzemek készítménye

szomorú helyen. Mert a kőkereszt és a vidéke szomorubb hely, mint Budapesti Csikágója, szomorubb, mint Berlin Moa-bitja. Sötétebb és rejtelmesebb, mint London Söhója, ahol öt világrész gyüle-vész népsége szufolódik össze. Hogy mi-ért van így? Azt még magunk sem tud-juk, akik Páll Juliskának minden léleg-zetét kilestük, minden szavát írásba rö-gzítettük, egészen addig, amíg le nem zül-lött ennek a sivár és szégyenteljes vá-rosrésznek nyitott kapuju örömtanyájá-ig. Ahol az a régi gyilkosság lejáródott, ott kegyetes ősei az áldozatnak, egy kőkeresztet emeltek. Tragédia emlé-ke ez az alkotmány s nemcsak azt a régi büntényt szimbolizálja, de jelképe mind-annak a mocsoknak és fürtelemnek, ami

jelent, hogy mióta vitázunk, egyre csak vitázunk, azóta a vita kilendülő és indu-ló napján született csecsemő husz éve emberré serdült.

Egyre többen vannak és akik vannak, azok egyre erősebbek.

És egyre éhesebbek.

Ha nem adnak nekik enni — és mivel az öregek egyszeregy-rendszere nem tud nekik enni adni — „kénytelenek” lesz-nek felfalni az öregeket.

Pontot tesznek a mondat végére.

Ha a pont nem elég, felkiáltójelet. Esetleg kalapáccsal ütök, törrel szur-ják, bombával robbantják ki ezt a fel-kiáltójelet.

Persze, csak a nyomaték kedvéért.

★

Igen! Tatarescu miniszterelnök elnök-leével éppen most két napja, miniszter-tanács volt, amely határozatokat hozott. E határozatok a fiatalság elhelyezkedési törekvéseit szeretnék támogatni.

Paragrafusok készülnek.

Egyelőre paragrafusok akarják meg-oldani, hogy a vénülő ember mellett el-férjen valahogyan az emberesedő kö-lyök.

Aztán jönnek majd a többi paragrafu-sok, amelyek a vénülő ember helyett az emberré érett ifjút helyezik be.

Aztán a további paragrafusok jön-nek.

Aztán újra paragrafusok. . . Aztán a Tajgetosz következik. Elkövetkezhetik.

körülötte, egy istentől elhagyott városnegyed házaiban lezajlik.
Innen a regény címe.
Maga a regény?

Nos, erről az író nem sokat beszélhet. Hiszen feladata ebben az esetben nem is a megszokott írói feladat volt. Inkább a filmoperatőr szerepe hárult rája, egyik társszerzőre úgy, mint a másikra, amikor könyörtelen tárgyilagossággal fotográfálta szavakba, mondatokba, fejezetekbe Páll Juliska vidáman induló útját a kökereszt tájáig, ahol élve és halott az odatekült szerencsétlen, társadalomból kiközösített, megvetett és utált tetszhalottja ennek a társadalmi rendnek, a melynek szép és fennkölt jelszavai alatt a legembertelenebb förtelmekre van még mindig lehetőség.

A szóttes ruhától a kökereszt vidékén divatos selyemrongyokig, a tisztatekinetű arctól a kifestett arcig hosszú és gyötrelmes a székelly leány útja. De megteszi, aminthogy Páll Juliska is megtette ezt az utat s vele együtt — itt a regény szociális magva — ezer és ezer székelly leány sodródik arra a végállomásra, ahol minden mindegy és ahol az élet sokkal szégyenteljesebb adománnyal, mint a tisztátalannak tartott indiai páriáknál. De élet ez is!

Élet ez is. Páll Juliskának, a Kökereszt bukásában is rokonszenves hősnőjének sorsa azért szépül meg és azért nyer felmentést az írók elképzelésében, mert az a kis könnyelműség, ami minden embert szívesen odavinné a bűn és romlottság ingoványaihoz, ha a gyávaság és a becsületesség néha egymástól nehezen elválasztható hatóerőit engedné, azért sodorja lefelé, a Kökereszt lejtőjéig, mert nincs más választása. Nincs más választása pedig azért, mert virágzó fiatalságát azért kellett hazulról elvinnie idegen ég alá, hogy — hajdani első gazda leánya léte — pénzt, mentől több pénzt küldjön haza.

Páll Juliska áldozat. Áldozat a szülői szeretet oltárán s ennek a szent köteleknek s a velejáró szent kötelezettségeknek nevében kitérli szívét a szerelmet, amely otthon bimbózott ki benne s hogy otthon könnyebb legyen az élet, maga merül el a posványban.

Sok-sok Páll Juliska sorsa süríti ebben a kis írásban össze, bár csak mindig egyről van szó. A regényben senki sem mondja, de mi, akik kettős lelkiismerettel írtuk meg a Kökeresztet, nyugodtan felülvizsgálhatjuk a nagy közönyben:

— Ha lehet, Páll Juliskák, ne menjetek el hazulról. Ne menjetek túl a falatok határára, amíg a kenyér nem lesz bővebb ezen a földön, mert csak a kökereszt borzalmas ingoványa nyílik meg a lábatok alatt. És onnan nincs többé visszatérés. Ott maradtok és ungrajkátok a nevetek. Piszok, szenny, vérbaj és jeltelen sir valamelyik köztetetőben a végzetetek.

Ez az: a bangyénok, azaz a Bukarestbe, a Regátba került erdélyiek különös, szívbemarkoló tragédiája, amely Páll Juliska egyéni tragédiáján túl is kibontakozik a Kökereszt lapjain.

Minden azonban csak szinte dióhéjban, nem riktó és éles színekkel, de viszont könyörtelen igazmondással és leplezni nem akarással.

Amikor a magam és a Huszár Emil nevében mindezt elmondom a B. L. legújabb ajándékregényével kapcsolatban, hiszem, hogy a Páll Juliska megindító sorsának talán kissé nyers tolmácsolása után egyszer sor kerül arra is, hogy valaki megírja a fővárosba került erdélyiek, magyarok s románok, férfiak s fehérlépek nagy regényét, az igazi bangyéndramát, amelyhez nem kell az írói képzelet kulisszavilágába menni hatásos effektusokért, hiszen az élet, az eddig még meg nem látott bangyén-élet adja hozzá a vérrel, verejtékkel és könnyel áztatott dokumentumokat...

Salamon Ernő:

NAPOKON

*Sehová se pártan,
mindig kidobáltan,
hol jobbra-cibáltan,
hol balra-cibáltan,
én csak szegény maradok.*

*Se fűvem, se téglám,
se székérderek fám,
alig egy derék lány
adja két kezét rám.
Busulások, haragok,*

*vénülés, sirások,
harapás, fogások,
gyárosok, tokások,
nem véznák, kapások
fogdosása koptat.*

*Hej, lázadni járni,
— jöjjön el akármil —
vérét kiabálni,
halálára járni
haragos nagyoknak.
az lenne nekem való!
De csak huzok, mint a ló!*

*Terhes szekerekkel,
öklökkel, perekkel
ütik rossz fejem agyon!*

*Jó szavam, sirásom,
én nagy busulásom
levetem és itt hagyom.*

Ők hárman...

Az „Angroszista”, az „Önérzetes” és a „Jótékony”
Irtá: Erdélyi Ágnes

Vallamelyik pesti lapban nemrégiben Tabéri Gézának cikksorozata jelent meg érdekes, különösképpen vagy kiváló emberekéről, ha jól emlékszem, „Erdélyi arcképek” címen.

Az alábbi három kis miniatűr is emberekről szól, furcsa, elsodródott, társadalmon és törvényen kívülállókról, akiket Nagyváradon mindenki ismer és akik Tabéri arckép-sorozatából kimaradtak.

GROSZ, AZ „ANGROSZISTA”

Hőrihorgas fekete ember, kopott télikabátban. Ma a bérkocsisok standján találkoztam vele. Tréfálkoztak a kocsisok. Ugratták, rendelkeztek adtak föl neki. Grosz t. i. nem egészen normális. Nem bánt senkit, nem beszél összefüggéstelenül, mindössze egy rögeszméje van. Állandóan hatalmas „bomba” üzletei vannak és csak vagontételekben köti őket. Bejár bankokba, üzletekbe, mindenhol ismerik és rendelnek nála. A legfantasztikusabb dolgokat hajlandó szállítani.

Grosz ur, tíz tonna kitépt cserebogár szárnyat küldessen, de csak jobboldali szárnyak lehetnek benne, baloldali nem

kell. . .
Egyszer valaki tréfásan reklamált nála egy korábbi rendelést, — halálos komolysággal mentegetőzött:

— Kérem, a gombostűket szállító vagon beleszaladt a szilvalekvárt szállító vagonba, a tartalmuk összekeveredett és most ötven emberem foglalatostokodik azaz, hogy a gombostűket a lekvárból kiválogassa.

Mások „katicabogarpettyeket” rendelnek nála árvalányhajba csomagolva. Erre várni kell — mondja — mert még nincs egy teljes vagonra való. Mindennapos árucikk nála a „fülemüle nyelv”, szürkemacska bajusza olajba pácolva, kancsi hering és egyéb „halandzsák”.

Grosz mindent szorgalmasan feljegyez, de a végén előleget kér az üzletre. Husz lej, tíz. . . öt lej, kit hogy lehet megválni.

Végül az ember elgondolkozik. Ki hát a bolond? Az izléstelen „épeszüek”, akik ezen a szerencsétlen, zavaros emberen mulatnak, vagy Ő a „bolond”, aki engedi, hogy nevének rajta, de megfizetett a mulatságot???

Margit, az önérzetes

Elmaradhatatlan tartozéka minden bálnak, éjjeli szórakozóhelynek, nyári vendéglőnek Margit, a virágáros. Fekete kabátjában, szemébe húzott ódivatú fekete kalappal a fején, karján a virágoskosárral maga is olyan, mint egy bálai éjszakában összegyűrődött hervadó tearósa. Öreges arcán, valami egykori bájnak nyomai kísértének.

Hosszu évek óta járja az éjszakát. Régen neki is jobban ment. A gavalér táncosok az egész kosár tartalmát is megvették egyszerre, virtusból, szívük aznap királynőjének. Vetekedtek egymással és a kipirult kislányok virággal áldottan, álmodozva vonultak haza az opálos hajnalba. Piros rózsá, szegfű: . . . égő szerelem. Fehér virágok: . . . ugy szeretem, mint édes testvéremet. Kedves, szimbolikus szerelmi tolmácsok voltak Margit virágai.

Ma nem kerülgetik a fiatalok a forró kását, nincs szükségük tolmácsra, főleg pedig pénzük nincsen. A szerelem szerelem maradt, de a formái alakulnak az idők szerint. Nehéz az élet.

Margit is hozzáadódott, eldurvult a kor követelményeinek megfelelően lelkileg is. Erőszakosan, szemérmetlenül kinálja a felfűtött atmoszférájú helyiségben virágait. Igyekezik az urakat azzal presszionálni, hogy a hölgyek előtt erőszakoskodik, hátha úgy szégyelnek lemondani. De az üres zsebek nem lehetnek szégyenlősek. Egyszerűen hátatfordítanak, elnéznek fütyölve, vagy a közönségesebbek rossz tréfákat engednek meg maguknak ravaságára.

Egy esti táncos teán, hiába kínálgatta

virágait, senki sem vett tőle. Egy nagyobb társaság nőtagja pénzt nyomott Margit kezébe.

— Mi ez?! — nézett Margit gyanakvó tekintettel és merően a nőre.

A nő elég hangosan és kenetteljesen látgy hangon válaszolt:

— Nem kell érte virág, csak tartsa meg.

— Micsoda?? . . . csattant Margitban a fölébredt önérzet, — micsoda — szólt megegyeszer, szinte rikácsolva és elfulladtan.

Megsemmisítő pillantást vetett a nőre, lecsapta a pénzt és kiszaladt a tereméből.

ARMIN, A JÓTÉKONY

Mindenütt otthon van. Hosszu, bőrszabott, szürke átmeneti kabát van rajta, nagy kalap, amelyet elálló fülei tartanak és chaplini cipők. A kabátujja elfedi kezefejét. Ebben a nem éppen elegáns habitusban ott látni az elegáns étteremben, a moziban, a színházban, villamoson. Mindenhová „potyára” jár. A bolondok privilégiuma, hogy szabad bejárásuk van mindenhová.

Ármin azonban, legszentebb meggyőződése szerint nem bolond. Filozófus és életművész. Mély és szentelen humora van, az egész várost tegezi, tekintélyt nem ismer.

Adjál husz lej — lép oda a nemrégén kinevezett bankvezérhez. El vagyok foglaltva, ne zavarjon — szól hátra a vezér — mire Ármin a maga kurtá módján megjegyzi. „Mit hencegsz, ismertelek, mikor nem voltál ilyen nagy fiú.”

A vendéglőbe odamegy az ügyvédszathoz, bizalmasan vállára üt az éppen libamáját falatozó tekintélyes ügyvédnek és fejcsóválva mondja:

— Ejnye, csak eszték, isztok itt, énram nem is gondoltok persze. Rendelj nekem is vacsorát.

Az ügyvéd, nevetve kiutaltat neki egy pörköltet.

— Hogyan? — szól sértődötten — „te” libamáját eszel, nekem csak pörköltet rendelsz? Legalább hozass mellé egy kis sört.

Akad egy másik ur, aki sürt is, haant.

EZEN TABLETTÁK

NEURALGINE

JURIST

megrögzített
a leghevesebb
fejfájást

neki a tréfa kedvéért. Eszik, iszik és köszönet nélkül távozik. Csak elfogadja, amit adnak, mint király, akinek kájár a hadisarc.

Utazgatni is szeret. A kalauzok ismerik már, nem törődnek vele. Egyszer azonban valami új kalauzzal került össze egy ilyen erdélyi kirándulása alkalmával, aki nem ismerte és a jegyet kérte. Szolgálatkészen, sunyi mosollyal nyújtotta át.

— De hiszen ez a jegy nem jó, — kiáltott föl a kalauz — azonnal száljon ki, vagy jelentést tesz.

— Nem jó?! Furcsa ember maga — jegyezte meg Ármin — két évig jó volt, pont magának nem jó?

Tavaly, a kegyetlen hideg télutó idején, a nyomor borzalmas volt a városban. Azt beszélte egy ismerősöm róla, hogy naponta rendszeresen végigpompolt a várost, este pedig a kültereken lévő telepek felé lopózott és azok között a végsőkig lerongyolódott munkanélküliek között, akiknek már annyi ruhájuk sem volt, hogy a népkonyhára, vagy koldulni a városba bejöhettek volna, szétosztogatta napi bevételét.

A bolond Ármin groteszk külseje, szemtelen koldusmodora és szellemes visszavágásai mögött senki nem sejtene a szociálisan gondolkodó és emberséges embert.

Szerezzen
butoraink
minőségéről
információt
vevőinktől!

CIMJEGYZEKET KESZSÉGGEL KÜLDÜNK

SZÉKELY &
RÉTI Butorgyár Rt.
TG.-MUREŞ

FIÓKOK: BUCUREŞTI, BRAŞOV

„FILATELIA PENTRU TOTI”

Románia egyetlen filatelista (bélyeggyűjtő) szaklapja.
Megjelenik havonta egyszer, román és német nyelven.

Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól Bukarest I, Str. Academiei 2

Déri Gyula:

Objektív értékelmélet Hozzászólás

dr. Silbermann Jenő cikkéhez

Nyilvánvaló, hogy a dolgokban beállott kavarodás az elméletet is összekuszálta. A mai termelői rend megkezdése és a nyomában fellépő hallatlan nyomor siralmasan zavarta össze nyelveket is. Ez a babiloni materiális és spirituális összeesztettség nyomja Hitler kezébe a bárdot, Constantinescu markába a revolvert.

A Brassói Lapok azon kevésszámú magyarnyelvű erdélyi napilapok egyike, melyek még szívósan kapaszkodnak bele a józanság hajóroncsaiba és nem engedik, hogy az ostobaság piszkos hullámai összecsapjanak fejük fölé.

Ezért merem hinni, hogy a B. L. nem fogja elállni a közvélemény elé kínálkozó jelen elmékedésem útját, amennyiben — természetesen nem lépi túl a szigoruan vett tudomány kereteit. Ebben a hitben bátorodom dr. Silbermann Jenőnek a B. L. folyó évi január 7. és 10. számában megjelent fenti című folytatásos cikkére reflektálni.

Fejtegetései révén dr. Silbermann Jenő az úgynevezett Marx-korrigálók és kiégszítők hosszú sorába állott be. Mindjárt a bevezetőben S. sulyosan vét az objektív tudomány ellen, amikor is a közgazdászokat amerikaiakra és közép-európaiakra osztja, megállapítván, hogy amazok „exakt”, emezeket pedig „literális” közgazdaságtant művelnek. Ez a felosztás előrevetíti az egész cikk árnyékát, amely tényen az sem segít, hogy később reakciós és progresszív közgazdaságtani kutatókról beszél, akik tudvalevőleg nincsenek elszórvva földrajzi fekvés szerint.

Sulyosabb jelzővel nem is lehet lesajnáltni egy tudományt, mint a „literális” epitetonnal. Literális tudomány azt jelenti, hogy nem tárgyilag összetartozó és valóságos ismereteket foglalunk össze egységes rendszerbe, hanem a tudományos rendszer egész hálózatát maga a literális tudós agyalta ki, önkényesen, fantáziája, szeszélye, vagy érdeke szerint. A tudomány fejjel, a literális tudomány pedig fejből magyarázza meg a valóságot. A jelzőtlen tudomány és a literális tudomány között akkora a különbség, mint a tudomány és a babona, mint a logika és a fantázia, mint a valóság és a valótlanság között.

Literális csillagász például Kozmasz alexandriai szerzetes, aki a földgömböt úgy írta le, mint egy óriási, négyzetlábú alaphal kiemelkedő hegyet, amelynek csúcsa mögött a szilárdult, zárt menzibolton fel-alá jár a nap; a csillagok mozgását persze angyalok végzik.

A közgazdászoknak amerikaiakra és közép-európaiakra való felosztása után nem kell csodálkoznunk azon, hogy S. a literális jelzők osztogatásából nem hagyja ki Marxot sem, akiről leszögezi, hogy azért „nem volt módjában precízen eltalálni az abszolút érték teljesen objektív megjelölését”, mert „inkább dolgozott literális, mint matematikai eszközökkel.” Megállapítható, hogy amikor S. e sulyos vád ellenére elfogadja — részben — a marxi érték meghatározást, az előbbinél még flagransabb ellentmondásban bonyolódik. Mert hogyan lehet literális eszközökkel elfogadható, objektív értékelméletet összeróni?

S. okoskodásának általános jellemzése után lássuk a maga részleteiben is, mi az értéke, tudományos értéke S. objektív értékelméletének!

S. olyan értékelméltre vágyik — és vágyát mindjárt ki is elégíti — amely kizárja a hatalmi erő harcát. Ezzel egy alapjában téves tételből indul ki, ami által egész koncepciója tarthatatlanná válik. A közgazdaság területéről kizárni a hatalmi erőket annyit jelent, mint a kémiaiából kirekeszteni az anyagot. A közgazdaság, mint probléma, ugyanis a hatalmi tényezők fellejtével egyidőben születik meg. Az olyan termelői rendben, amelyben embernek emberek felett; hatalma hiányzik, nincsen semmiféle komplikáció sem a termelésben, sem az elosztásban. Itt az emberek termelnek és a termelt javakat maguk között elosztják. Ebben a tevékenységben semmi komplikáció nincs. A közgazdaság akkor válik tudományos problémává, amikor a termelői áruvá válik és minél inkább áru egy termelvény, annál mélyebb és komplikáltabb a termelésről és az elosztásról szóló tan. Az a tény, hogy a közgazdaság elmélete a 18. század óta fejlődik rohamosan, csak annak bizonyítéka, hogy ebben az időben indult meg az intenzívebb áruterelés. Az a tény, hogy a közgazdaság Angliában fejlődik ki legelőbb Locke, Hume, Adam, Smith, Ricardo,

AZ ELTÜNT ÉS MEGKERÜLT ERNST GLAESER

A német hitlerizmus kóranyagát két hónap múlva
jelenteti meg az emigrált író

George Bernhard, a „Vossische Zeitung” egykori szerkesztője kiadásában Párisban megjelenő „Pariser Tageblatt” első 1934-es számában örvendő hirt közöl arról, hogy a világhírű fiatal német író: Ernst Glaeser külföldön tartózkodik. Közel egy éve, hogy nem hallottunk felőle semmit. Sem a hitlerista, sem az emigrációs sajtóban nem találkozunk a nevével. Tizenkét hónapig Glaeser eltűnt-számba ment. Ha német újság akadt a kezünkbe, vagy az emigráns írók tömör felsorakozásait figyeltük, mindannyiszor eszünkbe ötlött Ernst Glaeser neve. Mi van Glaeserrel? Aggódnak kutattunk személyére vonatkozó hírek után.

Ernst Glaeser, — aki a „Jahrgang 1902” (A 902-sek) című világsikerű könyvében a háborús és a háború utáni német ifjúság páratlanul megragadott dokumentumát dobta elé, — egy Oberhesseni bíró fia. A család Taunus és Rohn-vidéki földmiveseiktől származik.

Maga Glaeser Mainzban, a Rajna-vidék ama szögében nőtt fel, ahol a német kultúra mintegy összeolvadt a rómaival s ahol az emberek maguk is mintha szüntelenül a latin nyugat s a germán kelet között ingadoznának.

Glaeser élete a lehető leghányattottabb. Tizenhat éves korában, a mainzi francia megszállócsapatok haditörvény-széke kéthónapi börtönrre ítélt állítólagos „szubverzív cselekményekért.” Mint fiatal bölcsész, Gróf Keyserling híres darmstadti filozófiai szabadiskolájának hallgatója. A „Seele über Bord” (Minden korlátot túl) című drámája miatt istengyalázásért perbe fogták. Nemsokára a Frankfurter Neues Theater dramaturgja lesz s a Frankfurter Zeitung köré csoportosult Benno Reifenberg-féle humanitarista kör tagja.

sőt maga Marx is, mert munkálkodásának nagyrészt Angliában folytatta) csak azért van, mert legelőször Angliában fejlődött ki az árutársadalom. Aristoteles nem volt kisebb elme, mint Marx, és hogy mégis ez utóbbi volt az, aki Adam Smith és Ricardo közgazdaságtanának továbbfejlesztésével az ökonomiát objektív fokra emelte, csak azért van, mivel Aristoteles korában az áruterelés nem volt oly intenzív, mint Angliában a 18. és 19. században.

Amíg az árucsere kivételes és esetleges, addig elméleti közgazdaságról nem lehet szó. Árucsere pedig — jellemző módon és mértékben — csak ott indulhat meg, ahol a termelő eszközök monopóliát képeznek. S mivel az áru értéke (csereértéke) csak a monopoleszközök rendszerében válik problémává, ezért ezt a problémát hatalmi eszközök kizárásával megoldani nem lehet. Már pedig S. „zárt rendszerben” igyekszik megfejteni az érték rejtélyét, éppen úgy, ahogy a kémia és fizika törvényeit is zárt rendszerben lehet és kell felfedni. Az érték törvényeit — mondja S. — úgy kell és úgy lehet felfedni, hogy kirekesztjük azok összefüggéseiből a hatalmi tényezőket. S. — tudtommal — kémikus, vagy fizikus s így érthető, hogy a maga területére szeretné átépíteni a közgazdaság tudományát. Ebben a törekvésében nem áll egyedül, mert napjainkban éppen úgy, mint a multban, nem egy természettudós, pszichológus, vagy etikus buzgólkodott azon, hogy a társadalomgazdaságtant a természettudományok, a pszichológia és az etika törvényeire vezesse vissza. Méray-Horváth a biológiára, Freud a pszichoanalízisre, Dühring az erkölcs tanra alapította társadalmi gazdaságtani elmékedését. Dühring — mondja Engels — a gazdaságot az ökonomia területéről az erkölcs területére hurcolta. S. a gazdaságot a fizika területére akarja hurcolni. „Exakt” ökonomiát akar, „abszolút” értékelméletet üz és ezzel „örökigazságot” hajszol.

Az ember javakat termel, oly dolgokat tehát, amelyek emberi (szellemi és testi) szükséglete kielégítésére szolgálnak. Ezek a javak csak annyiban értékek, amennyiben ezt az egyetlen rendeltetésüket betöltik. Az ember tehát nem termel „értéket.” Az az „érték”, amelyet S. exakt módon akar lemérni, nemcsak kvantum, hanem emberek közötti viszony: hatalmi viszony, vagy ha jobban tetszik: jog. Az áru egy csomó fizikai és kémiai tulaj-

A „Jahrgang 1902” világsikere, egyben az imperialista háborúval, a porosz militarizmussal és mindennemű társadalmi reakcióval leszámolni készülő, progresszív fiatal német értelmiség diadalát jelenti, amelynek Glaeser egyik legragyogóbb képviselője.

A „Frieden” (Béke) című könyve egyik legkiemelkedőbb, u. n. Nachkriegsroman. Az 1918-as német forradalmak keresztüztében vergődő fiatal hőse, mintegy az események történelmi erejétől lökve — végül — céltudatosan, a dolgozó tömegek új világáért folyó harcba veti magát; — és ez az út volt egyben az Ernst Glaeser útja is.

Legutóbbi műve: „Das Gut in Elsass” (Az elzászi birtok), kísérlet, a kor politikai problémáit, műfajilag, mintegy lírai módon megragadni; noha ez a regény talán visszaesést jelent előbbi korregényei nagyvonalúságával és szociális lendítőerejével szemben.

Hitler uralomra jutása után Glaeser Németországban maradt, „a nagy káosz s az örök reménykedés országában.” Így Glaesernek módjában volt széles kóranyagot felgyűjteni, a német nép mai tragédiája felől, amelyet most, külföldre szökve, a két hónap múlva megjelenő „Der letzte Zivilist” (Az utolsó civil) című regényében dolgoz föl.

Az emigráns német írók között Glaeser egyike a leghivatottabbaknak arra, hogy a német nép mai megaláztatásának hangot adjon Európában. Ez az energikus fiatal európai, aki nem ismer semmiféle előítéletet, sem félelmet, — hangot ad egyben annak az igazi németiségnek, amely a barna szenny-uralom mögött és ellenére, a dolgozó ember gyökeresen új világáért és jövőjéért küzd.

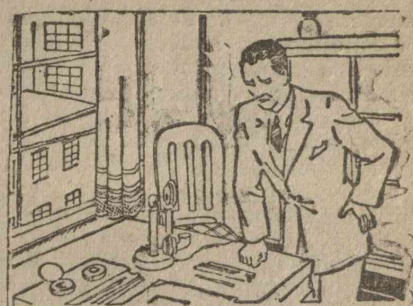
„Der letzte Zivilist” bizonyára az 1934-es év nagy európai könyve lesz.

donságot hordoz magában, amelyeknél fogva emberi szükségletek kielégítésére válik alkalmassá anélkül, hogy benne még csak nyomát is találjunk az exakt értékeknek. Forgathatom az árut — mondja Marx — ahogy akarom, de olyasvalamit, amit értékeknek nevezünk, nem talállok benne. Egy darab kockacukor kémiai szempontból komplikált vegyület, ha nyelvemmel megérintem, meghatározott ízt érzek, ha ujjammal megpogatom, szilárd halmazállapotúnak érzem, ha vízbe dobom, feloldódik, de sem a folyadék felszínén, sem az oldat alján nem fogok találni semmiféle értéket. Az érték csak a cserében bontakozik ki. Csak akkor merül fel, amikor az a szükségképpen helyzet áll elő, hogy a cukrot buzával, harisnyával, fürdőkáddal, tükörről, vagy lírai költeménnyel kell kicserélnem. Amíg a történelemben ilyen csere nem volt szükség és amikor ez a csere művelet a történelem folyamán ismét tárgyatlanná válik, a javaknak nincsen semmiféle értéke, (csereértéke), sem abszolút, sem objektív értéke; természetesen ez a megállapítás nem vonatkozik a használati értékre, amely független minden társadalmi, illetve termelő rendtől.

A csereének szükségessége azonban csak ott merül fel, ahol a termelő eszköz hatalmat jelent. Ez a jog vonja maga után, hogy a javakat kicserélés céljából állítsák elő. Ez a jog veti fel az érték problémáját. E jog nélkül nincs árucsere és nincs semmiféle csereérték. Hogyan lehet tehát objektív értékelméletet konstruálni, „zárt rendszerben”, hatalmi tényezők kizárásával! S. számára az érték — fetis. Fetis, mert az emberek közötti viszonyt a dolgok közötti viszonyra látja.

A fetisimádó azt mondja: „Ez az üres házhely itt a város centruma közelében 5 év alatt tízszeres értéket nyert, anélkül, hogy hozzányúltam volna. Értéke magától nőtt meg, hatalmi tényezők közbelépte nélkül.”

Lehet-e ezt az értéknövekedést emberi viszonylatokból, hatalmi relációkból kikapcsolni? Hisz amit itt a fetisimádó értéknövekedésnek nevez — emberi munka beavatkozása nélkül — nem egyéb, mint a monopólija eredménye. Őt évvel ezelőtt megvett egy üres házhelyet és miután a város kiszélesedett, az üres telek központibb lett. A forgalom e telek előtt nagyobb lett, ámde a tulajdonos, mielőtt megengedné, hogy valaki építsen e he-

MÁR MEGINT...

gyakori vizeleti inger

és vizeleti fájdalmak

mindezek betegségei

Inetek. Szerezzén

be magának rögtön

HELMITOL

TABLETTÁKAT

melyek csiraölő képessé-
gük tolytán a vizeleti
szervekben egy általános
tisztulást és a fájdalmak
megszüntetését eredmé-
nyezik.

Kérdezze meg az orvosát!

Ilyen, feltételeket szab, mivel hogy ha
talmában áll az építkezést megakadá-
lyozni. Épp úgy, mint amikor az ország-
ut egy pontján vámsorompót állítok fel,
kijelentvén, hogy aki e pontot át akar-
ja lépni, fizessen. Mondhatom-e azon-
ban, hogy a vámsorompó intézménye ér-
ték? Nem mondhatom! A vámsorompó
— hatalom. Csak ha kicserélném, azaz
eladnám a vámszedés jogát, akkor me-
rül fel az érték gondolata. Próbálja meg
valaki vámot szedni hatalom nélkül. Ki-
sérleje meg valaki egy területet hatalom
nélkül kiejáratni.

S. hatalommentes értéket akar...
Ellenőztésem nem azt akarják mon-
dani, hogy objektív értékelmélet nem le-
hetséges, csupán azt, hogy a hatalmi té-
nyezők kizárásával értékelméletet meg-
konstruálni képtelenség. A hatalmi té-
nyezők is történelmi tényezők és nem
az önkény eredményei. Dühring, akivel
Engels polemizál, nem értette meg az
ökonomia törvényeit, amikor azt képzel-
te, hogy a hatalom erőszak után jön lé-
re. Szerinte Robinson egy napon revol-
vert fog Péntekre és igájába hajtja. Mi-
re Engels gunyosan kérde: „honnán a re-
volver?”

Igen, a hatalom nem azért csuszik ki
egyik osztály kezéből, hogy egy másik
osztály kezébe kerüljön át, mert ez az
osztály elhatározza ezt a változást, ha-
nem fordítva: azért határozza el, mert
a történelmi erők kényszerítik erre a lé-
pésre. Hatalmi tényezőkről tehát igenis
lehet objektív tudományossággal elmél-
kedni. A hatalom elemzése tehát igenis
lehet a tudomány objektív tárgya. Az
értékelméletből nem lehet tehát kirekesz-
teni a hatalmi tényezőket, sőt ellenkező-
leg, meg kell azokat magyaráznunk. A
közgazdaságtan tehát nem válik literális
tudománnyá azáltal, hogy teret enged a
hatalmi tényezőknek. Ellenkezőleg; ak-
kor válik literálissá, ha kizárja azokat.
Kitűnő példa erre éppen S. cikke, mert
amilyen valakinek gazdasági tudománya,
olyan a szociológiája is (Engels). Csak
így értjük meg, hogy S. „objektív” érték-
elméletének gyakorlati (politikai) kon-
zekvenciái egy csomó hatalmi — önké-
nyesen hatalmi, nem pedig a történelem
által diktált parancs szerinti — intézke-
dés, mint amilyenek: kamatmaximalás,
áramaximalás, házbérmaksimalás, közle-
kedési díjak maximalása, vántörles,
trösztök, kartellek és minden ilyen „jog-
talan (!) koncesszió megszüntetése,
munkabérminimalás, munkaidőmaximá-
lás stb. És mindez az objektív értékelmé-
let, a hatalmi-tényezőket kizáró ökonó-
mia alapján!

Hiába, ma a technokrácia a divat.
S. második elvi megállapítása, hogy az
áruban kristályosodott munkamennyiség-
get nem idővel kell mérni, hanem energi-

SPORT

A kupamérkőzések beosztása

A romániai kupa végső fordulójának mérkőzéseit tegnap sorsolták ki Bukarestben. Mint ismeretes, a kupamérkőzések résztvevői közül 16 csapat maradt meg e ezek most a nemzeti bajnokságban résztvevőkkel együtt játszanak a Jöntő fordulóban. Az alant felsorolt mérkőzéseket 1934 április 1-én játsszák le.

Bukarest: Unirea-Tricolor—NAC.
Marosvásárhely: Phoenix—Muresul.
Gyulafehérvár: Mihai Viteazul—Venus
Brassó: Olympia-CFR—Brasovia.
Resica: UDR—Juventus.
Lugos: AMTE—Vulturii.
Nagyszombat: Soimii—Ripensia.
Kolozsvár: Universitatea—Macabi.
Még kijelöletlen pályán: CFR—Romania.

Dicsőszentmárton: Crisana—Sticla.
Temesvár: Avantul—Kinizsi.
Arad: Gloria CFR—Franco-Roman.
Ploiesti: Tricolor—Elektrika.
Petrozsény: Jiul—CFR (Brassó).
Április 2-án:

Arad: Transilvania—Olympia.
Temesvár: TAC—Sportul Studentesc.

A NEMZETI BAJNOKSÁG

mérkőzései, mint annak idején megírtuk, március 4-én kezdődnek. Alant közöljük a márciusra kisorsolt játékokat:

Március 4: Venus—AMTE Bukarestben.

Március 11: Unirea-Tricolor—Romania Bukarestben.

Március 18: U—Crisana Nagyváradon.
Venus—Kinizsi Bukarestben, AMTE—Tricolor Ploiesti-ben, NAC—Romania Kolozsváron, Ripensia—Mures Marosvásárhelyen.

Március 25: Juventus—Soimii Bukarestben, Gloria-CFR—Muresul Aradon.

AZ ORSZÁGOS JÉGKORONGUTÓ

verseny e hó 24, 25 és 26-án lesz Bukarestben. Megjelennek Erdély, Bukovina és Munténia csapatai.

gia-mértékességgel. Tulajdonképpen ez volna S. cikkének legfőbb problémája, de ennek a gondolatnak a kritikája tárgytalanabbá válik abban a pillanatban, mikor kitűnik, hogy a szerző *fejtest* lát az értékben, azt állítván róla, hogy független hatalmi tényezőktől. Különben az első fogalmazás minden terhet magán hordozó cikk nem magyarázza meg, mit akar tulajdonképpen megmérni: az áru energiátartalmát, ami tisztán kémiai probléma, mert kitűnik, hogy egy mérőmássa ki nem termelt szén egyenlő energiájú a gép mellé letett mérőmássa szénrel, vagy pedig a munkás által áruba fektetett energiáját gondolja exakt módon megmérhetőnek és megmérhetőnek! Nem lehet megérteni, miért tartja fontosnak S. kémiai uton megmérni akár az egyik, akár a másik energiát. Amikor a múlt század szociológiája leszegszte, hogy a termékben kristályosodott munkaerő idővel mérhető meg, akkor felfedte azt a tényt, hogy a munkás több értéket termel, mint amennyit kap. Ezen az alapon megmagyarázta a mai termelőrendnek összes titkait és annak összes eltelteit.

S. exaktabb Marxnál, anélkül, hogy megpróbálna magyarázni, mik a következményei ennek a „pontosabb” érték-megállapításnak. Mi sem jellemzőbb S. érdeklődésére és hatalommentes exaktabb ökonomiájára, mint fentemlített közgazdasági prozódiaja a gazdasági világválság megoldására. Roosevelt óta minden újságolvasó ismeri ezt a javaslatot.

Kozmetika

Rovatvezető:

Dr. med. HERSKOVITS ERZSI

A béli kikészítés

A farsang beköszöntésével ismét időszertűvé vált az estélyi kikészítés kérdése, mert hiszen egy kellemesen eltöltött éjszaka hangulatához és sikeréhez nagyban hozzájárul az arc és a fődétlen testrészek megfelelő módon való kezelése.

Ez a kezelés manapság természetesen már nemcsak a vastag puderrétegek és különböző kellemes, vagy kellemetlen illatszerek felrakásából áll, mert ez utóbbi módszer csupán rövid ideig és akkor is csak félig-meddig biztosítja a megfelelő külsőt, viszont a jó estélyi kikészítés elengedhetetlen feltétele az, hogy a kezelt páciensnek az éjszaka egész folyamára friss és fiatalos megjelenést adjon.

Az estélyi kikészítés egyik igen fontos momentumát a jó meleg fürdő, ami nagyban hozzájárul a test felfrissítéséhez és egyúttal az arc felfrissítéséhez is, mert hiszen a megélt kültérkeringés az arcon is azonnal visszatükröződik.

Fürdő után ajánlatos egy rövid pihenő, melynek végeztével megkezdődhetik az arc tulajdonképpen való estélyi kikészítése. Ehhez elengedhetetlenül szükséges a kozmetikus orvos által elvégzett arcgőzölés és szakértelmű kereszttülvit arcmasszázs, mert csupán ez a fajta gőzölés és masszázis őrizheti meg egész éjen keresztül az arc eredeti frissességét. Ha a gőzölést és a masszázst elmulasztjuk, akkor ki vagyunk téve annak, hogy arckunk csakhamar megjelennek a fáradtság elkerülhetetlen jelei és arckunk petyhüdtégén már semmiféle puder, festék sem segíthet, mert hiszen a puder és a festék is csak akkor hathatnak kellően, ha az arcbőrt előkészítettük. Ez az előkészítés pedig csupán a szakszerű gőzölés és masszázis után történhetik meg. A festék hamar sztfolyik, a puder pedig lekopik, ha azokat a nem megfelelően előkészített bőrön alkalmazzuk. Nem szabad ugyanis elfelejtenünk, hogy ilyenkor nem egyóráss színelőadásról, vagy rövid sétáról, hanem néha reggelig tartó éjszakai kázásról van szó és a bőr kellő előkészítése nélkül az arc bizony csunyán megcsínylik ilyen éjszaka fátadalmait.

Estélyi ruháknál rendszerint nemcsak az arc, hanem az ujjak, a vállak és a mély ruhakivágás révén szabadon maradt testfelületek kikészítése is igen fontos. Ezt is kellő hozzáértéssel kell végezni, hogy a bőr szépen és egyenletesen hasson. A dekoltázs kiféherítésének, amellyel, hogy a bőrt bársonyossá és fehérré teszi, még az az előnye is megvan, hogy az izzadást nagymértékben csökkenti.

A dekoltázs kikészítésére francia kozmetikusok nagy előszeretettel használják az emailt. Ennek megvan az az előnye, hogy a ráncokat is beföd, ám ezzel az egyetlen előnnyel szemben igen sok hátránnyal is bír. Ezek között legfontosabb az, hogy a páciens szabad mozgását nagymértékben gátolja, mert hiszen egy erősebb mozdulatnál, egészegebb kacagásánál azonnal lepattozik. Ezenkívül pedig gátolja a bőrlégzést, ami a bőr és a szervezet egészségre hátrányos. Végül pedig maga az email sem tart egy egész estén keresztül.

RÁDIÓ-ÉLE

A hét rádió-műsora

Az éther színe-java

SZIMFONIKUS HANGVERSENYEK

Prága, vasárnap, 9.30: Bach-hgv.
Bécs, vasárnap, 11: Bach-hgv.
Bukarest, vasárnap, 12: Zenekari hgv.
Bécs, vasárnap, 12.20: Zenekari hgv.
Zágráb, vasárnap, 13: Beethoven hgv.
Varsó, vasárnap, 13.15: Beethoven hgv.
Brüsszel II., vasárnap, 22: Zenekari hgv.
La.bach, vasárnap, 22.15: Zenekari hgv.
Heilsberg, vasárnap, 24: Beethoven hgv.
Budapest, hétfő, 19.40: Operakórus.
Prága I., hétfő, 21: Fülh. hgv.
Varsó, hétfő 21: Lengyel zenekari hgv.
Hamburg, hétfő 21.05: Schumann hgv.
Kassa, hétfő 22: Szimf. hgv.

OPERA ÉS

Bukarest, vasárnap 21: Operetttest.
München, vasárnap 21.15: Bocaccio.
Róma, vasárnap 21.40: Orpheus az alvilágban.
Belgrád, hétfő 21.40: A szevillai-bor-bély.
Brüsszel II., hétfő 22: A fehér ló.

Vasárnapról - vasárnapig

Vasárnap, január 21

BUKAREST. 11.30: Templomi zene. 12 Szimfóniák. 13: Gramofon. 14.15: Könynyű zene gramofonon. 18: Zenekari hgv. 20: Rádiószabadegyetem, gramofon, előadás. 21: Operetttest. — BUDAPEST. 10.15: Hírek. 11: Prot. istentisztelet. 11: Katolikus istentisztelet. 13.30: Az operazene hgv. 15: Gramofonlemez. 16.45: Katonazenekar. 18.30: Előadás. 19: Kávéházi zene. 19.30: Japán versek és dalok. 20: Szász Ilia és Szendey Lajos vig előadása. 20.45: Sporthírek. 21: Budapesti zenekar hgv. 22.20: Hírek. 22.40: Magyar Imre cigányzenekara. 24: Hetényi-Buday-Sebő trió. — BÉCS. 13.30—15: Déli hgv. 17: Kamarazene. 18.20: Gramofon. 23.05: A bécsi szimf. esti hgv.

Hétfő, január 22

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könynyű zene gramofonon. 18: A rádió zenekarának hgv. 19.15: Lucie Petrascu énekel. 19.30: A hgv. folytatása. 20: Rádiószabadegyetem, gramofon, előadás. 21: Kamarazene. 21.30: Előadás. 21.40: Görög dalok. 22.15: Zeneóra. 23: Román népzene. — BUDAPEST. 7.45: Torna gramofon. 10.45: Hírek. 11: Aktualitások órája. 13: Déli harangszó.

München, hétfő 22: Beethoven hgv.
Varsó, kedd 17.55: Opera hgv.
Bukarest, kedd 21.20: Szimf. hgv.
Brüsszel I., kedd 22: Szimf. hgv.
Lipce, kedd 22: Beethoven hgv.
Varsó, szerda 13.55: Haydn hgv.
Bukarest, szerda 21.45: Dalhgv.
Brüsszel, szerda 22: Diszhgv.
Königsw. szerda 22: Beethoven hgv.
Varsó, csüt. 21: Lengyel hgv.
Bécs, csüt. 21.20: Angol hgv.
Brüsszel I., csüt. 22: Szimf. hgv.
München, csüt. 22: Beethoven hgv.
Prága I., csüt. 23.15: Smetana hgv.
Bukarest, péntek 21: Szimf. hgv.
Bécs, péntek, 21.05: Mozart hgv.
Brüsszel I., szombat 22: Szimf. hgv.
Varsó, szombat 22: Lengyel hgv.

OPERA ÉS

Varsó, kedd 21: Marica grófnő.
Róma, kedd 21.20: Operák.
Palermo, kedd 21.30: Aida.
Budapest, szerda 20.30: Turandot.
Palermo, szerda 21.30: Opera részletek.
Budapest, péntek 20.30: József-legendák.

Kedd, január 23

BUDAPEST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könynyű zene gramofonon. 18: Zenekari hgv. 20: Rádiószabadegyetem, gramofon, előadás. 21: Aida Helta operarészleteket ad elő. 21.20: Szimf. hgv. 22: Előadás és a hgv. folytatása. — BUDAPEST. 7.45: Gramofon. 10.45: Hírek. 11: Aktualitások, előadás, gramofon. 13: Déli harangszó. 13.05: Az állásnélküli zenészek hgv. 14.30: Szakszofon hgv. 15.40: Hírek. 17: Gyermekek órája. 18: Az Operazene hgv. 19.15: Olasz nyelvlecke. 19.45: Kabos Ilona zongoraművésznő hgv. 20.20: Vajthó László előadása. 22.30: Hírek. 22.50: Gramofonzene.

23.45: Kurina Simi cigányzenekarának hgv. — BÉCS. 13: A bécsi szimfonikusok hgv. 20: Bécsi zene. 22.25: Kamarazene. 23.55: Esti hgv.

Szerda, január 24

BUKAREST. 20: Szabadegyetem, gramofon, előadás. 21: Kamarazene. 21.45: Stefanescu Gogu énekel. 22.15: Theodorescu zongorahgv. 23: Román népzene. — BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11.10: Aktualitások órája. 13: Déli harangszó. 13.05: A Szervánszky szalonzenekar hgv. 14.30: Csiky Benő cigányzenekara. 16.30: Diákok félórja. 17: Előadás. 18: Somogyi szalonzenekar hgv. 19: Olasz nyelvlecke. 19.30: Gramofon. 19.55: Kepelem Géza előadása. 20.30: Puccini Turandot c. opearja, az Operaházból. Az Operaelőadás után Pertis Jenő cigányzenekara hangversenyez. BÉCS. 13: Gramofon zene. 19.45: Katonazene. 23.05: A bécsi szimfonikusok hgv.

Csütörtök, január 25

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könynyű zene. 17: Gyermekek órája. 17.30: Zenekari hgv. 19.10: Rádiószabadegyetem, előadás. 19.45: Operaközvetítés. A szünetben felolvasás. — BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Aktualitások órája. 13: Déli harangszó. 13.05: Ipolyi Jolán és Szorád Ferenc dalhgv. 14.30: Fuvószene. 17: Lányok félórja. 17.30: Heinemann dzsezzzenekarának hgv. 19.10: Angol nyelvlecke. 19.40: Bura Károly cigányzenekarának hgv. 12.05: Bánhidy Antal előadása. 20.50: Szonáták. 21.40: Szigligeti Ede „Liliomfi” című vígjátékának közvetítése a stúdióból. 23.30: Hírek. 23.50: Az Operazene hgv. — BÉCS. 13: A bécsi szimfonikusok déli hgv. 20.05: Alsóausztriai népdalok. 21.20: Az új angol zene. 23.15: Esti hgv.

Péntek, január 26

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könynyű zene. 18: Zenekari hgv. 20: Rádiószabadegyetem, gramofon, előadás. 21: Szimf. hgv. Román zenészek művei. 22: Felolvasás, hgv. — BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Aktualitások, előadás, gramofon. 13: Déli harangszó. 13.05: Buday György cigányzenekara. 14.30: Gramofon. 16.30: Diákok félórja. 17: Pécsi Albert dr. előadása. 18: Gyorsirási óra. 18.30: Krudy Andor cimbalom hgv. 19.05: Munkások félórja. 20.10: Külpolitikai szemle. 20.30: József-legendák, Strauss egyfelvonásos operája. Szöktetés a szerályból, Mozart operája. Közvetítés az Operából. 23.20: Az esti sajtó hírei. A Fejes szalon- és dzsezzzenekar hgv. BÉCS. 13: Ismert művészek gramofonon. 20: Szórakoztató zene. 21.05: Mozart. 23: A bécsi szimf. zenekarának esti hgv.

Szombat, január 27

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könynyű zene gramofonon. 20: Rádiószabadegyetem. 17: Iskolások órája. 20: Rádió szabadegyetem. Szavaltat. Előadás. 21: Hangverseny két zongorán. 21.30: Rádióposta. 21.50: Grula Theodor énekel. 22.15: Dudahgv. 23: Román népzene. — BUDAPEST. 7.45: Torna-gramofon. 10.45: Hírek. 11: Aktualitások, előadás, gramofon. 13: Déliharangszó. 13.05: Roosz Emil szalonzenekarának hgv. 14.30: Kvartett. 17: Gyermekek órája. 18: Budapest város zenekarának hgv. 19.30: A Stúdió hírei. 20: Gramofon. 21: Kosztolányi Dezső előadása. 21.30: Magyar dalok. 23: Hírek. 23.20: Garay dzsezzzenekar hgv. 24.20: Nogrady dzsezzzenekarának hgv. — BÉCS. Déli zene. 18.35: Mandolin hgv. 21: A szerelmek, vígjáték 3 felvonásban. 23.25: Esti hgv.

— MASFÉLMILLIÓ LEJT SZERZETT A BORTONBEN. A noronhai portugál fegyházból harmincesztendő fogság után most szabadult egy fegyveres aki másfélmillió lejt szerzett fogsága alatt. 1903-ban meggyilkolta mostohaanyját s azóta a fegyházban töltötte napjait. Jó magaviseletével csakhamar felügyelői állást kapott, amely havi 60 millreist jövedelmezett. Megtakarított pénzéből megengedték neki, hogy egy kis tanyát vegyen, amelyen marhatenyésztet üozött.

IFJU ERDÉLY LIRÁJA

Sztojka László:

Késő, iélszeg bánat

Szívem vérét kiszívták a percek,
de arcomon a magány fehér fénye
s nem nézek buja áhítattal
semmilyen cifra asszonynépre.

Kendőket dobtak én elé is,
de inkább az uti porba léptem,
száz erkély alatt elhaladtam
s ide: vidoran és csóktalanul értem.

Mindössze három, sirós, szomorú,
reménytelen csók égette a számát,
mint magányos és vérző végzet, én
újra rájuk adtam a levetett ruhákat.

És mentem tovább, az utak-utjain,
utakon, melyek sehova se érnek,
de melyeken éomilliók óta mégis
milliónyi seregek a Halál csendes partjai felé
menetelnek.

Most állok az ut végén, sudáran
s talán egy kicsit félszegen és bánón,
hogy nem léptem a tarka kendőkre
és nem lett minden meleg asszony
a párom.

Detrehemy József:

Koraért gyümölcs

Nem kulcsolom imára két kezem,
Magoáltó csudára nem párok
Templomba, jaj, már rég nem járok:
Magamnak gyónok, ha vétkezem.

Már nem emelek pompás palotát,
Hetvenhét tornyu, cifra párat,
Az álmok dus víze kiszáradt:
Nem, már nem kopácsolok csodát.

... Józán lettem, Rideg és bölcs.
S tovább fonnyad majd csendesen,
Az életem, e koraért gyümölcs.

S egyszer egy őszi, tilkos estelen,
Mikor minden emlék eljön értem:
Talán — az élet célját is megérttem...

Tódor Géza (Gyergyótölgyes):

Tükör előtt

Szóttlanul megbámulom magam,
A csend zibong, a némaság oly lomha
s a vén tükörlap félve megkiáltja,
hogy ráncok kusztak már a homlokomra.

Nem mélyek még, Alig láthatók.
Melyekben husz év idő csak úgy elfér.

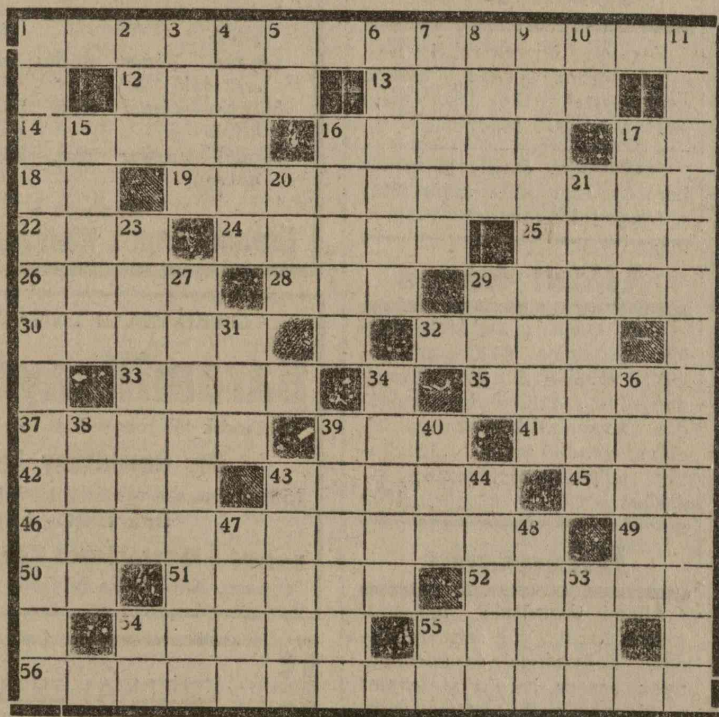
Husz év, te lázas, rózsaszínű álom,
husz év, te pöttyös könnypartra tereltél.

Nem mélyek még, Alig láthatók.
Gyermekségemnek hantalan sirgödre,
Oh, gyermekségem, elsimult mosolygás,
vajjon mi lép most a te öröködbe?

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Geröcz I. Z (Brezoiu—Vâlcea) munkája.

Vízszintes sorok: 1. Régi latin himnusz kezdősora, 12. Év része, 13. Könyv, idegen nyelven, 14. Vissza: szerb harctéri nevezetes hadosztály, 16. Két szó: 1. Helyhatározó, 2. Folyó, 17. Helyeslés más nyelven, 18. E-vel: benne vagyunk, 19. Váltoáramu mágneses surlódás, 22. Mutató szó, 24. Régi, 25. Két szó: 1. Helyhatározó, 2. O. V. 26. Hosszu, id. nyelven, 28. Vissza: személyhatározó, 29. Erdélyi aranybánya, 30. Úrvacsorai eledel, 32. Vissza: növényevő állat, 33. „Ergo” anagrammája, 35. Bálvány (ék.), 37. O-val: a méhkas ilyen, 39. „Napos” fölcsereztet mássalhangzói, 41. Francia író, 42. Falusi leány becenév (y=i), 43. Büntető pad, 45. Vissza: vászonanyag, 46. Álomfejtés, görögül (a), 49. Összetett mássalhangzó, 50. A-val: hosszú szék, 51. Arany, más nyelven, 52. Vissza: igazhívó vágya, 54. B-vel: nagysikerű film, 55. Irányhatározó, 56. Császármadár (névelővel).

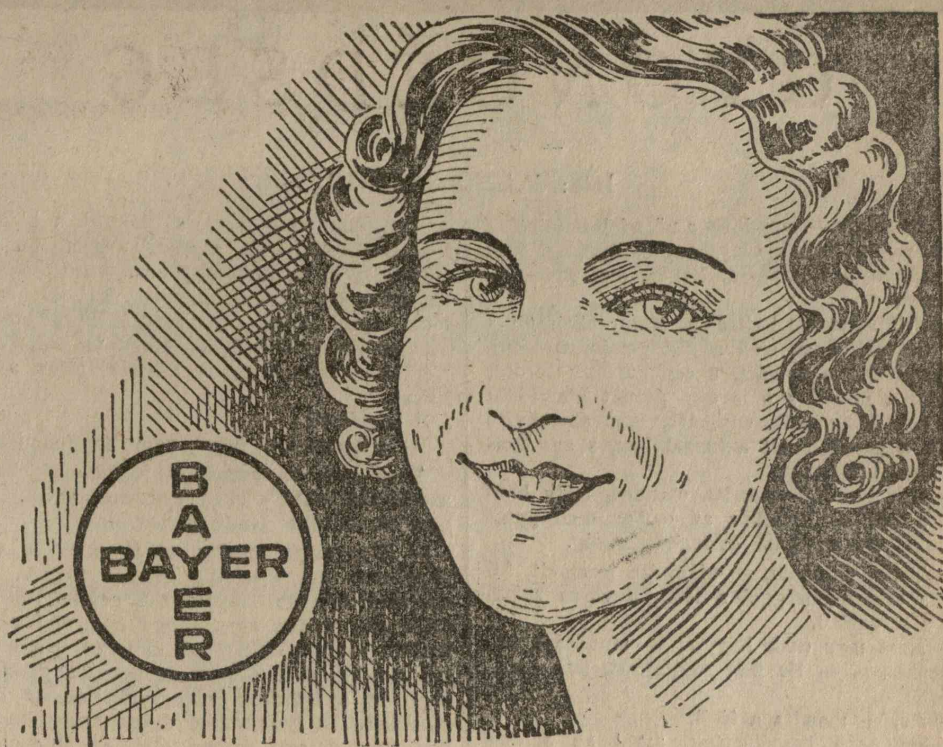
Függőleges sorok: 1. Ujjlenyomat felismerésének tudománya (fon.), 2. Szörny, 5. Vissza: levél végén írjuk (hosszu ék.), 4. Híres magyar népviselet, 5. „Senior” nyelvünkön rövidítve, 6. „..... pars”.

7. C-vel: serdülő lány, 8. Hangszer, 9. Köpeny, 10. Vissza: helyhatározó, 11. Magyar költő vezetéknéve, 13. Kódos, esős időre mondják, 16. Ital (ékezettei), 17. Szenthegy, 20. Sporteszköz, 21. E-vel idegen író (fölső, ék.), 23. Szövetség, idegen szóval, 29. Fel, idegen szóval, 31. Visszafelé: chronométer, 34. Villanyvédő-márka, 36. Leparancsoló szó, 38. Francia író, 39. Nem gazdája, 40. Irodalmi klub, 43. Vissza: lyukasztod (ék.), 44. „Erős” más nyelven, 47. Megszállva tartott vidék, 48. Haltozás, 53. „Sz”-el: teasütemény, 54. F-el. európai állam biztonsági minisztere, 55. E-vel: férfinév.

A B. L. 1934. január 7. számában közölt keresztrejtvény helyes megfejtése a következő: Vízszintes 14. Vörpirosan mért néz vissza a nap.

Függőleges 17. Fogságom, gyötrelmem, bilincsét.

Rejtvenymegfejtőinket, úgy látszik, tulajdon nagy munka elé állította ez a keresztrejtvény. Ugyanis, annak ellenére, hogy tömegesen érkeztek be a megfejtések, csak egyedül Fodor József (Galócás) munkája volt helyes közöttük.

S Z É P — É S M I N D I V I G !

Igy kívánjuk mi férfiak a nőket.
MINDIG, ez a fontos, mert hiszen ma-
napság a nő részére oly egyszerű a fej-
fájást és roszullétet mellőzni! Már egy
Pyramidon-tabletta alkalmas arra, hogy
életkedvet és jóérzést szerezzen. De csak
a Bayer-keresztrel ellátott eredeti
Pyramidon.

Már Spengler is támadják a „nácik” A hazugságok és tévedések megtestesülése a német filozófus

A nemzetiszocializmus ideológiájának szédtő zavarosságára mi sem jellemzőbb, mint az a mód, ahogy a Harmadik Birodalom hivatalos bölcsei egymás felől vélekednek. Noha Oswald Spenglernek hervadhatatlan érdeme, hogy ő teremtet-e meg a modern porosz garnizon-mithoszt, a rohamisakok s a tisztí bika-csók világpáthosztát, a német imperializmus indulóit, — őt is háttámadták. Nem éppen a legmagasabb helyről. De nem is az ellentáborból. A „Führer” című német felhivatalos egyik legutóbbi számában egy sötét privátdócens neki-rohan a mesternek: „Spengler nem téved és nem hazudik; ő a tévedés és a hazugság maga.” Lehet, hogy ez a támadó talán katedrához szeretne jutni Spengler kizsigerelése révén, vagy talán a „Jahre der Entscheidung” című spengleri kánon százszáz példányszámát irigylte meg, — de az is lehet, hogy igaza van. Am ezzel még nincs betévezve a

Spengler-ellenes hangulat. Guiseppe Piazza, a fasiszta „Stampa” berlini tudósítója írja: „A porosz cazarizmushoz való visszatérés, amely nélkülöz mindennemű szociális tartamot és csupán a fegyveres erőre támaszkodik, annál igényesebb és szegénytelenebb, mivel, bár Mussolinét vallja mintaképül, ennek művét csupán belső tartalmától megfosztva valósítja meg.” Így ír signore Piazza, Spengler személye kapcsán. A fasiszta ideológusok egymásközötti marakodásából aztán a spengleri porosz kaszárnyamithosz alaposan megtépázva kerül ki.

Oswald Spengler egyik legutóbbi művében „Luxustier”-nek: luxus-állatnak titulálja a munkást. Lehet, hogy Spengler tévedett. A náci-garnizonban nem a munkás, hanem hovatovább — a filozófus válik „luxusállattá.” És Spengler mindenkinél jobban megérdemelné, ha sorsát ő sem kerülné el.

GYÖNGÉDSÉG

— Elbeszélés —

Írta: MARAI SANDOR

— Ilyenkor, — mondotta a nő, s felkőnyökölt s egyik párnát feje alá gyűrte, — ilyenkor nem illik rágyújtani szivarra. Ez az, ami gyöngédtelenség.

A férfi szivarral bajladott. Mikor elkészült a rágyújtással, s az első füstöt gondosan kifújta, megnézte a szivart, s csak azután fordult szembe a nővel, s ő is egy párnát könyökölve feje alá. Megnézték egymást, már amennyire látták a másik arcát a homályban, s mindketten elmosolyodtak.

— Hát igen, — mondta csendes, mély hangon a nő. — Ilyenkor az ember nem gyújt szivarra. Ez az igazi gyöngédtelenség.

— Talán eldobom, — ajánlotta nyugodt, fölényes szemtelenséggel a férfi, s vigan szipákölt a szivarból.

— Most már csak hagyja, — mondta a nő, takarékosan. — Ha már rágyújtott, kár a szivarért.

— Az, — mondta a férfi.

Félhangosan beszélgettek, azzal az önkéntelen sugdolózással, ahogy az ember beszél, ha nagyon biztosan és egyedül van, s mégis attól kell félni, hogy kilesi titkait az Isten. A nagy, összehúzott függönyöket nézték, a kendővel leborított lámpa fényét, s néha hallották a villamost, ahogy elment valahol, végtelen messze, az ablak alatt. Egymás arcát nézték s mindketten idegenül mosolyogtak.

— Hány óra? — kérdezte később csendesen a nő.

— Félhat, — vágta rá a férfi és nem mozdult.

— Honnan tudja ilyen pontosan? — kérdezte harsányan a nő.

— Mit?

— Az órát.

A férfi a levegőbe nézett. Fújta a füstöt, hanyatt feküdt s nézett a füst után, a mennyezet felé. Alig láthatóan vállat vont:

— Az előbb megnéztem, — vallotta be.

— Mikor rágyújtott?

— Akkor.

— Gázember, — mondta csendesen, nyugodtan, határozottan a nő.

A férfi bólintott, hogy igaz, de hát mit csináljon? Ha már egyszer ilyen. Minden más körülmények között lefegyverezte volna ez a beismerés a nőt, s ezért megütődve és csodálkozással hallotta, hogy a nő folytatja:

— Mind ilyenek vagytok ezekkel a dolgokkal, — mondta most sebesen és izgatottan a nő. — Ezzel a szivarozással, meg az órával, meg a jóisten tudja. Ne beszéljen közbe. Tudom, hogy maga arról ülön, személy szerint nem tehet. Csak most úgy megdöbbentem, hogy milyen másféle valami az, ha férfi vezet egy nőt, vagy ha nő vezet egy férfit. Látja, maga, megengedem, talán még egészen rendes ember is a többihez képest, én legalább is nem hiszem, hogy olyan gázember tudna lenni hozzám, mint a legtöbb férfi a nőkhöz, magában én még leginkább megbízom valahogy és szerencsétlen lennék, ha csalódnom kell. Érti? De ugyanakkor vannak ilyen dolgaik, hogy szivarra gyujtanak és megnézik titokban az órát. Piszok. Ne nevéssen. Mit tudja maga, mire van szüksége leginkább egy nőnek?

— Nem tudom? — kérdezte ijedten és együgyűen a férfi.

— Nem, kedves, — mondta nyugodtan és biztosan a nő. — Maga se tudja. Ti mind azt hiszitek, hogy valami igen nagyra lehettek azzal a férfitudománnyal. A fenét. A nőnek mindekelőtt és mindig és örökké gyöngédségre van szüksége. Maga nem is tudja, mi ez? Honnan tudja? Azt talán csak egy nő tudja, hogy mi a gyöngédség. Az olyan valami, hogy maguk ahhoz nem is értene, nincsen módjuk hozzá, ahogy nem énekelhet szoprán valaki, akinek alhangja van. Hát ez az. Ezen megy mindig tönkre minden.

A férfi csak hallgatta ezt a heves kitörést, szivarozva, csendes meglepetéssel, jóindulattal, de nem nagyon súlyos érdeklődéssel. Egy kis meglepte a nő szenvedélyes hangja, mert társalgásban mindig fegyelmzettnek, gunyosan fölényesnek ismerte, aki szívesebben tréfált félhangon súlyos dolgokról is, mintsem hogy angazsálja magát a vitakozásban. De itt most angazsálta magát a nő s ezért felfigyelt.

— Gyöngédség? — kérdezte.

— Gyöngédség, — mondta rezignált, reménytelen hangszíval a nő.

— Hát nézze csak, kedvesem, — kezdte most élénkebben, s kissé méltatlankodó udvariassággal a férfi. — Nézzon csak jól meg engem, kedvesem, megérdemlem én azt, amit mondott? Hát nekem aztán igazán nincs valami különös jó véleményem magamról, de azt becsületistenne meg nyugodtan mondhatom, hogy nem vagyok én valami kanász, aki udvariassággal hüvelyekkel szemben, vagy mi a fené? Van nekem jó uri nevelésem is, kedvesem, meg szívbeli udvariasságom is, meg finom uri modorom, ezt nyugodtan állíthatom. Ezt még nem is mondta nekem senki. Én még

a hivatalomban is udvarias vagyok a hölgyalkalmazottakkal, azt elhiheti nekem. Én hölgyet még életemben meg nem pofoztam, azt uri szavamra állítom magának, hát mi az istent képzel rólam, kedvesem? Hogy bennem nincsen gyöngédség? Hát kiből van akkor? De nagyon látszik, hogy nem ismeri maga a férfiakat.

S hozzátette:

— Szerencsése, hogy nem nagyon ismeri.

A nő csukott szemekkel feküdt, két karját a feje alá fonta s gunyosan mosolygott. Így mondta, mintha álmában beszélne:

— Ezen megy mindig, az isten tudja, valahogy ezen megy mindig minden tönkre. Ha ezt meg lehetne magyarázni nekik. De nem értik meg, éppen úgy, ahogy nem érti meg a botfüli a zenét. Minden férfi botfüli. Mit tudják maguk, miféle nagy zene az, a gyöngédség! Az a legszebb zene, amit ember komponálhat. Az a szerelem mögött van és minden mögött, ami emberi élet, az olyan gyönyörűsége szép harmónia, ha egy férfi csak odafigyel, már elromlik. Tudja, nekem volt egyszer egy barátnőm, aki sokáig élt Páris-

ban és francia férfi volt a barátja. De az igaz, érti, olyan, akit szeretett. Én ezt sohase értettem, megvalloam magának őszintén, de ne fújja fel magát ezzel a vallomással, mert nem is magának szól, hanem általában: én sohase értettem, hogy valaki szíve szerint megszerethet egy másfajtaú férfit, idegen nemzetből valót, akinek más a beszéde, meg az a másik anyanyelve, tudja, az igaz, melyet ki sem mond szavakkal... Én azt hiszem, vannak pillanatok, meg szavak, meg félhangok, meg tréfák, meg bánatok, melyeket egy nő csak az anyanyelvén mondhat el annak a férfinak, akivel összekerült, s még akkor is milyen nehéz!... De ez a barátnőm azt mondta, hogy francia, az más, franciául mindent el lehet mondani. És azt mondta még, hogy csak a francia férfi ismeri a gyöngédséget. Azok olyan gyöngédek, azt mondta, pedig nem valami daliásak, nem is nagyon ápoltak, meg nem is nagy gavallórok, hogy azt más férfi meg sem érti, idegen férfi le is nézi azt a modort. Ez talán azért van, mert már nagyon öregek és mindenfélét próbáltak. A barátnőm azt mondta, hogy azért olyan gyöngédek, mert talán egyszer, az előző életükben, már nők is voltak valamikor.

— Na, — mondta a férfi.

— Tessék, — kérdezte kissé ijedten és bánatosan.

— Na, kedvesem, — mondta határozottan a férfi, — hát ezzel nem szolgálhatok, érti?

KÖZGYÜLÉSI MEGHÍVÓ

Az alapszabályok 26. pontja szerint, a Vörös Kereszt Egyület brassói fiókjának tagjainak tudomására hozzuk, hogy a közgyűlés f. é. január 24-én, d. u. 4 órakor lesz a városi tanács termében.

Napirend:

1. Az elnöknő megnyitó beszéde.
2. A vezetőség beszámolója az 1933 évi

működéséről.

3. A pénzügyi helyzetről szóló beszámoló és a felügyelőbizottság jegyzőkönyve.

4. A felmentés megadása az 1933 működési évről.

5. Esetleges indítványok.

Abban az esetben, ha a közgyűlésen nem gyűlne egybe az alapszabályokban előírt tagszám, úgy a közgyűlést f. évi

APRÓHIRDETÉSEK

Vétel-eladás

Torda központi autóstállomás legforgalmasabb helyén levő vendéglő, szálloda, két üzlet-helyiség és garázs, bérbe kiadó, vagy eladó. Ertekezni: Mezőgazdasági kamaránál, Torda. 1205

Szigorúan megbízható כשר állandóan friss libaháj kg. 35 lej, ab Brassó, rendeléseket felvesz. Koppel Jakab, Arad, Piața Pestelor 5. 1197

Használt, jókarban levő kávépörkölő, villanyörre, vagy anélkül, megvételre keresek. Ajánlatokat „Kávépörkölő” jelígre a kiadóba. 1156

Atadó jömenetelű textil- és rövidáru üzlet, esetleg bizománnyba is, megfelelő garanciával. Cím 1226. szám alatt a brassói kiadóban.

Fenyőfűrészarút, I-a 24 mm-es szélészlekt, vikkilécet, gömbrudat, vagonfételekben keresek. Ajánlatok Jakobovics Jenő, Arad, Str. Cuza Voda 10. küldendők. 1231

FINOM MELEG GYAPJU HARISNYAKAT, cerna férfi-zoknikat, gyapju stucnikat, férfi sportharisnyákat TARTÓS ANYAGBÓL OLCSÓ ARON KÖTÖK. Cím: Brassó, Str. Nicolai Filipescu 59. földszint jobbra. (Volt Hátulsókbánya) 12937

SUPER RÁDIÓK

abszolút szelektív
**STANDARD
MINERVA
ORION**

kedvező fizetési feltételekkel:

BRAUN S.

rádió- és villanyfelszerelési vállalat Brassó, Str. N. Titulescu (Tehénpiac) 7.

ELBE

HARISNYAHÁZBAN

BRASSÓ, KAPU-U. 42.

**OLCSÓ
HÉT**

Leltárutáni mélyen
leszállított árainkat

SIESSEN
kihasználni!

Keveset használt „Lito” automata mérleg eladó. Veissburg Márton, Dumbraveni. 1223

Allást nyer

Keresek fegyvergyári Dieselmotorhoz gépészt, hosszú gyakorlattal. Cím 1195. szám alatt a brassói kiadóban.

Szakácsnőt, csakis perfektet keresek. Cím 1229. szám alatt a brassói kiadóban.

Allást keres

Volt külföldi nagyobb szállók igazgatója, 6 nyelven beszél, elvállalná fürdő, vagy nagyobb szállodai igazgatóságot. Nagyobb készpénz-garanciával rendelkezem. „Igazgató” jelígre tárgyműre kiadóba. 1232

Házasság

Állami tisztviselő feleségül venne házias, jól szituált urat. Fényképpel és körülmények pontos leírásával levelet a kiadóhivatalba kérek „Nőtlen 36” jelígre. Diszkreció becsületszóra! 1231

BJRI NENI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara kötve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

Vegyes

Hölgyeim! Biztos jövőt csakis kozmetikai iparral biztosíthat magának. Egy hónapon belül megtanulhatja intézetemben, București, Str. Berthelot 5. sz. 1046

PETŐFI SANDOR összes költeményei új kiadása, Athenaeum kiadásában, jelent meg, művészi rajzokkal díszítve, egész vászonkötésben, 474 oldal terjedelemben. Ara 120 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58, az

Ne kísérletezzon egészségével. Kérjen Ön is kimondottan eredeti „OLLA” GUM...?

„OLLA” GUM...?

Övszert, mely megóvja egészséget

En már csak férfi voltam, édesem, most is, meg az előző életben is, ahogy maga mondja, én már csak férfi voltam mindig, mióta lejárok látogatába ide a földre. Már nagyon megkérem, csak törődjön ebbe bele. Én már nem is igen akarok más lenni, hogy őszinte legyek. Én férfi vagyok, kedvesem és botfüli vagyok és nagyon szépen megkérem, hogy számoljon le ezzel a körülmennyel.

Oly határozottan mondta ezt, hogy a nő elhallgatott. Percekig gondolkodtak szótlanul. Aztán a nő egy bánatosat sóhajtott s csukott szemekkel, megadóan mondta, mint aki bele-törődik egy világrendbe, melynél szebbet nem is ismer, de amelyen nem tud már változtatni többé:

— Dobja már el azt a bűdös szivart.

— Ilyenkor, — mondta a férfi s kezét ki-nyújtotta a hamutálka felé — jegyezze meg, ilyenkor legnagyobb gyöngédség, ha az ember eldob egy szivart.

S gondos, nem sietős, aprólékos mozdulattal kioltotta a tálka lapján a szivar parazsát.

január 1-én, szerdán fogjuk megtartani ugyanazon a helyen és ugyanabban az órában, tekintet nélkül a megjelent tagok számára.

Brassó, 1934. január 16.

Maria B. Baiulescu

elnöknő
Maria Popescu-Bogdan
titkár.

Német zsebszótárak

A német szavak is latin (magyar) betűkkel szedve.

Lingua, Schenk: Kézi szótárak, 160, mindkét rész egybekötve	Lei 120
Magyar-német rész, külön kötet	Lei 45
Német-magyar rész, külön kötet	Lei 45
Schidlof: Német liliput zsebszótár, 120, két rész egybe kötve	Lei 45
Lingua: Német liliput zsebszótárak, 320	
Magyar-német rész, külön kötet	Lei 45
Német-magyar rész, külön kötet	Lei 45

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

GAZDASÁGI TANACSADÓ!

Baromfitenyésztés

második lényegesen átdolgozott kiadás

Dr. Bernátsky Jenő

250 oldalas, számtalan ábrával ellátott könyv ára 120. — Lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában Brassó, Kapu-utca 56-58. az udvarban.

CZELNAI ESZTER:

Cukrászat

és

Hideg Büfié

301 recepttel, 41 disztitési rajzzal, ára 140 lej.

Dietás

szakácskönyve

377 különféle recept. A nagy alakú 194 oldalas könyv ára 140 lej.

Postai rendeléseknél a portó, a pénz előzetes beküldése esetén 10. utánvétellel 20 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.